

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Thematisch ambtsbericht staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië en Oekraïne

Datum 17 juni 2024
Status Definitief

Colofon

Versienummer	3
Plaats	Den Haag
Projectleider(s)	

Bijlage(n)

Auteur(s)

Inhoud

	Inleiding.....	5
1	Staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in de Sovjet-Unie	6
1.1	Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie	6
1.2	Staatsburgerschap in de voormalige Sovjet-Unie.....	6
2	Moldavië.....	8
2.1	Staatsburgerschap in Moldavië.....	8
2.1.1	Belangrijke wijzigingen in de verslagperiode	8
2.1.2	Procedures algemeen.....	8
2.1.3	Aantonen van staatsburgerschap (art. 5)	9
2.1.4	Meervoudig staatsburgerschap.....	9
2.1.5	Verkrijging staatsburgerschap.....	11
2.1.6	Verlies staatsburgerschap.....	19
2.1.7	Overgangsrecht na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie	21
2.1.8	Staatloosheid.....	24
2.1.9	Rol van diplomatieke vertegenwoordigingen	25
2.1.10	Transnistrië	26
2.2	Vreemdelingenwetgeving in Moldavië.....	27
2.2.1	Reguliere migratie	28
2.2.2	Asielmigratie.....	28
2.2.3	Verblijfsstatus Oekraïners in Moldavië.....	29
2.2.4	Ontheemden in de Sovjet-periode	30
2.3	Literatuurlijst	31
3	Oekraïne.....	33
3.1	Staatsburgerschap in Oekraïne.....	33
3.1.1	Belangrijkste wijzigingen in de verslagperiode.....	33
3.1.2	Aantonen staatsburgerschap.....	33
3.1.3	Rol van instanties	34
3.1.4	Procedures staatsburgerschap algemeen	35
3.1.5	Vervanging ontbrekende documenten	36
3.1.6	Meervoudig staatsburgerschap.....	37
3.1.7	Verkrijging staatsburgerschap.....	38
3.1.8	Verlies staatsburgerschap.....	46
3.1.9	Overgangsrecht na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie	49
3.1.10	Staatloosheid.....	50
3.1.11	De tijdelijk bezette gebieden in de Krim, Cherson, Donetsk, Loehansk, Zaporizja .	52
3.2	Vreemdelingenwetgeving in Oekraïne	59
3.2.1	Reguliere immigratie.....	59
3.2.2	Asielmigratie.....	60
3.2.3	Russen in Oekraïne.....	61
3.3	Literatuurlijst	62

Inleiding

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de vragen en aandachtspunten in de *Terms of Reference* (ToR) van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De ToR voor dit ambtsbericht is vastgesteld op 25 september 2023. Deze ToR is tezamen met het ambtsbericht gepubliceerd op de website van de rijksoverheid.

In dit thematisch ambtsbericht wordt wetgeving aangaande staatsburgerschap en vreemdelingenrecht in Moldavië en Oekraïne beschreven. Dit ambtsbericht maakt deel uit van een serie thematische ambtsberichten over een aantal landen die voorheen deel uitmaakten van de voormalige Sovjet-Unie¹. Het betreft een actualisering van een eerder thematisch ambtsbericht over hetzelfde onderwerp in 2011.² De verslagperiode van dit ambtsbericht beslaat de periode van mei 2011 tot en met maart 2024. Dit ambtsbericht is een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen gedurende de onderzochte periode. Het is geen beleidsstuk en geeft niet de visie van de Nederlandse regering of het beleid jegens een land of regio weer. Het bevat geen conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van openbare en vertrouwelijke bronnen waarbij gebruik is gemaakt van zorgvuldig geselecteerde, geanalyseerde en gecontroleerde informatie. Bij de opstelling is onder meer gebruik gemaakt van informatie van niet-gouvernementele organisaties (ngo's), vakliteratuur, berichtgeving in de media en relevante overheidsinstanties. De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij anders vermeld of in het geval van algemeen onbetwiste feiten. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in de bijlagen bij dit ambtsbericht. Bronnen die alleen in de Roemeense, Oekraïense of Russische taal beschikbaar waren, zijn vertaald via eTranslation³ en waar mogelijk ondersteund door een aanvullende bron.

Een deel van de gebruikte informatie is ingewonnen door middel van interviews met bronnen ter plaatse, tijdens een onderzoeksmis­sie en online, en via de diplomatieke vertegenwoordiging(en) van Nederland in Oekraïne en Moldavië. De op deze basis ingewonnen informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning van en aanvulling op passages die zijn gebaseerd op openbare informatie. Deze bronnen zijn in het voetnotenapparaat aangemerkt als 'vertrouwelijke bron' met vermelding van een datum. Waar mogelijk wordt de informatie afkomstig van een vertrouwelijke bron ondersteund door informatie van een andere bron.

Hoofdstuk 1 behandelt de staatsburgerschap- en vreemdelingenrechtwetgeving ten tijde van de Sovjet-Unie. Hoofdstuk 2 behandelt de staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië en de toepassing daarvan in de praktijk. Hoofdstuk 3 behandelt staatsburgerschap- en vreemdelingenrechtwetgeving en haar toepassing in Oekraïne.

¹ Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Georgië, Kazachstan, Kirgizië, Moldavië, Oekraïne, Oezbekistan, Russische Federatie, Tadzjikistan en Turkmenistan.

² Zie [Thematisch ambtsbericht](#) staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011.

³ Zie https://commission.europa.eu/resources-partners/etranslation_en.

1 Staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in de Sovjet-Unie

1.1 Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie

In december 1991 kwam er een einde aan het staatkundige bestaan van de Sovjet-Unie. Op dat moment verkregen ook de Sovjetrepublieken die zich tot dan toe nog niet onafhankelijk hadden verklaard, hun onafhankelijkheid. Met uitzondering van Estland, Letland en Litouwen (die zich in 2004 aansloten bij de Europese Unie) verenigden de landen die voorheen deel uitmaakten van de voormalige Sovjet-Unie zich vervolgens in het Gemeenebest van Onafhankelijke Staten (GOS).⁴

Alle voormalige republieken hebben sinds 1991 eigen staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving ingevoerd. De nieuwe wetten van de landen die deel uitmaakten van de voormalige Sovjet-Unie zijn noch gelijklopend noch tegelijkertijd in werking getreden. In sommige staten is de oude Sovjetwetgeving nog langere tijd van kracht gebleven bij gebrek aan nieuwe wetgeving.

Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie kwam er in de voormalige Sovjetlanden een stroom van miljoenen migranten op gang. Deze bestond voor een belangrijk deel uit Sovjetburgers die zich na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in een staat bevonden waarmee zij zich niet primair verwant voelden. Daarnaast vormden gewapende conflicten en welvaartsverschillen redenen om te migreren.

Teneinde staatloosheid onder deze groepen migranten tegen te gaan en deels ook op aandringen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), de Raad van Europa en UNHCR, werd in veel landen die voorheen deel uitmaakten van de Sovjet-Unie een vereenvoudigde wijze gecreëerd om het staatsburgerschap aan te vragen. Deze procedure gold doorgaans uitsluitend voor staatloze voormalige Sovjetburgers en met name voor personen die niet in de betreffende staat woonden, maar wel de etniciteit (*natsionalnost*)⁵ van de staat in kwestie bezaten, of er ooit waren geboren.

1.2 Staatsburgerschap in de voormalige Sovjet-Unie

De eerste Wet op het staatsburgerschap van de Sovjet-Unie dateert uit 1924. Hierna volgden nog de wetten van 1930, 1931, 1938, 1978 en laatstelijk 1990. De burgers van de Sovjet-Unie beschikten over een binnenlands paspoort van de Sovjet-Unie met daarin een woonregistratie in de vorm van een stempel of een inlegvel, de zogenaamde *propiska*. In het binnenlandse paspoort stond eveneens de etniciteit (*natsionalnost*) vermeld. De verkrijging van het staatsburgerschap bij geboorte vond plaats op basis van afstamming (*ius sanguinis*). Dit betekende dat een kind het staatsburgerschap van de Sovjet-Unie verkreeg via de ouders, ongeacht de plaats van geboorte.⁶

⁴ Thans zijn niet alle landen meer lid. Zo zijn bijvoorbeeld Oekraïne, Georgië en Moldavië uitgetreden.

⁵ 'Natsionalnost' heeft niet dezelfde betekenis als het Nederlandse 'nationaliteit'. Omwille van de duidelijkheid zullen in dit ambtsbericht alleen de termen 'staatsburgerschap' en 'eticiteit' worden gebruikt en zal de term 'nationaliteit' worden vermeden.

⁶ Zie [Thematisch ambtsbericht](#) staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011.

In de Sovjet-Unie was men zowel Sovjetburger als burger van een afzonderlijke republiek. Het burgerschap van de deelrepubliek werd bepaald door de vaste woonplaats (*propiska*) en wijzigde automatisch bij vestiging in een andere deelrepubliek.

Meervoudig staatsburgerschap werd in de Sovjet-Unie niet erkend. Verlies van het staatsburgerschap was mogelijk in geval van langdurig verblijf in het buitenland en kon alleen per decreet van de Opperste Sovjet⁷. Personen die in de Sovjet-Unie geboren waren en er woonden, kon het staatsburgerschap ontnomen worden. Dit kwam evenwel bijna niet voor en betrof voornamelijk personen die door de Opperste Sovjet als dissident werden aangemerkt.⁸

⁷ Het hoogste wetgevende orgaan van de Sovjet-Unie.

⁸ Zie [Thematisch ambtsbericht](#) staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011.

2 Moldavië

De Republiek Moldavië (Republica Moldova) verklaarde zich op 23 juni 1990 soeverein en werd op 27 augustus 1991 formeel onafhankelijk van de Sovjet-Unie. De officiële taal is Moldavisch⁹. Het land telde in 2023 3.250.532 inwoners. De bevolking bestond volgens een schatting uit 2014 voor 75% uit etnische Moldaviërs, 7% etnisch Roemenen, 6,6% etnische Oekraïners, 4,6% Gagaoezen, 4,1% etnische Russen, 1,9% etnische Bulgaren, en overige etniciteiten 0,8%.¹⁰

2.1 Staatsburgerschap in Moldavië

In Moldavië geldt de Wet op het staatsburgerschap nr. 1024 van 2 juni 2000, van kracht sinds 10 augustus 2000.¹¹ Sinds het vorige ambtsbericht van 2011¹² zijn enkele wetwijzigingen aangebracht. Dit hoofdstuk beschrijft de wet zoals die geldt op het moment van publicatie van dit ambtsbericht. Wijzigingen sinds 2011 worden waar relevant expliciet toegelicht.

2.1.1 *Belangrijke wijzigingen in de verslagperiode*

De belangrijkste wijziging in de verslagperiode betrof de uitbreiding van twee naar drie generaties in neergaande lijn als in aanmerking komend voor verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap door middel van vaststelling (zie paragraaf [2.1.5.3](#)).¹³ Daarnaast werd in augustus 2018 naturalisatie opengesteld voor investeerders in Moldavië, maar in 2020 weer afgeschaft (zie paragraaf [2.1.5.2](#)).¹⁴ Sinds eind 2011 heeft Moldavië een nieuwe staatloosheidsprocedure die over het algemeen als toegankelijk wordt gezien (zie paragraaf [2.1.8](#)). Tot 2018 was Moldavië het enige land in Europa met onvoorwaardelijke bepalingen van ius soli; sinds 2018 is daar de voorwaarde van rechtmatig verblijf van één van de ouders bijgekomen, tenzij daardoor een risico op statloosheid van het kind zou bestaan (zie paragraaf [2.1.5.1](#)).

2.1.2 *Procedures algemeen*

De beslissingsbevoegdheid inzake staatsburgerschapskwesties is als volgt verdeeld. Verzoeken om naturalisatie, vaststelling of bevestiging staatsburgerschap worden genomen door het ASP¹⁵; verzoeken om herverkrijging, naturalisatie op grond van bijzondere verdiensten of verlies van het Moldavische staatsburgerschap worden gericht aan de president.¹⁶

Tegen beslissingen inzake staatsburgerschap kan binnen zes maanden beroep worden ingesteld bij de rechtbank, evenals tegen weigering van het in behandeling

⁹ In Moldavië wordt een sterk gelijkende Moldavische variant van de Roemeense taal gesproken en geschreven.

¹⁰ CIA World Fact Book, [Moldova](#), geraadpleegd op 11 april 2024.

¹¹ Zie voor de wettekst in het Roemeens: [LP1024/2000 \(legis.md\)](#).

¹² Zie [Thematisch ambtsbericht](#) staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011.

¹³ Zie artikel 1 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023. De uitbreiding naar drie generaties is ingevoerd bij [amendement](#) nr. 132 d.d. 21 december 2017, gepubliceerd op 19 januari 2018 en van kracht per 19 april 2018.

¹⁴ Global Citizenship Observatory, [Moldova Repeals its Short-lived but Controversial Citizenship by Investment Scheme](#), 12 februari 2021; [website](#) Moldova Citizenship by Investment, geraadpleegd op 11 oktober 2023.

¹⁵ Agentschap voor publieke dienstverlening, *Agentia Servicii Publice ASP*, zie <https://www.asp.gov.md/en>.

¹⁶ Zie [website](#) ASP, geraadpleegd op 10 november 2023.

nemen, buiten behandeling stellen, gedragingen van een ambtenaar of niet-tijdige beslissingen.¹⁷

Bewijs van aanvragen om verkrijging van het staatsburgerschap, of verlies daarvan, worden op verzoek en tegen betaling verstrekt.¹⁸

2.1.3

Aantonen van staatsburgerschap (art. 5)

Volgens de Wet op het Staatsburgerschap¹⁹ wordt het Moldavische staatsburgerschap aangetoond met de ID-kaart, het paspoort, bij kinderen met het geboortecertificaat of eventueel met bepaalde andere documenten afgegeven door de Moldavische autoriteiten. Personen die niet beschikken over dergelijke documenten, en die de Moldavische nationaliteit verkregen en behouden hebben in overeenstemming met eerdere of huidige wetgeving, kunnen hun staatsburgerschap laten bevestigen door de autoriteiten in Moldavië of bij diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland.²⁰ Sinds 1 januari 2023 erkennen België, Nederland en Luxemburg geen Moldavische paspoorten meer waarvan de geldigheidsduur is verlengd.²¹

Ter onderbouwing van een eerdere verkrijging en / of behoud van het Moldavische staatsburgerschap kunnen volgens de Moldavische autoriteiten ook de volgende documenten als indicatief bewijs dienen. Afhankelijk van de situatie van de aanvrager dienen zoveel mogelijk van onderstaande documenten worden overgelegd:²²

- Geboorteakte²³, huwelijksakte, eventuele echtscheidingsakte of gerechtelijke uitspraak, eventuele buitenlandse akten aangaande de burgerlijke staat;
- Documenten die het rechtmatige hoofdverblijf van de persoon op het moment van de aanvraag bevestigen; hiertoe kan een combinatie van documenten als direct of indirect bewijs dienen, alsmede verklaringen van de aanvrager zelf en andere betrokkenen. Deze betrokkenen moeten in Moldavië woonachtig zijn en zich kunnen identificeren;
- Officiële documenten ter onderbouwing van het verblijfsadres en ter onderbouwing van het verblijf in Moldavië in het verleden;
- Een Sovjet-paspoort (1974 model);
- Moldavische of buitenlandse documenten met betrekking tot eventuele criminele antecedenten;
- Eventuele documenten met betrekking op overheidsuitkeringen of pensioen;
- Documenten afgegeven door onderwijsinstellingen;
- Een overzicht van data, feiten en namen van familieleden die relevant zijn voor de aanvraag.

2.1.4

Meervoudig staatsburgerschap

¹⁷ Art. 41 en 42 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

¹⁸ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹⁹ Art. 5 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

²⁰ Zie [website](#) ASP, geraadpleegd op 3 november 2023.

²¹ BNL nam dit besluit ten aanzien van Moldavische paspoorten waarvan de geldigheid tussen 1 januari 2020 en 31 december 2022 verliep. Door Moldavië werden deze paspoorten als automatisch verlengd tot 30 juni 2023; vertrouwelijke bron d.d. 26 mei 2022. Zie ook [website](#) Europese Raad, geraadpleegd op 10 november 2023.

²² Zie artikel 5, Staatsburgerschapwet en [website](#) ASP, geraadpleegd op 3 november 2023.

²³ Bij gebrek aan een geboorteakte kan men – bij personen geboren voor 1945 of personen opgenomen in kindertehuizen vóór 2013 – volstaan met een verklaring van een Sovjet-paspoort (1974 model) of met een uittreksel van het bevolkingsregister.

Meervoudig staatsburgerschap is mogelijk in Moldavië in bepaalde gevallen, maar meervoudig staatsburgers gelden voor de Moldavische wet alleen als Moldavisch. Zij hebben dus dezelfde rechten en plichten als alle andere Moldaviërs.²⁴ Zo geldt bijvoorbeeld voor personen met het Moldavisch én een ander staatsburgerschap de militaire dienstplicht, indien zij op het grondgebied van Moldavië woonachtig zijn.²⁵

Moldaviërs kunnen een ander staatsburgerschap aannemen zonder het Moldavische staatsburgerschap op te moeten geven; de verkrijging van het andere staatsburgerschap door Moldaviërs leidt dan niet tot het verlies van het Moldavische staatsburgerschap.²⁶

Sinds 18 juli 2003 was meervoudig staatsburgerschap reeds in bepaalde gevallen mogelijk:²⁷

- verkrijging van zowel het Moldavische als een ander staatsburgerschap bij geboorte.
- automatische verkrijging van een ander staatsburgerschap door huwelijk;
- verkrijging van een ander staatsburgerschap gedurende minderjarigheid ten gevolge van adoptie;
- meervoudig staatsburgerschap voortvloeiend uit internationale overeenkomsten.
- indien betrokkene het Moldavische staatsburgerschap heeft verkregen door naturalisatie. Deze bepaling werd echter ingetrokken met ingang van 1 september 2020.²⁸
- afstand doen van het andere staatsburgerschap door naturalisanten is niet toegestaan door het andere land of kan redelijkerwijs niet worden verwacht;
- in andere gevallen bij wet bepaald.
- indien de president in het landsbelang besluit tot verlening van het Moldavische staatsburgerschap aan een vreemdeling, kan ook dit tot meervoudig staatsburgerschap leiden.

Veel voorkomende andere staatsburgerschappen

Een wijziging van de Roemeense wetgeving in 2009 maakte het Roemeense staatsburgerschap toegankelijk voor derde generatie nakomelingen van mensen geboren op voormalig Roemeens grondgebied. Dit gold ook voor mensen met hoofdverblijf buiten Roemenië, bijvoorbeeld in Moldavië.²⁹

²⁴ Sinds 2023 bepaalt de wet bijvoorbeeld dat de directeur van de Moldavische veiligheidsdienst geen dubbel staatsburgerschap mag hebben. Dit is volgens een bron de enige inperking voor mensen met dubbel staatsburgerschap. Vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

²⁵ Artt. 24 – 26 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

²⁶ Art. 24 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

²⁷ NB Hoewel meervoudig staatsburgerschap in sommige gevallen is toegestaan, betekent dit nog steeds dat het Moldavische staatsburgerschap altijd voorrang heeft boven het buitenlandse voor wat betreft rechten en plichten van betrokkene. Zie ook Ministerie van Buitenlandse Zaken, TAB staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 10; art. 24 Wet op het staatsburgerschap, opeenvolgende wijzigingen.

²⁸ Zie ook [wetswijziging](#) nr. van 18 juni 2020, op de Wet op het staatsburgerschap van de Republiek van Moldavië, met ingang van 1 september 2020.

²⁹ Onder deze gebieden vallen bijvoorbeeld ook Bessarabië en Noord-Bukovina, hetgeen tegenwoordig deel uitmaakt van Moldavië. Global Citizenship Observatory, Knott, Eleanor, [Recent Updates to Moldovan Citizenship Legislation](#), februari 2021. Volgens persberichten heeft ruim 1 miljoen Moldaviërs ook een Roemeens paspoort verkregen. Zie Euractiv, [Moldova in search of experts for EU talks after massive migration](#), 30 juni 2023.

In het voorjaar van 2020 heeft Rusland nieuwe wijzigingen in de Russische wet op het staatsburgerschap doorgevoerd, waardoor burgers van onder andere Moldavië³⁰ makkelijker het Russisch staatsburgerschap kunnen verwerven. Zij hoeven niet aan enige inkomenseis te voldoen, noch hoofdverblijf in Rusland te houden.³¹

2.1.5 *Verkrijging staatsburgerschap*

Verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap geschiedt door geboorte, adoptie, vaststelling, herverkrijging of naturalisatie. Hieronder volgt een beschrijving per procedure.

Afwijzingsgronden voor verkrijging van het staatsburgerschap door middel van naturalisatie, vaststelling of herverkrijging zijn bezwaren in verband met de openbare orde, het verstrekken van valse gegevens, het achterhouden van relevante gegevens of het anderszins niet voldoen aan de wettelijke vereisten. Documenten omtrent criminele antecedenten dienen terug te gaan tot de veertienjarige leeftijd van de aanvrager, en moeten zowel van het land van staatsburgerschap als van een eventueel ander land van eerder verblijf worden overgelegd.³²

2.1.5.1 Verkrijging van rechtswege – door geboorte, adoptie of voogdij (artt. 11-13)

Verkrijging door geboorte

Verkrijging door geboorte betekent dat mensen automatisch het staatsburgerschap hebben. Zij hoeven hier verder niets voor te doen en kunnen een bevestiging van hun staatsburgerschap verkrijgen door dit bij de autoriteiten op te vragen (zie paragraaf 9).

*Ius sanguinis*³³

Een kind geboren uit minimaal één Moldavische ouder verkrijgt van rechtswege het Moldavische staatsburgerschap.³⁴

*Ius soli*³⁵

Moldavië past *ius soli* toe, hetgeen betekent dat elk kind geboren op Moldavisch grondgebied, de Moldavische nationaliteit verkrijgt. Tot 2018 was Moldavië het enige land in Europa met onvoorwaardelijke bepalingen van *ius soli*.³⁶ Sinds april 2018 geldt als voorwaarde dat één van de ouders rechtmatig verblijf heeft of erkend staatloos is.³⁷ De voorwaarde van rechtmatig verblijf van minimaal één ouder geldt

³⁰ daarnaast van Oekraïne, Belarus en Kazachstan.

³¹ Middle East Institute, [The role of the West in countering Russian Passportization in the Black Sea](#), 16 november 2020; artt. 13 en 14 lid 2 sub n); artt. 13 en 14 lid 2 sub n) Russische Federale wet van 31.05.2002 N 62-FZ "On Citizenship of the Russian Federation"; OFPRA, [L'acquisition de la citoyenneté russe par naturalization](#), 27 oktober 2020.

³² Artikel 20 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

³³ Latijn: het recht van het bloed

³⁴ Artikel 11 sub 1a, Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

³⁵ Latijn: het recht van de grond

³⁶ Zie GlobalCit, [Comparative Report: Citizenship In Central And Eastern Europe](#) door Costica Dumbrava, April 2017, p. 3.

³⁷ De voorwaarde van rechtmatig verblijf werd op 21 december 2017 geïntroduceerd in de wet, met ingang van 19 april 2018. Bij wetswijziging van 8 juni 2023, van kracht met ingang van 1 november 2023, geldt deze voorwaarde niet indien er staatloosheid dreigt voor het kind geboren in Moldavië. Zie [wetswijziging](#) d.d. 12 december 2017 en

overigens niet indien het kind een risico op staatloosheid zou lopen wanneer het geen Moldavische staatsburgerschap verkrijgt.³⁸

Indien een kind in voornoemde gevallen in aanmerking komt voor meerdere nationaliteiten, beslissen de ouders over verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap. Indien de ouders het niet eens zijn, beslist een rechtbank over het staatsburgerschap. Hierbij staan de binding met Moldavië en het belang van het kind voorop. Bij kinderen van 14 jaar of ouder is instemming per notariële verklaring van het kind vereist.³⁹

Wordt een kind als vondeling aangetroffen, dan wordt het automatisch als Moldavisch beschouwd, tenzij vóór zijn of haar 18e verjaardag blijkt dat er sprake is van een andere nationaliteit.⁴⁰

Verkrijging door adoptie en door voogdij

Adoptie van een staatloos kind door één of meerdere Moldavische staatsburgers leidt automatisch tot het Moldavische staatsburgerschap. Indien één van de adoptieouders echter een andere nationaliteit heeft, beslissen de ouders gezamenlijk over de nationaliteit van het kind. Indien de adoptieouders het niet eens worden, beslist een rechtbank over het staatsburgerschap. Daarbij zijn de binding met Moldavië en het belang van het kind doorslaggevend. Kinderen van 14 jaar of ouder maken hun instemming kenbaar door middel van een notariële verklaring. Mocht het adoptiekind een ander staatsburgerschap bezitten of via één van de adoptieouders verkregen hebben, moet het kind afstand doen van dat andere staatsburgerschap om in aanmerking te komen voor het Moldavische staatsburgerschap. Uitzonderingen hierop kunnen gelden op basis van internationale verdragen.⁴¹

In het geval dat de adoptie ongedaan wordt gemaakt, of nietig wordt verklaard, en het adoptiekind hoofdverblijf buiten Moldavië heeft, wordt ook de toekenning van het Moldavische staatsburgerschap met terugwerkende kracht ingetrokken.⁴²

Een staatloos kind dat wordt geplaatst onder voogdij van twee Moldavische voogden of van één Moldavische voogd en één staatloze voogd, verkrijgt automatisch het Moldavische staatsburgerschap. Indien er sprake is van één Moldavische voogd en een buitenlandse voogd, kunnen de voogden in samenspraak beslissen over het staatsburgerschap van het kind. Indien de voogden het niet eens worden, beslist een rechtbank over het staatsburgerschap, waarbij de binding met Moldavië en het belang van het kind doorslaggevend zijn. Kinderen van 14 jaar of ouder maken hun instemming kenbaar door middel van een notariële verklaring. Indien het kind in aanmerking komt voor een ander staatsburgerschap, moet het kind afstand doen

wetswijziging d.d. 23 juni 2023; zie ook vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; interview 30 november 2023.

³⁸ Artikel 11 sub 1c Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023;

³⁹ Artikel 11 sub 3 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

⁴⁰ Artikel 11 sub 2 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023. GlobalCit, [Comparative Report: Citizenship In Central And Eastern Europe](#) door Costica Dumbrava, April 2017, p. 3.

⁴¹ Artikel 13 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023;

⁴² Artikel 13 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023;

van dat andere staatsburgerschap om in aanmerking te komen voor het Moldavische staatsburgerschap.⁴³

2.1.5.2 Verkrijging door naturalisatie (art. 17)

Verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap door middel van naturalisatie is gebonden aan voorwaarden van rechtmatig hoofdverblijf, afstand van het eerdere staatsburgerschap, kennis van de Roemeense taal en de Moldavische cultuur, en een inkomenseis.⁴⁴ Per doelgroep verschillen deze eisen, zie onderstaand.

Hoofdverblijf

De minimale duur van het rechtmatig hoofdverblijf, gerekend vanaf de datum van het verblijfsrecht in Moldavië, is vastgesteld als volgt:⁴⁵

- gedurende tien jaar; of
- acht jaar voor staatlozen, stathouders en erkend vluchtelingen; of
- vijf jaar voor minderjarige aanvragers; of
- drie jaar voor echtgenoten die gedurende minimaal drie jaar zijn getrouwd met een Moldavisch staatsburger; of
- drie jaar voor familieleden in opgaande of neergaande lijn van Moldavisch staatsburgers; of
- in geval van herverkrijging, zie paragraaf [2.1.5.3](#): vijf jaar voor aanvragers die in het verleden in het bezit waren van het Moldavische staatsburgerschap en bij wie sprake is van openbare orde bezwaren anders dan zwaarwegende daden die het staatsbelang geschaad hebben.⁴⁶

Het hoofdverblijf gedurende bovenstaande duur moet ononderbroken zijn. Het hoofdverblijf wordt onderbroken door emigratie, intrekking van het verblijfsrecht of intrekking van de erkenning als staatloze, en door een verblijfs gat tussen twee verblijfsvergunningen.⁴⁷

Inburgeringsexamen

Door middel van een inburgeringsexamen dient de aanvrager zijn kennis van de Moldavische grondwet en de Roemeense taal aan te tonen. Vrijgesteld hiervan zijn:

- gepensioneerden;
- mensen met een blijvende beperking die in de weg staat aan het afleggen van een inburgeringsexamen.

Meenaturaliserende kinderen

Minderjarige kinderen van naturalisanten verkrijgen het Moldavische staatsburgerschap op dezelfde datum als hun ouders de Moldavische nationaliteit verkrijgen. In geval van slechts één naturaliserende ouder, moeten beide ouders instemmen met de verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap door het kind. Indien de ouders het niet eens worden, beslist een rechtbank over het

⁴³ Artikel 15 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

⁴⁴ GlobalCit, [Comparative Report: Citizenship In Central And Eastern Europe](#) door Costica Dumbrava, April 2017, p. 3.

⁴⁵ De aanvangsdatum van het hoofdverblijf is de ingangsdatum van het legaal verblijf. Dat is bij vreemdelingen de datum van de positieve beslissing op een verblijfsaanvraag. Als bewijs van het hoofdverblijf kan de beschikking, het verblijfsdocument of informatie uit het bevolkingsregister dienen, zie Artikel 17 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023; IOM, [Migration Governance Snapshot: The Republic of Moldova](#), May 2018. Zie ook GlobalCit, [Comparative Report: Citizenship In Central And Eastern Europe](#) door Costica Dumbrava, April 2017.

⁴⁶ Artikel 16 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

⁴⁷ Artikel 17 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

staatsburgerschap, waarbij de binding met Moldavië en het belang van het kind voorop staan.

Kinderen van 14 jaar of ouder maken hun instemming kenbaar door middel van een notariële verklaring.

Naturalisatie voor investeerders

Een versnelde route naar het Moldavische staatsburgerschap voor investeerders vanaf 100.000 euro in Moldavië werd in de tweede helft van 2018 geïntroduceerd, maar werd na diverse moratoria per 1 september 2020 geheel afgeschaft.⁴⁸

Etniciteit

Etniciteit speelt geen rol bij verkrijging of herverkrijging van het Moldavische staatsburgerschap.⁴⁹

Procedure naturalisatie

Een aanvraag om naturalisatie wordt in persoon of door een notarieel gemachtigde ingediend op een ASP-kantoor. De doorlooptijd van een aanvraag bij het ASP is een jaar, en er zijn leges verschuldigd.⁵⁰

Voor de aanvraag zijn de volgende documenten vereist:

- identiteitsdocument;
- paspoort of reisdocument en de verblijfsvergunning voor vreemdelingen. Of het identiteitsdocument voor staatlozen en vluchtelingen, of het verblijfsdocument voor politiek vluchtelingen;
- het identiteitsdocument van de wettelijk vertegenwoordiger of voogd in geval van een minderjarige aanvrager;
- notariële machtiging indien van toepassing;
- documenten omtrent de burgerlijke staat en geboorteakten van minderjarige kinderen. Daarnaast andere akten die wijzigingen in persoonsgegevens en adressen staven zoals bijvoorbeeld een huwelijksakte, echtscheidingsakte, naamwijzigingsakte, uittreksel van de burgerlijke stand met alle bijbehorende wijzigingen, en buitenlandse akten;
- een beschrijving van de levensloop met data vestiging in Moldavië, van een eventueel huwelijk, geregistreerd adres, werk, gegevens echtgenoot, kinderen en ouders;
- bewijs van het adres en samenstelling van het gezin;
- bewijs van verkrijging van rechtmatig verblijf ter onderbouwing van het verblijfsverleden;
- bewijs van werk of studie; indien niet van toepassing, bewijs van ander wettelijk inkomen of uitkeringen;
- inburgeringsexamen, tenzij het gaat om aanvragers die de pensioenleeftijd hebben bereikt of die zijn vrijgesteld van het inburgeringsexamen op grond van een blijvende beperking;
- document omtrent criminele antecedenten in Moldavië en van het land van herkomst; erkende vluchtelingen zijn vrijgesteld van deze laatste voorwaarde.
- Recente pasfoto's.

⁴⁸ Global Citizenship Observatory, Knott, Eleanor, [Recent Updates to Moldovan Citizenship Legislation](#), februari 2021; Global Citizenship Observatory, [Moldova Repeals its Short-lived but Controversial Citizenship by Investment Scheme](#), 12 februari 2021; [website](#) Moldova Citizenship by Investment, geraadpleegd op 11 oktober 2023.

⁴⁹ GlobalCit, [Comparative Report: Citizenship In Central And Eastern Europe](#) door Costica Dumbrava, April 2017, p. 3.

⁵⁰ Zie [website](#) ASP, geraadpleegd op 7 november 2023.

In geval van minderjarige kinderen die meenaturaliseren met de aanvrager, dient de andere ouder van het kind een notariële toestemming te geven. Indien een kind tussen de 14 en 18 jaar meenaturaliseert, moet het kind zelf ook een notariële toestemming ondertekenen. Eventuele vertalingen van buitenlandse akten moeten gelegaliseerd worden.⁵¹

De president besluit in een presidentieel besluit tot naturalisatie. Dit presidentieel besluit over de naturalisatie heeft (meestal) betrekking op een groep aanvragers. Mensen wier naam vermeld staat op dit presidentiële besluit, kunnen vragen om bewijs van naturalisatie via het ASP. Hiervoor zijn vereist:

- Het identiteitsdocument;
- De verklaring van verbondenheid⁵² met de republiek Moldavië;
- Pasfoto's.⁵³

2.1.5.3 Verrijking door vaststelling⁵⁴ op basis van territoriale binding (art. 12)

Artikel 12 kent mensen met een sterke territoriale binding met Moldavië en hun nazaten het Moldavisch staatsburgerschap van rechtswege toe. Het gaat hier om mensen die zelf zijn geboren in Moldavië (art. 12 lid 1) of hun (in het buitenland geboren en daar verblijvende) nazaten tot aan de derde generatie (art. 12 lid 2). Ook mensen die kunnen aantonen in een bepaalde periode in Moldavië te hebben gewoond, kunnen in aanmerking komen voor het Moldavisch staatsburgerschap, evenals hun nakomelingen (art. 12 lid 2). Voornoemde groepen kunnen hun Moldavische staatsburgerschap laten vaststellen onder artikel 12 van de Wet op het staatsburgerschap. Hoofdverblijf in Moldavië op het moment van de aanvraag is niet vereist.⁵⁵

Art. 12 lid 1

Meerderjarige personen, die zijn geboren in Moldavië en die geen bewijs hebben van hun staatsburgerschap, kunnen het Moldavische staatsburgerschap verkrijgen door middel van vaststelling (Moldavisch: '*recunoaștere*', zie art. 12 lid 1 Wet staatsburgerschap). Als datum van verkrijging van het staatsburgerschap wordt in beginsel de dag gehanteerd waarop zij hun verzoek om vaststelling van het staatsburgerschap kenbaar hebben gemaakt. Indien de verzoeker het echter niet eens is met die ingangsdatum, kan hij de autoriteiten vragen om zijn Moldavische staatsburgerschap op een eerdere datum te laten ingaan. Hij moet daartoe documenten indienen waaruit blijkt dat hij op de gewenste ingangsdatum voldeed aan de op dat moment geldende eisen voor verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap, zie het kopje *procedure* hieronder.⁵⁶

Art. 12 lid 2

⁵¹ Zie [website ASP](#), geraadpleegd op 7 november 2023.

⁵² In het Engels ook wel *oath of allegiance* genoemd. De ingangsdatum van het nieuw verkregen staatsburgerschap is de datum waarop deze verklaring is afgelegd. Zie vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

⁵³ Zie [website ASP](#), geraadpleegd op 13 november 2023.

⁵⁴ De originele tekst luidt '*recunoaștere*'. In een eerder ambtsbericht is gekozen voor de vertaling 'erkenning', in lijn met de Engelse vertaling 'recognition'. In lijn met de Nederlandse terminologie (artikel 17 RWN) wordt hier echter gekozen voor 'vaststelling'.

⁵⁵ Zie vertrouwelijke bron d.d. 14 juni 2024.

⁵⁶ Artikel 12 lid 1 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

Naast personen geboren op Moldavisch grondgebied, staat de procedure van vaststelling voor de volgende personen open:⁵⁷

- personen van wie ten minste één ouder, grootouder of overgrootouder⁵⁸ is geboren op Moldavisch grondgebied;
- personen die vóór 28 juni 1940⁵⁹ op het grondgebied woonden van Bessarabië, Noord-Bukovina, het Hertzsagebied of de toenmalige Moldavische Autonome Socialistische Sovjetrepubliek (ASSR), evenals hun nakomelingen;⁶⁰
- personen die na 28 juni 1940 uit Moldavië zijn verdreven of gevlucht;
- personen die op 23 juni 1990 hun permanente verblijfplaats in Moldavië hadden en sindsdien permanent verblijf in Moldavië hebben behouden tot het moment van het verzoek om vaststelling van hun Moldavische staatsburgerschap.⁶¹

Met ingang van 19 april 2018 bepaalt de wet dat bovenstaande personen zijn uitgesloten van de vaststellingsprocedure indien blijkt dat zij in hun vaststellingsverzoek valse gegevens hebben verstrekt die tot afwijzing van het verzoek zouden leiden. Ook indien er sprake is van ernstige criminele antecedenten als genoemd in artikel 20 sub 1 lid a t/m d⁶² of indien de aanvrager anderszins niet voldoet aan voorwaarden voor naturalisatie volgt een afwijzing.⁶³ Hoofdverblijf in Moldavië op het moment van de aanvraag is niet vereist.⁶⁴

Procedure

Het ASP kan het Moldavische staatsburgerschap vaststellen met een ingangsdatum in het verleden, namelijk de datum waarop de aanvrager kan aantonen dat hij voldeed aan alle eisen. De doorlooptijd van bij het ASP ingediende verzoeken is volgens informatie van het ASP zelf doorgaans zes maanden. Er worden geen leges in rekening gebracht. Een aanvraag kan worden ingediend bij het ASP-kantoor of op een Moldavisch consulaat; dit geschiedt in persoon, of door een notarieel gemachtigde.⁶⁵ Deze procedure is bedoeld voor mensen die niet hun staatsburgerschap kunnen aantonen met een paspoort, het ID-bewijs, een geboortakte of een ander document afgegeven door de Moldavische autoriteiten.

Vereiste documenten voor een aanvraag onder artikel 12 lid 1 zijn:

⁵⁷ Artikel 12 lid 2 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

⁵⁸ De mogelijkheid tot vaststelling voor de derde generatie werd ingevoerd met ingang van 19 april 2018. Zie artikel 1 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023. De uitbreiding naar drie generaties is ingevoerd bij [amendement](#) nr. 132 d.d. 21 december 2017, gepubliceerd op 19 januari 2018 en van kracht per 19 april 2018.

⁵⁹ Op 28 juni 1940 bezetten troepen van de Sovjet-Unie het deel van het toenmalige Roemenië dat grotendeels overeenkomt met het huidige Moldavië.

⁶⁰ De ASP noemt de volgende gebieden als onder Bessarabië vallend: Chernivtsi: Novoselita, Hotin, Secureni; Herța, Northern Bucovina: Hliboca, Herța, Storojenet, Putila, Vijnîța, Kitsmani, Zastavna, Kelmenet; Odesa Region: Bolgrad, Ismail, Chilia, Tatarbunar, Artiz, Tarutino, Belgorod-Dnestrovsk, Sarata, Reni. De ASP noemt de volgende gebieden als vallend onder de Moldavische ASSR: Ananiev, Balta, Codîma, Krasnié Ocna, Bîrzula (Kotovsk), Valea Hotului, Ciorna, Pesciana. Zie [website](#) ASP, geraadpleegd op 7 november 2023.

⁶¹ Artikel 12 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

⁶² Art. 20 a-d noemt de volgende openbare orde-bezwaren: Internationale misdrijven, militaire misdrijven of misdrijven tegen de menselijkheid; terroristische activiteiten; indien betrokkene een gevangenisstraf aan het uitzitten is, deze reeds heeft uitgezeten of indien er een strafrechtelijk onderzoek of strafrechtelijke vervolging plaatsvindt op het moment van de aanvraag; activiteiten tegen de veiligheid van de staat, de openbare orde, gezondheid of goede zeden.

⁶³ Artikel 12 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023;

⁶⁴ vertrouwelijke bron d.d. 14 juni 2024.

⁶⁵ Zie [website](#) ASP, geraadpleegd op 3 november 2023.

1. identiteitsdocument (het paspoort of reisdocument);
2. geboorteakte;⁶⁶
3. andere akten van de burgerlijke stand als bewijs omtrent de persoonsgegevens indien er verschil is tussen de persoonsgegevens op de geboorteakte en het identiteitsdocument;
4. een beschrijving van de levensloop met data van eventueel huwelijk, geregistreerd adres, werk, gegevens echtgenoot, kinderen en ouders;
5. een antecedentenverklaring van het land van het huidige staatsburgerschap, van Moldavië en van het land van hoofdverblijf.

Vereiste documenten voor een aanvraag onder artikel 12 lid 2 zijn:

1. identiteitsdocument, zoals:
 - a. een buitenlands paspoort of reisdocument en verblijfsvergunning in geval van rechtmatig verblijf in Moldavië;
 - b. een identiteitskaart in geval van erkende staatsloosheid of een vluchtelingenstatus;
 - c. een document afgegeven door de Moldavische immigratieautoriteiten dat het rechtmatig verblijf in Moldavië bevestigt;
 - d. identiteitsdocumenten van de wettelijk vertegenwoordiger of voogd in geval van minderjarigen;
2. een notariële machtiging;
3. documenten omtrent de burgerlijke staat en geboorteakten van minderjarige kinderen. Daarnaast andere akten die wijzigingen in persoonsgegevens en adressen staven zoals een huwelijksakte, echtscheidingsakte, naamwijzigingsakte, uittreksel van de burgerlijke stand met alle bijbehorende wijzigingen, en buitenlandse akten dienaangaande.
4. bewijs van rechtmatig verblijf in het buitenland;
5. een beschrijving van de levensloop met informatie omtrent een eventueel huwelijk, geregistreerd adres, werk, echtgenoot, kinderen en ouders;
6. documenten omtrent de burgerlijke staat van ouders, grootouders of overgrootouders ter staving van de verwantschap en hun geboorte op Moldavisch grondgebied – indien betrokkene zelf niet op Moldavisch grondgebied is geboren;
7. Documenten van ouders, grootouders of overgrootouders met bewijs van de verwantschap en van het verblijf van diegene op het grondgebied van Bessarabië, Noord-Bukovina, het Hertsagebied of de Moldavische Socialistische Sovjetrepubliek voorafgaand aan 28 juni 1940;
8. Document ter staving van de verwantschap en het vluchtelingschap van de ouders, grootouders of overgrootouders van het Moldavisch grondgebied na 28 juni 1940;
9. Bewijs van verblijf van de aanvrager op Moldavisch grondgebied van 23 juni 1990 tot heden;
10. Document omtrent criminele antecedenten uit het land van verblijf, van Moldavië en van de nationaliteit van de aanvrager;
11. Recente pasfoto's.

Wanneer de aanvrager een minderjarig kind heeft, dient de andere ouder van het kind een notariële toestemming te geven om het kind te laten delen in vaststelling van het Moldavische staatsburgerschap. Indien het kind tussen de 14 en 18 jaar is,

⁶⁶ Bij het ontbreken van een geboorteakte kan de IGM geboorte verifiëren via een aanvraag om vaststelling van staatloosheid, zie paragraaf [2.1.8](#). Vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

moet het zelf ook een notariële toestemming ondertekenen. Eventuele vertalingen van buitenlandse akten moeten gelegaliseerd worden.⁶⁷

2.1.5.4

Herverkrijging verloren staatsburgerschap (art. 16)

Personen die eerder het Moldavische staatsburgerschap bezaten, mogen een verzoek om herverkrijging indienen, en hoeven daarvoor geen afstand te doen van het staatsburgerschap dat zij op dat moment hebben.⁶⁸ Deze verzoeken kunnen – in tegenstelling tot naturalisatie – ook vanuit het buitenland gedaan worden. Hoofdverblijf in Moldavië op het moment van de aanvraag is voor herverkrijging niet vereist.⁶⁹

Uitgesloten van de mogelijkheid tot herverkrijging zijn personen tegen wie ernstige openbare orde-bezwaren gelden als genoemd in art. 20 a)-d)⁷⁰, of bij wie eerder het Moldavische staatsburgerschap is ingetrokken wegens zwaarwegende daden die het belang van de staat geschaad hebben (artikel 23c). Personen bij wie om de andere redenen genoemd in artikel 23⁷¹ het staatsburgerschap is ingetrokken, komen weliswaar eveneens niet in aanmerking voor herverkrijging, maar kunnen wel een aanvraag om normale naturalisatie doen. Voor deze personen gelden dan alle vereisten voor naturalisatie onverkort, en een minimale verblijfsduur in Moldavië van vijf jaar.⁷²

Procedure herverkrijging staatsburgerschap

Een aanvraag om herverkrijging wordt in persoon of door een notarieel gemachtigde ingediend op een ASP-kantoor of diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland. De doorlooptijd van een aanvraag bij het ASP is een jaar, en er zijn leges verschuldigd.⁷³

Voor de aanvraag zijn de volgende documenten vereist:⁷⁴

- Een identiteitsdocument. Voor een vreemdeling die in Moldavië verblijft is dat het paspoort of reisdocument en de verblijfsvergunning; voor een als staatloos erkende aanvrager of een erkende vluchteling is dat de identiteitskaart; en voor een aanvrager om erkenning van staatsloosheid komt het bewijs van bestendig verblijf in Moldavië van de immigratieautoriteit.
- Voor een minderjarige aanvrager of een aanvrager die onder voogdij is gesteld: een identiteitsdocument van de wettelijk vertegenwoordiger of voogd.
- een machtiging in geval van vertegenwoordiging;
- een beschrijving van de levensloop met informatie omtrent werk, huwelijk, eerstegraads familieleden in opgaande en neergaande lijn, en de reden voor het verlies van het staatsburgerschap;

⁶⁷ Zie [website](#) ASP, geraadpleegd op 7 november 2023.

⁶⁸ Artikel 16 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

⁶⁹ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 14 juni 2024.

⁷⁰ Art. 20 a-d noemt: Internationale misdrijven, militaire misdrijven of misdrijven tegen de menselijkheid; terroristische activiteiten; indien betrokkene een gevangenisstraf aan het uitzitten is, deze reeds heeft uitgezeten of indien er een strafrechtelijk onderzoek of strafrechtelijke vervolging plaatsvindt op het moment van de aanvraag; activiteiten tegen de veiligheid van de staat, de openbare orde, gezondheid of goede zeden.

⁷¹ Deze andere redenen van intrekking zijn: verstrekking van valse gegevens of vrijwillige militaire dienst voor een vreemde mogendheid.

⁷² Artikel 16 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

⁷³ Zie [website](#) ASP, geraadpleegd op 13 november 2023.

⁷⁴ Zie [website](#) ASP, geraadpleegd op 13 november 2023.

- Moldavische of buitenlandse documenten van het land van verblijf met betrekking tot eventuele criminele antecedenten;
- Akten van de burgerlijke stand: geboorteakten, huwelijks- of echtscheidingsakten en naamswijzigingen;
- Recente pasfoto's.

In geval van minderjarige kinderen van de aanvrager, dient de andere ouder van het kind een notariële toestemming te geven in geval het kind wil delen in verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap. Indien een kind tussen de 14 en 18 jaar deelt in de verkrijging van het staatsburgerschap, dient het zelf ook een notariële toestemming te ondertekenen. Eventuele vertalingen van buitenlandse akten moeten gelegaliseerd worden.⁷⁵

2.1.6 *Verlies staatsburgerschap*

Het Moldavische staatsburgerschap kan verloren gaan doordat betrokkene er afstand van doet, doordat het door de president wordt ontnomen of door bepalingen in internationale verdragen.⁷⁶

2.1.6.1 Onvrijwillig verlies staatsburgerschap (art. 21)

Wettelijke bepaling

Redenen van intrekking van het staatsburgerschap bij presidentieel besluit zijn:

- het frauduleus verkrijgen van het Moldavische staatsburgerschap door valse informatie te verstrekken of relevante informatie achter te houden die tot afwijzing van de aanvraag om verlening van het staatsburgerschap zou hebben geleid.
- vrijwillig in militaire dienst treden bij een andere mogendheid;
- het plegen van zeer ernstige strafbare feiten die de belangen van Moldavië geschaad hebben.

Verlies van het Moldavische staatsburgerschap geschiedt altijd bij presidentieel besluit, en op uitdrukkelijk initiatief van een autoriteit die een verzoek daartoe indient bij de president, en nimmer van rechtswege. Dit presidentieel besluit wordt bekend gemaakt in het staatsblad⁷⁷, en in geval van verblijf in het buitenland wordt de betrokkene per email op de hoogte gesteld.⁷⁸ Ook in geval van verblijf in Moldavië ontvangt betrokkene een persoonlijk bericht.⁷⁹

Het enkele feit dat iemand lang in het buitenland heeft verbleven en zich nimmer heeft gemeld bij de Moldavische autoriteiten, staat niet als verliesgrond van het Moldavische staatsburgerschap in de wet.⁸⁰

De intrekking mag geen staatloosheid tot gevolg hebben, behalve indien er sprake is van de eerste bovengenoemde grond, dat wil zeggen in geval het Moldavische staatsburgerschap eerder is verleend aan betrokkene op basis van frauduleuze of onjuiste informatie.

De intrekking van het staatsburgerschap heeft geen effect op het staatsburgerschap van familieleden van betrokkene.

⁷⁵ Zie [website](#) ASP, geraadpleegd op 13 november 2023.

⁷⁶ Artikel 21 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023.

⁷⁷ Het staatsblad is online te raadplegen in het Moldavisch, zie <https://monitorul.gov.md/ro>.

⁷⁸ Vertrouwelijke bron d.d. 14 maart 2024.

⁷⁹ Richtlijn No. HG1144/2018 of 21.11.2018, sectie 2 paragraaf 75.

⁸⁰ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

2.1.6.2 Vrijwillig afstand doen van het staatsburgerschap (art. 22)

Wettelijke bepaling

Een meerderjarig persoon kan alleen afstand doen van het Moldavische staatsburgerschap wanneer hij een bewijs van verkrijging van een ander staatsburgerschap kan overleggen, of een positief besluit tot verlening van een ander staatsburgerschap, dat wil zeggen een voornemen tot verlening. Het staatsburgerschap wordt dan ontnomen door een presidentieel besluit. Mocht betrokkene het andere staatsburgerschap toch niet verkrijgen en daardoor staatloos dreigen te worden, dan wordt het presidentieel besluit met de intrekking van het Moldavische staatsburgerschap weer nietig verklaard.⁸¹ Mensen woonachtig in Moldavië kunnen niet verzoeken om afstand van het Moldavische staatsburgerschap doen; deze procedure kan alleen via consulaten of ambassades in het buitenland worden gestart indien er sprake is van hoofdverblijf in het buitenland.⁸²

Een verzoek om afstand te doen van het Moldavische staatsburgerschap wordt in persoon ingediend en gericht aan de president van Moldavië. Dit kan alleen via een consulaat of een ambassade in het buitenland.⁸³

Vereiste documenten zijn:⁸⁴

- het naturalisatiebesluit (voornemen tot verlening van het staatsburgerschap) van een vreemde mogendheid, gelegaliseerd en geldig voor 12 maanden vanaf het verzoek om afstand en met gelegaliseerde vertaling; of indien reeds verkregen, het gelegaliseerde bewijs van verkrijging van het buitenlandse staatsburgerschap, zoals het paspoort;
- documenten omtrent het geregistreerde adres van de aanvrager en zijn gezin, met gelegaliseerde vertaling;
- een beschrijving van de levensloop met informatie omtrent verblijf in Moldavië en vestiging in het buitenland, huwelijk, verblijfsplaats, werk, opleiding;
- een geldig Moldavisch paspoort;
- geboorteakte van aanvrager en van eventuele minderjarige kinderen;
- pasfoto's;
- in geval van minderjarige kinderen: bewijsstukken omtrent het juridisch ouderschap – een huwelijksakte, een adoptieakte of een akte van erkenning van het vaderschap.

Wanneer kinderen tussen de 14 en 18 jaar willen delen in het verlies van het staatsburgerschap, moeten deze een toestemmingsverklaring tekenen. Ook de andere ouder moet een toestemmingsverklaring tekenen. De doorlooptijd is twaalf maanden.⁸⁵

⁸¹ Art. 22 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023; GlobalCit, [Comparative Report: Citizenship In Central And Eastern Europe](#) door Costica Dumbrava, April 2017, p. 3.

⁸² Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 14 juni 2024.

⁸³ [Website](#) Moldavisch consulaat in Frankfurt, geraadpleegd op 13 november 2023; zie [website](#) Moldavische ambassade te Washington, geraadpleegd op 24 oktober 2023.

⁸⁴ [Website](#) Moldavisch consulaat in Frankfurt, geraadpleegd op 13 november 2023.

⁸⁵ [Website](#) Moldavisch consulaat in Frankfurt, geraadpleegd op 13 november 2023; zie [website](#) Moldavische ambassade te Washington, geraadpleegd op 24 oktober 2023.

Er vindt geen aparte registratie plaats van personen die afstand hebben gedaan van het Moldavische staatsburgerschap. Wel wordt de wijziging in staatsburgerschap doorgevoerd in het register van de Burgerlijke Stand.⁸⁶

- 2.1.6.3 Procedure vrijwillig en onvrijwillig verlies staatsburgerschap
Verschillende autoriteiten kunnen aan de president een voorstel tot intrekking van de Moldavische nationaliteit doen. In geval van een verzoek om afstand door betrokkene zelf, stuurt het consulaat of de ambassade in het buitenland het verzoek door aan de president.⁸⁷

De president besluit tot verlies van het staatsburgerschap. In geval van afstand gebeurt dit via verzamelbesluiten, waarin meerdere personen toestemming krijgen van de president om afstand te doen. Deze presidentiële besluiten worden gepubliceerd in de Moldavische Staatscourant, die online te raadplegen is.⁸⁸ Een kopie daarvan wordt niet verstrekt, aangezien het besluit openbaar toegankelijk is. Het staat Moldavische consulaten in het buitenland vrij om deze verzamelbesluiten eveneens te publiceren op hun website.⁸⁹ Het verlies van het staatsburgerschap geschiedt op het moment dat het presidentieel besluit van kracht wordt.⁹⁰

Na publicatie van het presidentieel besluit kunnen mensen wier naam hierop vermeld is, bij een consulaat of bij het ASP ter formalisatie van dit verlies verzoeken om een document waarin het verlies van het staatsburgerschap wordt bevestigd. Dit document wordt door de ambassade of het consulaat in persoon uitgereikt, en vermeldt het nummer van het presidentieel besluit.⁹¹ De aanvrager hoeft niet in persoon te verschijnen voor het verzoek om de formalisatie. Voor de aanvraag van deze formalisatie zijn vereist:

- het Moldavische paspoort;
- leges;
- het adres van de aanvrager.

De aanvrager levert bij het ophalen van het besluit in persoon zijn Moldavische paspoort in. In geval van verlies van het besluit van intrekking is het mogelijk om een kopie aan te vragen bij het consulaat.⁹²

2.1.7 *Overgangsrecht na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie*

Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie nam Moldavië overgangsrecht aan om het staatsburgerschap van haar inwoners te regelen. Hieronder volgt eerst de beschrijving van dit overgangsrecht zoals dat is aangenomen in de jaren 1991 tot 1993. Daarna volgt een beschrijving van de aanspraken die mensen op het moment van publicatie van dit ambtsbericht nog kunnen maken op grond van deze wet.

Overgangsrecht

Kort voor de onafhankelijkheid van de Republiek Moldavië op 27 augustus 1991, namelijk op 5 juni 1991, kwam de eerste Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië tot stand. Deze trad op 9 juli 1991 in werking en gold tot inwerkingtreding van de huidige wet, dus tot 10 augustus 2000.

⁸⁶ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 14 maart 2024.

⁸⁷ Vertrouwelijke bron d.d. 14 maart 2024.

⁸⁸ Romeens: *Monitorul oficial al Republicii Moldova*, <https://monitorul.gov.md/ro>.

⁸⁹ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

⁹⁰ Vertrouwelijke bron d.d. 14 juni 2024.

⁹¹ Vertrouwelijke bron d.d. 14 juni 2024.

⁹² Vertrouwelijke bron d.d. 14 maart 2024.

Verkrijging van rechtswege

De wet verleende van rechtswege het Moldavische staatsburgerschap aan:

- personen die vóór 28 juni 1940 op het grondgebied woonden van Bessarabië, Noord-Bukovina, het Hertsa-gebied of de Moldavische Socialistische Sovjetrepubliek, evenals aan hun nakomelingen, indien zij op 5 juni 1991 woonachtig waren op het grondgebied van de Republiek Moldavië;
- personen die op Moldavisch grondgebied zijn geboren, dan wel personen van wie ten minste één ouder of grootouder op Moldavisch grondgebied is geboren, en die niet al een ander staatsburgerschap bezitten.⁹³

Keuze voor het Moldavische staatsburgerschap

Personen die tot 23 juni 1990 hun permanente verblijfplaats in Moldavië hadden en er tevens een permanente arbeidsbetrekking of andere bron van inkomsten hadden, konden kiezen voor het Moldavische staatsburgerschap. Zij hadden een jaar vanaf de inwerkingtreding van de staatsburgerschapswet op 9 juli 1991, dus tot 9 juli 1992, om hun keuze kenbaar te maken. Deze termijn werd later verlengd tot 1 september 1993.⁹⁴ Degenen die niet kozen voor het Moldavische staatsburgerschap, en geen ander staatsburgerschap hadden of konden verkrijgen, werden staatloos.⁹⁵

Verkrijging van rechtswege voor buitenlandse echtgenoten en hun nakomelingen

Op 8 juni 1993 nam het parlement een wetswijziging aan, die bepaalde dat personen die vóór 23 juni 1990 in het huwelijk waren getreden met een Moldavische staatsburger, alsmede hun nakomelingen, van rechtswege het Moldavische staatsburgerschap zouden bezitten. Dit geldt eveneens voor de bijzondere categorie personen die terugkeerden naar Moldavië op uitnodiging van de president of de regering. Over deze categorie is geen nadere informatie verkregen.⁹⁶

Naturalisatie

Alle Sovjetburgers die niet voor bovenstaande routes van verkrijging in aanmerking kwamen, hadden de mogelijkheid een aanvraag in te dienen voor de verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap door naturalisatie. Bij de berekening van het benodigde aantal jaren permanent verblijf werd een eventueel verblijf op Moldavisch grondgebied vóór de onafhankelijkheid meegerekend.⁹⁷

Procedurele aspecten

In 1991 was het nog niet direct mogelijk om een Moldavisch paspoort te verkrijgen, omdat deze nog niet geproduceerd werden. Bij wijze van overgangsregeling werden er stempels in de oude Sovjetpaspoorten gezet, en de naam van betrokkene werd in een register gezet.⁹⁸

Personen die menen onder bovenstaand overgangsrecht te vallen, kunnen een verzoek om vaststelling van het staatsburgerschap indienen, zie paragraaf [2.1.5.3](#). Artikel 12 van de staatsburgerschapswet is inmiddels uitgebreid met een generatie in neergaande lijn, waardoor ook achterkleinkinderen een beroep op dit artikel kunnen doen.

⁹³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, TAB Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 17.

⁹⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, TAB Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 18.

⁹⁵ UNHCR, [Nationality Laws of the Former Soviet Republics](#), 1993.

⁹⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, TAB Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 18.

⁹⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, TAB Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 18.

⁹⁸ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

Bij een definitieve afwijzing van een aanvraag, bijvoorbeeld omdat men het staatsburgerschap weliswaar heeft bezeten maar dit inmiddels verloren heeft, kan men eventueel nog via een verzoek om hervverkrijging het staatsburgerschap aanvragen, zie paragraaf 2.1.5.3, of men kan geheel opnieuw naturaliseren, zie paragraaf 2.1.5.2. In het kader van een verzoek om vaststelling van staatloosheid (zie paragraaf 2.1.8) kijkt het Algemene Inspectoraat voor Migratie (IGM)⁹⁹ altijd ook of betrokkene onder artikel 12 in aanmerking komt voor het Moldavische staatsburgerschap.

⁹⁹ General inspectorate for Migration (*Inspectoratul General pentru Migrație*), vallend onder het ministerie van Binnenlandse Zaken. Zie website <https://igm.gov.md/en>.

2.1.8 Staatloosheid

Moldavië is sinds 2012 partij bij het Verdrag betreffende de status van staatlozen uit 1954 en het Verdrag van 1961 tot terugdringing van staatloosheid. De Moldavische definitie van staatloosheid is volgens UNHCR in lijn met de definitie van het VN-Verdrag van 1954. Alle staatlozen worden geregistreerd. Moldavië heeft grote inspanningen verricht om staatloosheid tegen te gaan.¹⁰⁰ Sinds eind 2011 heeft Moldavië een nieuwe staatloosheidsprocedure die over het algemeen als toegankelijk wordt gezien.¹⁰¹

Volgens de autoriteiten waren er in 2023 circa 1940 mensen met een status als staatloze in Moldavië. Deze cijfers zijn echter hoogstwaarschijnlijk verouderd, aangezien meer dan de helft van deze mensen een staatlozenstatus met een verlopen kaart heeft. Ook hebben veel mensen vermoedelijk in de tussentijd een ander staatsburgerschap aangenomen.¹⁰²

De meerderheid van de mensen met een staatlozenstatus en van de aanvragers van die status woont in Transnistrië.¹⁰³ Volgens de autoriteiten zijn dit merendeels mensen die omstreeks 1990 vanuit andere delen van de Sovjet-Unie naar Moldavië zijn gekomen. Deze mensen hadden veelal wel een Sovjet-paspoort maar geen geboorteakte bij zich, en hadden na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie nooit hun staatsburgerschap laten vaststellen.¹⁰⁴

Volgens verschillende bronnen zijn er in Moldavië geen groepen bekend van staatlozen die in de voormalige Sovjet-Unie zijn geboren en die op geen enkel staatsburgerschap aanspraak kunnen maken en evenmin rechtmatig permanent verblijf kunnen krijgen.¹⁰⁵ De Moldavische procedure om als staatloos erkend te worden, is toegankelijk voor alle belanghebbenden, en wordt door UNHCR omschreven als *good practice*.¹⁰⁶ De enige reden voor een afwijzing is het hebben van een ander staatsburgerschap, of het recht hebben daarop.¹⁰⁷

Procedure

Een aanvraag kan worden ingediend door een betrokkene bij het IGM in mondelinge of schriftelijke vorm. Het IGM zelf kan ook het initiatief voor een procedure nemen. De aanvrager verstrekt gegevens omtrent zijn of haar levensloop, geboorteplaats, ouders en landen van verblijf. Dit wordt met zoveel mogelijk bewijs onderbouwd. Binnen vijftien dagen volgt een hoorzitting. Indien betrokkene onvoldoende bewijs kan overleggen, doet het IGM zelf aanvullend onderzoek. Gedurende de staatloosheidsprocedure heeft de aanvrager verblijfsrecht in Moldavië, tenzij er openbare orde-bezwaren of een dreiging voor de nationale veiligheid bestaat.¹⁰⁸

¹⁰⁰ UNHCR, [Ukraine Regional Office - All stateless persons in Belarus, Moldova and Ukraine](#), geraadpleegd op 20 december 2023.

¹⁰¹ Zie voor een Engelse vertaling van de wet: UNHCR, [Law No. 284 of 2011 on Amendment and Completion of Certain Legislative Documents](#), 10 februari 2012.

¹⁰² [Website Statelessness Index, Moldova](#), geraadpleegd op 18 december 2023; UNHCR, [Establishing Statelessness Determination Procedures for the Protection of Stateless Persons](#), juli 2020; Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

¹⁰³ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

¹⁰⁴ US Department of State, [Human Rights Report 2022](#), Moldova; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

¹⁰⁵ Vertrouwelijke bron d.d. 2 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

¹⁰⁶ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

¹⁰⁷ UNHCR, [Establishing Statelessness Determination Procedures for the Protection of Stateless Persons](#), juli 2020.

¹⁰⁸ Vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹⁰⁹ UNHCR, [Establishing Statelessness Determination Procedures for the Protection of Stateless Persons](#), juli 2020.

De behandelduur van verzoeken om een staatloosheidsstatus kan oplopen vanwege het uitvoerige onderzoek naar geboorteplaatsen dat IGM doet in deze zaken, om een eventuele verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap uit te sluiten. Daarnaast kan capaciteitsgebrek bij het IGM een rol spelen. De behandelduur van verzoeken om erkenning van staatloosheid ligt normaliter tussen de twaalf en achttien maanden, maar kan in complexere zaken oplopen tot twee of drie jaar.¹⁰⁹ Tegen een negatieve beslissing kan de aanvrager in beroep bij de rechtbank.¹¹⁰

Aantallen

Sinds de invoering van de nieuwe staatloosheidsprocedure in 2012 zijn er tot eind 2023 1.618 aanvragen ingediend, waarvan er 511 zijn ingewilligd. 420 aanvragen zijn afgewezen, en 412 aanvragen zijn ingetrokken. Einde 2023 waren circa 300 aanvragen in behandeling.¹¹¹ Het grootste gedeelte aanvragen komt vanuit Transnistrië.¹¹²

In 2022 en 2023 kwamen er 88 resp. 108 aanvragen om een staatlozenstatus binnen, waarvan er 41 resp. 11 werden ingewilligd, 51 resp. 32 procedures werden buiten behandeling gesteld en 37 resp. 9 werden afgewezen.

Buitenbehandelingstelling volgt bijvoorbeeld als betrokkene de aanvraag intrekt omdat hij of zij de Moldavische nationaliteit heeft gekregen via een artikel 12 procedure (vaststelling, zie paragraaf [2.1.5.3](#)).

Daarnaast zijn 1.361 mensen geregistreerd met onbekende nationaliteit, van wie er 254 nog over een oud Sovjet paspoort beschikken.¹¹³

Volgens verschillende bronnen wordt de status van staatloosheid vaak als tijdelijke oplossing gezien, om aan een identiteitsdocument te komen dat mensen in staat stelt om een naturalisatieaanvraag in te dienen. Voor staatlozen geldt een minimale verblijfsduur van acht jaar voordat zij kunnen naturaliseren, zie paragraaf [2.1.5.2](#).¹¹⁴ Tot einde 2023 waren er 54 staatlozen genaturaliseerd tot Moldavisch staatsburger.¹¹⁵

2.1.9

Rol van diplomatieke vertegenwoordigingen

Volgens artikel 29 van de Wet op het staatsburgerschap kan het ministerie van Buitenlandse Zaken – en daarmee de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen – verzoeken om afstand, herverkrijging en vaststelling (art. 12) innemen en doorzenden. Daarnaast kunnen diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen op eigen initiatief voorstellen indienen voor ontneming van het staatsburgerschap, of het staatsburgerschap bevestigen aan de hand van documenten, zie paragraaf [2.1.3](#). Ook kunnen zij documenten afgeven ter bevestiging van verlies of verkrijging van het staatsburgerschap indien het gaat om mensen woonachtig in het buitenland. Dit document is geen beschikking op een

¹⁰⁹ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹¹⁰ UNHCR, *Establishing Statelessness Determination Procedures for the Protection of Stateless Persons*, juli 2020.

¹¹¹ Vertrouwelijke bron d.d. 2 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023; Zie voor cijfers over 2022: [Information](#) provided by the Government of the Republic of Moldova to the Questionnaire of the European Commission, Chapter 24: Justice, Freedom And Security, May 2022, vanaf punt 12.

¹¹² Vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

¹¹³ Vertrouwelijke bron d.d. 2 december 2023; US Department of State, [Human Rights Report 2022](#), Moldova.

¹¹⁴ Vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹¹⁵ Vertrouwelijke bron d.d. 2 december 2023.

aanvraag. De vertegenwoordigingen brengen verder presidentiële besluiten tot uitvoer.¹¹⁶

De Moldavische diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland kan op basis van een foto en persoonsgegevens de identiteit en het staatsburgerschap van personen controleren in het bevolkingsregister. Diplomatieke vertegenwoordigingen hebben echter geen onbeperkte toegang tot deze database. In geval van twijfel sturen zij een verificatieverzoek aan het ASP.¹¹⁷ Vingerafdrukken worden wel afgenomen op diplomatieke vertegenwoordigingen voor de afgifte van paspoorten, maar blijven voor zover bekend niet langer dan drie maanden in een centraal systeem opgeslagen in het bevolkingsregister.¹¹⁸

2.1.10 *Transnistrië*

Transnistrië¹¹⁹ is een regio gelegen tussen de rivier de Dnjestr en de grens met Oekraïne met een geschatte bevolking van 465.000 inwoners.¹²⁰ De regio heeft zich in 1990 eenzijdig onafhankelijk verklaard, maar die status is internationaal niet erkend. In de militaire gevechtshandelingen in 1992 tussen Moldavische troepen en separatistische strijders kregen deze laatste steun van Russische troepen. Sinds de wapenstilstand zijn Russische troepen in de regio aanwezig om orde te bewaren. De regio opereert vrijwel onafhankelijk van Moldavië maar is door geen enkele VN-lidstaat erkend. Transnistrië geldt daarom juridisch gezien als territoriale eenheid van Moldavië.¹²¹

Moldavische staatsburgerschap in Transnistrië

Moldavië erkent Transnistrië niet als land en ziet alle inwoners van Transnistrië derhalve gewoon als inwoners van Moldavië. Indien zij niet eerder het Moldavische staatsburgerschap hebben verkregen en sinds 23 juni 1990 onafgebroken in Moldavië wonen, of indien zij op basis van hun afstamming voldoen aan artikel 12, kunnen zij een verzoek om vaststelling van hun Moldavische staatsburgerschap indienen (zie paragraaf [2.1.5.3](#)).¹²²

Transnistrië ziet zichzelf als een eigen staat en heeft eigen overheidsorganen. Hoewel de regio geen eigen staatsburgerschapswet heeft, reikt Transnistrië wel Transnistrische paspoorten uit.¹²³ Deze paspoorten worden door geen enkele VN-lidstaat erkend en worden dan ook met name binnen Transnistrië gebruikt. Voor internationale reizen is een ander, internationaal erkend, paspoort nodig. Inwoners van Transnistrië hebben dan ook vaak naast het Transnistrische – internationaal niet erkende – staatsburgerschap nog het staatsburgerschap van Moldavië, of van de omliggende landen zoals Oekraïne, Roemenië of Rusland. Aangezien Moldavië

¹¹⁶ Art. 29 Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023; [Website](#) Moldavisch Ministerie van Buitenlandse Zaken, geraadpleegd op 24 oktober 2023

¹¹⁷ Vertrouwelijke bron d.d. 14 maart 2024.

¹¹⁸ Vertrouwelijke bron d.d. 14 maart 2024.

¹¹⁹ Officiële benaming volgens Transnistrië *Pridnestrovskaja Moldavskaja Respublica* (PMR). Letterlijk betekent Transnistrië 'Over de Dnjestr'.

¹²⁰ [Website](#) City Population Index, geraadpleegd op 15 november 2023; Centre for East European and International Studies (ZOIS), *Shrinking Transnistria – Older, More Monotone, More Dependent*, 27 januari 2021. De Moldavische autoriteiten hebben geen toegang tot het bevolkingsregister in Transnistrië, zie vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹²¹ [CIA World Factbook](#), Moldova, geraadpleegd op 15 november 2023.

¹²² European University Institute, Gëzim Krasniqi, [Contested territories, liminal politics, performative citizenship: a comparative analysis](#), 2018, p. 30 e.v.

¹²³ Dit gebeurt op basis van de Transnistrische grondwet, die de Transnistrische president de bevoegdheid geeft om het staatsburgerschap toe te kennen.

verkrijging van een ander staatsburgerschap toestaat zonder verlies van het Moldavische staatsburgerschap, komt meervoudig staatsburgerschap veelvuldig voor.¹²⁴ Het Russische staatsburgerschap is voor veel mensen in Transnistrië gemakkelijk te verkrijgen, evenals het Roemeense¹²⁵ (zie ook paragraaf 2.1.4). Volgens bronnen zijn mensen in Transnistrië vrij in hun keuze om een van die staatsburgersschappen aan te vragen.¹²⁶

Inwoners van Transnistrië kunnen Moldavische identiteitsdocumenten, geboorteakten of het Moldavische staatsburgerschap aanvragen buiten het Transnistrische gebied, in de plaats Varnita aan de rechteroever van de Dnjestr.¹²⁷ Daarvoor is wel een geldig Moldavisch ID-bewijs of een internationaal erkend buitenlands paspoort nodig. In geval van een ontbrekend geldig ID-bewijs of paspoort van de ouders van een in Transnistrië geboren kind, moeten eerst de ouders worden geïdentificeerd. Vervolgens kan de geboorte van het kind worden geregistreerd door de Moldavische autoriteiten. Daarop kan afgifte van een Moldavisch paspoort volgen. Voor deze gevallen is in 2018 een aanvraagprocedure ingevoerd. Deze procedure is volgens *Statelessness Index*¹²⁸ in werking getreden sinds de invoering van een gepubliceerde werkinstructie eind mei 2019.¹²⁹

2.2 Vreemdelingenwetgeving in Moldavië

Het immigratiebeleid en de uitvoering daarvan valt in Moldavië onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Moldavië maakt een onderscheid tussen reguliere migratie en asiel. Regels omtrent migratie zijn neergelegd in de vreemdelingenwet¹³⁰, en regels omtrent asiel in een aparte asielwet¹³¹. Het directoraat voor Asiel en Migratie voert de wetgeving uit.

Etniciteit speelt in de immigratiewet geen rol, noch in de praktische toegankelijkheid van procedures.¹³² Bij een bron zijn gevallen bekend waarin het houders van een Russisch paspoort moeilijker dan wel onmogelijk is gemaakt om asiel aan te vragen.¹³³ Volgens het US State Department waren er inderdaad in oktober 2022 gevallen van dienstplichtige Russische mannen aan wie toegang tot Moldavië werd geweigerd, ook indien zij asiel aanvroegen. Deze gevallen zouden na oktober 2022 echter niet meer zijn voorgekomen.¹³⁴

¹²⁴ In Transnistrië wonen circa 465.000 mensen. Actuele cijfers ontbreken, maar cijfers uit 2016 schatten dat 250.000 het Moldavische staatsburgerschap hebben. In 2017 werd het aantal Transnistriërs met het Russische staatsburgerschap op 213.000 geschat – waaronder ook de Transnistrische president, en cijfers uit 2014 schatten dat er 100.000 mensen in Transnistrië wonen met een Oekraïens paspoort.

¹²⁵ European University Institute, Gëzim Krasniqi, *Contested territories, liminal polities, performative citizenship: a comparative analysis*, 2018, p. 30 e.v.; CEPS, de Waal, T., von Twickel, N. (eds.) 2020, *Beyond Frozen Conflict Scenarios for the Separatist Disputes of Eastern Europe*.

¹²⁶ Vertrouwelijke bron d.d. 14 maart 2024, interview ambassade; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹²⁷ [Website ASP, Identity Documents Issuance Services Bender](#), geraadpleegd op 21 december 2023.

¹²⁸ De Statelessness Index wordt bijgehouden door de ngo *European Network on Statelessness*.

¹²⁹ Law 310/2017, van kracht per 1 januari 2018, Statelessness Index, *Moldova publishes instructions to implement the law recognizing Transnistrian civil status acts*, 26 juli 2019; vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹³⁰ *Vreemdelingenwet* nr. 200/2010 d.d. 16 juli 2010, van kracht sinds 13 december 2010.

¹³¹ *Asielwet* nr. 270/2008 d.d. 18 december 2008, van kracht sinds 13 maart 2009.

¹³² Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹³³ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹³⁴ US Department of State, *2022 Country Reports on Human Rights Practices: Moldova*, Section 2E.

Hieronder volgt een beknopte beschrijving van de immigratieregels en -procedures. Zie voor een uitgebreidere beschrijving de informatie verstrekt door de Moldavische overheid aan de Europese Commissie (link in voetnoot).¹³⁵

2.2.1 *Reguliere migratie*

Reguliere migranten krijgen een tijdelijke verblijfsvergunning voor een bepaald verblijfsdoel¹³⁶, dan wel een permanent verblijfsrecht na vijf jaar hoofdverblijf in Moldavië, dan wel na drie jaar huwelijk met een Moldavisch staatsburger.¹³⁷ Vreemdelingen met een verblijf voor studie of voor werk komen niet in aanmerking voor een permanent verblijfsrecht.¹³⁸ Een permanent verblijfsrecht gaat verloren na twaalf aaneengesloten maanden afwezigheid van Moldavisch grondgebied of na verplaatsing van het hoofdverblijf.¹³⁹

Verblijf bij partner

Echtgenoten van Moldavische staatsburgers, van vreemdelingen met rechtmatig verblijf in Moldavië en van staatlozen, komen in aanmerking voor een tijdelijke verblijfsvergunning op grond van gezinshereniging.¹⁴⁰ Echtgenoten van houders van een verblijfsvergunning voor studie, medische behandeling of religieuze activiteiten komen niet in aanmerking voor een dergelijke verblijfsvergunning.¹⁴¹

Voorwaarden voor gezinshereniging zijn voldoende inkomen, een duurzaam, oprecht en exclusief huwelijk, en het beschikbaar hebben van een geschikte woning. Afhankelijk van het verblijfsrecht van de hoofdpersoon wordt gezinshereniging voor maximaal vijf jaar per verblijfsvergunning verleend, met een mogelijke verlenging. Weigeringsgronden zijn bezwaren in verband met de openbare orde betreffende de aanvrager, of het eerder verstrekt hebben van valse informatie.¹⁴²

Overige gezinsleden die in aanmerking kunnen komen voor gezinshereniging zijn afhankelijke ouders, kinderen¹⁴³, en personen waarover de hoofdpersoon voogdij heeft.

2.2.2 *Asielmigratie*

De gronden voor verlening, beëindiging en intrekking van een asielvergunning evenals de asielprocedure zijn vastgelegd in de Wet nr. 270/2008 inzake asiel in de Republiek Moldavië. Deze wet kent vier soorten asiel:¹⁴⁴

- de vluchtelingenstatus;
- humanitaire bescherming;

¹³⁵ [Information](#) provided by the Government of the Republic of Moldova to the Questionnaire of the European Commission, May 2022.

¹³⁶ Tijdelijke verblijfsdoelen zijn bijvoorbeeld werk, studie, gezinshereniging, humanitaire of religieuze activiteiten, medische behandeling en revalidatie. Zie art. 31 [Vreemdelingenwet](#) nr. 200/2010 d.d. 16 juli 2010, van kracht sinds 13 december 2010.

¹³⁷ Art. 45 [Vreemdelingenwet](#) nr. 200/2010 d.d. 16 juli 2010, van kracht sinds 13 december 2010.

¹³⁸ GlobalCit, [Comparative Report: Citizenship In Central And Eastern Europe](#) door Costica Dumbrava, April 2017, p. 3.

¹³⁹ Art. 45 [Vreemdelingenwet](#) nr. 200/2010 d.d. 16 juli 2010, van kracht sinds 13 december 2010.

¹⁴⁰ Art. 38 [Vreemdelingenwet](#) nr. 200/2010 d.d. 16 juli 2010, van kracht sinds 13 december 2010.

¹⁴¹ Vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

¹⁴² [Vreemdelingenwet](#) nr. 200/2010 d.d. 16 juli 2010, van kracht sinds 13 december 2010.

¹⁴³ Het betreft hier minderjarige kinderen geboren uit een huwelijk of uit een ongehuwde relatie, adoptiekinderen en pleegkinderen, en ongehuwde meerderjarige kinderen die om medische redenen afhankelijk zijn van de zorg van de hoofdpersoon.

¹⁴⁴ Art. 16 [Asielwet](#) nr. 270/2008 d.d. 18 december 2008, van kracht sinds 13 maart 2009.

- tijdelijke bescherming voor de duur van één jaar, te verlengen tot maximaal twee jaar;
- politiek asiel.

Verblijf bij partner (nareis)

Volgens artikel 12 van de asielwet hebben echtgenoten van een statushouder recht op dezelfde verblijfsstatus als de statushouder met wie zij getrouwd zijn. De wet noemt daarvoor de volgende voorwaarden: de echtgenoot voegt zich bij de statushouder, is afhankelijk van diegene en woont bij hem of haar in; er is geen sprake van omstandigheden die verlening van een verblijfsstatus in de weg zouden staan.¹⁴⁵ Het huwelijk moet volgens artikel 12 zijn gesloten voorafgaand aan de datum waarop de statushouder Moldavisch grondgebied betrad en voorafgaand aan de aanvraagdatum van de statushouder. In het geval van een echtscheiding, scheiding van tafel en bed of dood van de statushouder, behoudt de echtgenoot het verblijfsrecht.¹⁴⁶

Overige gezinsleden die in aanmerking kunnen komen voor gezinshereniging met een statushouder zijn kinderen¹⁴⁷ en (schoon)ouders.¹⁴⁸

2.2.3

Verblijfsstatus Oekraïners in Moldavië

Tussen februari 2022 en december 2023 zijn volgens UNHCR ruim 112.000 mensen vanuit Oekraïne naar Moldavië gevlucht en hebben zich daar gevestigd.¹⁴⁹ Na de inval van Rusland in Oekraïne stond Moldavië gevluchte Oekraïners eerst een verblijf van langer dan 90 dagen toe.¹⁵⁰ Vanaf 1 maart 2023 werd dit verblijfsrecht geformaliseerd, genaamd *Temporary Protection Status (TPS)*¹⁵¹. Met deze status krijgen Oekraïners, staatlozen uit Oekraïne, vluchtelingen die in Oekraïne woonachtig waren, en familieleden van voornoemde personen met een TPS rechtmatig verblijf. Daarmee hebben zij recht op opvang, toegang tot de arbeidsmarkt, toegang tot sociale dienstverlening, tot basisgezondheidszorg en tot onderwijs.¹⁵²

Niet voor alle mensen afkomstig uit Oekraïne is de TPS toegankelijk. Volgens een bron komen mensen met een Russisch paspoort uit Oekraïne niet in aanmerking voor een TPS, ook indien het gaat om geboren Oekraïners die dit paspoort later hebben verkregen. Echter, voor Oekraïners die binnen de bezette gebieden een Russisch paspoort hebben verkregen, bestaat soms de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een TPS ondanks hun Russische paspoort: Zo noemde deze bron een geval van een oorspronkelijk Oekraïense vrouw die als minderjarige zonder haar instemming op de Krim tot Rus was genaturaliseerd. De Moldavische autoriteiten merkten deze vrouw wel aan als Oekraïens op basis van haar Oekraïense geboorteakte en verleenden haar een TPS, ondanks haar Russische paspoort. Aan mensen die reeds in het bezit zijn van of in aanmerking komen voor het Moldavische staatsburgerschap wordt volgens deze zelfde bron de TPS

¹⁴⁵ Afwijzingsgronden voor een asielaanvraag zijn genoemd in artikelen 18 en 20 van de [Asielwet](#) nr. 270/ 2008 d.d. 18 december 2008, van kracht sinds 13 maart 2009. Deze gronden hebben vooral betrekking op openbare orde, en het reeds in bezit zijn van een VN-vluchtelingenstatus in een ander land.

¹⁴⁶ Zie art. 12 [Asielwet](#) nr. 270/ 2008 d.d. 18 december 2008, van kracht sinds 13 maart 2009.

¹⁴⁷ Het betreft hier minderjarige kinderen geboren uit een huwelijk of uit een ongehuwde relatie en adoptiekinderen.

¹⁴⁸ Artikel 3 16 [Asielwet](#) nr. 270/ 2008 d.d. 18 december 2008, van kracht sinds 13 maart 2009.

¹⁴⁹ [Website](#) UNHCR Moldavië, geraadpleegd op 21 december 2023. Overigens zijn een veelvoud meer mensen door Moldavië heen gereisd op de vlucht uit Oekraïne.

¹⁵⁰ [Website](#) UNHCR Moldavië, geraadpleegd op 21 december 2023.

¹⁵¹ [ICMPD](#), *Temporary protection for Ukrainians in Moldova: Achievements and challenges*, 4 juli 2023;

¹⁵² Zie [website](#) UNHCR Moldova, *Temporary Protection in Moldova*, geraadpleegd op 21 december 2023; [ICMPD](#), *Temporary protection for Ukrainians in Moldova: Achievements and challenges*, 4 juli 2023; vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

geweigerd.¹⁵³ Een andere bron berichtte over derdelanders uit Oekraïne niet door de versterkte veiligheidscontroles aan de Moldavische grens kwamen en aan wie toegang tot Moldavië werd ontzegd.¹⁵⁴

2.2.4

Ontheemden in de Sovjet-periode

Vreemdelingen die voldoen aan de voorwaarden voor verkrijging van het Moldavische staatsburgerschap door middel van een vaststellingsprocedure, hebben recht op een verblijfsvergunning hangende de procedure.¹⁵⁵ Hieronder vallen ook personen die voor het uiteenvallen van de Sovjet-Unie verbleven op Moldavisch grondgebied. Zie paragraaf 2.1.7.

¹⁵³ Vertrouwelijke bron d.d. 30 november 2023.

¹⁵⁴ Vertrouwelijke bron d.d. 1 december 2023.

¹⁵⁵ Zie [Information](#) provided by the Government of the Republic of Moldova to the Questionnaire of the European Commission, May 2022.

2.3 Literatuurlijst

Artikelen en rapporten:

- Centre for East European and International Studies (ZOIS), [Shrinking Transnistria – Older, More Monotone, More Dependent](#), 27 januari 2021.
- CEPS, de Waal, T., von Twickel, N. (eds.) 2020, [Beyond Frozen Conflict Scenarios for the Separatist Disputes of Eastern Europe](#).
- CIA World Factbook, Moldova, geraadpleegd op 15 november 2023.
- Euractiv, [Moldova in search of experts for EU talks after massive migration](#), 30 juni 2023.
- European University Institute, Gëzim Krasniqi, [Contested territories, liminal politics, performative citizenship: a comparative analysis](#), 2018.
- Global Citizenship Observatory, Knott, Eleanor, [Recent Updates to Moldovan Citizenship Legislation](#), februari 2021.
- Global Citizenship Observatory, [Moldova Repeals its Short-lived but Controversial Citizenship by Investment Scheme](#), 12 februari 2021.
- GlobalCit, [Comparative Report: Citizenship In Central And Eastern Europe](#) door Costica Dumbrava, April 2017.
- ICMPD, [Temporary protection for Ukrainians in Moldova: Achievements and challenges](#), 4 juli 2023;
- Government of Republic of Moldova, [Information](#) provided to the Questionnaire of the European Commission, Chapter 24: Justice, Freedom And Security, May 2022.
- IOM, [Migration Governance Snapshot: The Republic of Moldova](#), May 2018.
- Journal of Ethnic and Migration Studies, Knott, Eleanor, 'Strategy, Identity or Legitimacy? Analysing Engagement with Dual Citizenship from the Bottom-Up'.
- Middle East Institute, [The role of the West in countering Russian Passportization in the Black Sea](#), 16 november 2020;
- Ministerie van Buitenlandse Zaken, TAB Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 17.
- OFPRA, [L'acquisition de la citoyenneté russe par naturalization](#), 27 oktober 2020.
- UNHCR, [Establishing Statelessness Determination Procedures for the Protection of Stateless Persons](#), juli 2020.
- US Department of State, [Human Rights Report 2022](#), Moldova;

Websites:

- [Website](#) ASP, [Identity Documents Issuance Services Bender](#), geraadpleegd op 21 december 2023.
- [Website](#) City Population Index, geraadpleegd op 15 november 2023;
- [Website](#) Moldavisch consulaat in Frankfurt, geraadpleegd op 13 november 2023;
- [Website](#) Moldavisch Ministerie van Buitenlandse Zaken, geraadpleegd op 24 oktober 2023
- [website](#) Moldavische ambassade te Washington, geraadpleegd op 24 oktober 2023.
- [website](#) Moldova Citizenship by Investment, geraadpleegd op 11 oktober 2023.
- [website](#) Moldova Citizenship by Investment, geraadpleegd op 11 oktober 2023.
- [Website](#) Statelessness Index, [Moldova](#), geraadpleegd op 18 december 2023;
- [Website](#) UNHCR Moldavië, geraadpleegd op 21 december 2023.
- [Website](#) UNHCR Moldavië, geraadpleegd op 21 december 2023.
- Website UNHCR, [Ukraine Regional Office - All stateless persons in Belarus, Moldova and Ukraine](#), geraadpleegd op 20 december 2023.
- [website](#) Europese Raad, geraadpleegd op 10 november 2023.
- [website](#) ASP, geraadpleegd op 13 november 2023.

- [website](#) UNHCR Moldova, *Temporary Protection in Moldova*, geraadpleegd op 21 december 2023.

Wetgeving:

- Wet op het staatsburgerschap van de Republiek Moldavië, 10 augustus 2000, laatstelijk gewijzigd op 8 juni 2023;
- Richtlijn No. [HG1144/2018](#) van 21 november 2018;
- Russische Federale wet van 31.05.2002 N 62-FZ "On Citizenship of the Russian Federation";
- [Vreemdelingenwet](#) nr. 200/2010 d.d, 16 juli 2010, van kracht sinds 13 december 2010;
- [Asielwet](#) nr. 270/ 2008 d.d. 18 december 2008, van kracht sinds 13 maart 2009;
- [amendement](#) nr. 132 d.d. 21 december 2017, gepubliceerd op 19 januari 2018 en van kracht per 19 april 2018.

3 Oekraïne

De republiek Oekraïne (Oekrajina) verklaarde zich op 16 juli 1990 soeverein en werd op 24 augustus 1991 formeel onafhankelijk van de Sovjet-Unie. Het land heeft ongeveer 43,3 miljoen inwoners.¹⁵⁶ Kort na de onafhankelijkheid van Oekraïne werd op 12 september 1991 de Wet op de statenopvolging van Oekraïne aangenomen. Volgens artikel 9 van deze wet zijn alle staatsburgers van de Sovjet-Unie die bij de afkondiging van de onafhankelijkheid hun vaste woonplaats in Oekraïne hadden, van rechtswege staatsburger van Oekraïne.¹⁵⁷ Zie voor een toelichting op het overgangsrecht na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie paragraaf [3.1.9.](#)

In de verslagperiode waren de Russische illegale annexatie van de Krim en de Russische inmenging in Donetsk en Loehansk in 2014, en de grootschalige invasie door Rusland in Oekraïne in 2022 het meest bepalend voor het land. Naast de Krim werden toen delen van de regio's Cherson, Donetsk, Loehansk en Zaporizja bezet door Rusland. Zie voor een nadere toelichting paragraaf [3.1.11.](#)

3.1 Staatsburgerschap in Oekraïne

In Oekraïne geldt de Wet op het staatsburgerschap nr. 2235-PI van 18 januari 2001, in werking sinds 1 maart 2001.¹⁵⁸ Sinds het vorige ambtsbericht in 2011¹⁵⁹ zijn enkele wetswijzigingen aangebracht. Naast de Wet op het staatsburgerschap specificeert een presidentiële Richtlijn de procedures en benodigde documenten.¹⁶⁰

Dit hoofdstuk beschrijft de wet zoals die geldt op het moment van publiceren van onderhavig ambtsbericht. Wijzigingen sinds 2011 worden waar relevant expliciet toegelicht.

3.1.1 *Belangrijkste wijzigingen in de verslagperiode*

De illegale annexatie van de Krim in 2014 en de Russische invasie in 2022 vonden hun weerslag in de aanpassing van de staatsburgerschapswetgeving, bijvoorbeeld in versoepeling van voorwaarden voor naturalisatie voor buitenlanders die dienen in de Oekraïense krijgsmacht (leger, State Special Transport Service of Nationale Garde, zie paragraaf [3.1.7.](#)), en niet-erkenning van naturalisatie tot Rus in de tijdelijk bezette gebieden gezien het onvrijwillige karakter van deze procedures (zie paragraaf [3.1.11.](#)).

Oekraïne voerde in 2020 bij wet een nieuwe vaststellingsprocedure voor staatloosheid in, die door implementatie bij richtlijn vanaf mei 2021 toegankelijk werd voor aanvragers (zie paragraaf [3.1.10.](#)).

3.1.2 *Aantonen staatsburgerschap*

¹⁵⁶ CIA World Factbook [Ukraine](#).

¹⁵⁷ Zie [Thematisch ambtsbericht](#) staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 25.

¹⁵⁸ [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

¹⁵⁹ Zie [Thematisch ambtsbericht](#) staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011.

¹⁶⁰ Zie [Richtlijn](#) van 27 maart 2001, nr. 215, laatstelijk gewijzigd door Richtlijn d.d. 29 april 2022, nr. 285/2022.

Het Oekraïense staatsburgerschap kan worden aangetoond met één van de volgende documenten:¹⁶¹

- Binnenlands paspoort van Oekraïne;
- Internationaal paspoort van Oekraïne;
- Tijdelijk paspoort van Oekraïne;
- Diplomatiek paspoort van Oekraïne;
- Dienstpaspoort van Oekraïne;
- Zeemanscertificaat;
- Luchtvaartbemanningcertificaat;
- Laissez-passer¹⁶² voor Oekraïne voor Oekraïense staatsburgers.

Sommige van deze documenten kunnen tegenover de Oekraïense autoriteiten ook in digitale vorm gepresenteerd worden, bijvoorbeeld het internationaal paspoort van Oekraïne.¹⁶³

3.1.3

Rol van instanties

De verdeling van bevoegdheden tussen de president, de Presidentiële Commissie, de Immigratiedienst (ook wel State Migration Service, hierna: SMS¹⁶⁴) en het ministerie van Buitenlandse Zaken is neergelegd in de artikelen 23, 24 en 25 van de Wet op het Staatsburgerschap¹⁶⁵.

Presidentiële Commissie (art. 23)

De Commissie voor Staatsburgerschap staat onder leiding van de president en adviseert de president op naturalisatieverzoeken en verzoeken om het verlies van het Oekraïense staatsburgerschap. De president neemt en ondertekent beslissingen in deze procedures. De presidentiële besluiten worden door de commissie verzonden aan de bevoegde autoriteiten, te weten de centrale uitvoerende autoriteit (Immigratiedienst, SMS) of het ministerie van Buitenlandse Zaken (de posten). Daarnaast monitort de commissie de uitvoering van de presidentiële besluiten.

SMS (art. 24)

De centrale uitvoerende autoriteit voor staatsburgerschap is de Immigratiedienst (SMS). Deze neemt beslissingen inzake vaststelling, registratie en automatische verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap in overeenkomst met artikel 3 van de Wet op het Staatsburgerschap (zie paragraaf 3.1.7.2). Daarnaast neemt de SMS beslissingen over intrekking van het staatsburgerschap van Oekraïense kinderen in bepaalde gevallen, en neemt beslissingen omtrent verkrijging van het staatsburgerschap op andere gronden dan naturalisatie. Aanvragen om naturalisatie worden door de commissie ingenomen, gecontroleerd op compleetheid en voorzien van een advies aan de Presidentiële Commissie. Ook aanvragen om intrekking van het staatsburgerschap bereidt de SMS voor. Daarnaast is de SMS verantwoordelijk voor een database waarin gegevens omtrent verkrijging en verlies van het staatsburgerschap worden geregistreerd.

Ministerie van Buitenlandse Zaken en ambassades (art. 25)

Het ministerie van Buitenlandse Zaken en de consulaire afdelingen van ambassades in het buitenland hebben de bevoegdheid om beslissingen te nemen over de vaststelling van het staatsburgerschap van personen die hoofdvverblijf in het

¹⁶¹ Artikel 5 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023. Zie voor specimens: [Website PRADO](#), geraadpleegd op 17 november 2023.

¹⁶² Ook wel genoemd een identiteitskaart voor terugkeer naar Oekraïne

¹⁶³ Ukraine Now, [Digital Country](#).

¹⁶⁴ Oekraïens: *Derzhavna mihratsiyina sluzhba Ukrayiny* (DMS)

¹⁶⁵ [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

buitenland hebben. Zij kunnen een verklaring afgeven waarin het Oekraïense staatsburgerschap wordt bevestigd of juist ontkend, eventueel na raadpleging van de SMS of andere Oekraïense autoriteiten.¹⁶⁶ Een dergelijke bevestigende verklaring is onvoldoende om een paspoort af te geven, maar kan wel worden meegewogen bij een paspoortaanvraag. In geval van een eerste aanvraag om een paspoort moet de persoon in kwestie zich wenden tot de SMS in Oekraïne. Daarvoor kan de ambassade een laissez-passer afgeven.¹⁶⁷

Daarnaast nemen ambassades van Oekraïne in het buitenland naturalisatieverzoeken in behandeling van personen met bijzondere verdiensten voor Oekraïne of wier naturalisatie in het belang van Oekraïne is. Zij zenden deze aanvragen door aan de Presidentiële Commissie voorzien van een advies. Verder nemen de ambassades aanvragen om afstand van het staatsburgerschap in en voorzien deze van een advies aan de Presidentiële Commissie. In tijden van oorlog zijn de afstandsprocedures echter opgeschort.¹⁶⁸ Ambassades kunnen ook zelf een voorstel tot intrekking van het staatsburgerschap initiëren en voorleggen aan de Presidentiële Commissie, zie paragraaf [3.1.8.1](#).

Indien een persoon stelt in het bezit te zijn van het Oekraïense staatsburgerschap, maar daar geen bewijzen van heeft, kan de ambassade verzoeken om verificatie bij de SMS in Oekraïne. De ambassade zelf heeft geen directe toegang tot het bevolkingsregister. Verificatie van staatsburgerschap kan bemoeilijkt worden indien het gaat om mensen uit de tijdelijk bezette gebieden, of uit gebieden waar nog geen gedigitaliseerd bevolkingsregister is. Daarnaast is er een register van afgegeven paspoorten, waarin ook vingerafdrukken zijn opgenomen.¹⁶⁹

Wanneer er vragen zijn omtrent een Oekraïens paspoort kan de ambassade zich ook wenden tot de afdeling Consulaire Zaken van het Oekraïense ministerie van Buitenlandse Zaken. Wanneer er sprake is van automatische verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap op basis van territoriale binding (artikel 3, zie paragraaf [3.1.7.2](#)) moet een vaststellingsprocedure via de rechtbank in Oekraïne opgestart worden. De ambassade kan in dit geval geen documenten afgeven.¹⁷⁰

3.1.4 *Procedures staatsburgerschap algemeen*

Een aanvraag tot verkrijging of afstand van het Oekraïense staatsburgerschap wordt ingediend bij het voor de woonplaats bevoegde kantoor van de SMS¹⁷¹, of bij de voor de buitenlandse woonplaats bevoegde diplomatieke of consulaire Oekraïense vertegenwoordiging. De aanvraag wordt doorgeleid naar het ministerie van Binnenlandse Zaken, dat een besluit voorbereidt en het dossier doorgeleid naar de Presidentiële Commissie. Formeel beslist de president op dit soort aanvragen bij presidentieel decreet.¹⁷²

¹⁶⁶ Vertrouwelijke bron d.d. 10 juni 2024.

¹⁶⁷ Art. 25 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023; vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

¹⁶⁸ vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

¹⁶⁹ vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024. Ambassades kunnen het register van internationale paspoorten raadplegen voor zover het gaat om eerdere paspoortaanvragen bij diezelfde ambassade. Daarnaast kunnen ambassades door de autoriteiten in Oekraïne worden geïnformeerd over een eerder elders aangevraagd of afgegeven Oekraïens paspoort, bijvoorbeeld indien deze ambassade verzoekt om afgifte van een paspoort. Zie voor informatie-uitwisseling ook de [Ministeriële Regeling](#) betreffende de goedkeuring van de procedure voor registratie en uitgifte van internationale paspoorten door diplomatieke vertegenwoordigingen.

¹⁷⁰ Vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024; vertrouwelijke bron d.d. 10 juni 2024.

¹⁷¹ Zie voor een lijst van de kantoren de [website](#) van de State Migration Service, geraadpleegd op 12 februari 2024.

¹⁷² Artikelen 22 en 23 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

Rechtsmiddelen

Als een verzoek om verkrijging van het staatsburgerschap wordt ingewilligd dan wel geweigerd, of het staatsburgerschap wordt ingetrokken, ontvangt men een met redenen omkleed besluit. Beroep of administratieve procedures bij de bestuursrechter staan open tegen een dergelijk besluit door de Presidentiële Commissie, en tegen het uitblijven van het besluit of andere procedurele gebreken.¹⁷³

3.1.5 *Vervanging ontbrekende documenten*

Bij gebrek aan een van de vereiste documenten kan men vervangende documenten aanvragen.

Een ontbrekende geboorteakte kan worden vervangen door:¹⁷⁴

- een vervangend buitenlands document, afgegeven door de bevoegde autoriteit, in geval van een buitenlandse geboorteplaats; de Oekraïense autoriteiten kunnen zelf een vervangend document opvragen bij een aantal landen die behoorden tot de voormalige Sovjet-Unie; of
- een vervangend document afgegeven door de Oekraïense burgerlijke stand (*Department of the State Registration Acts of Civil Status*, DRACS) in geval van een geboorteplaats in Oekraïne. Hiervoor is een paspoort vereist. Wettelijke vertegenwoordigers of gemachtigden kunnen dit document ook aanvragen; of
- documenten van het ziekenhuis of een gerechtelijke uitspraak, indien er nooit eerder een geboorteakte is afgegeven voor betrokkene.

In geval van een ontbrekend Sovjetpaspoort met de aantekening 'burger van Oekraïne', kan het ministerie van Binnenlandse Zaken een bevestiging afgeven, indien men beschikt over:¹⁷⁵

- een document uit het gemeentelijk archief; of
- een fotokopie van het paspoort; of
- eventuele andere documenten die als bewijs kunnen dienen.

Wanneer het Sovjetpaspoort aanwezig is, maar de aantekening 'woonachtig in Oekraïne' in het Sovjetpaspoort ontbreekt als bewijs van de woonplaats op 24 augustus 1991 of 13 november 1991, kan men zich wenden tot de rechtbank om bewijs omtrent de woonplaats te verkrijgen.¹⁷⁶ Hiervoor zijn getuigenverklaringen nodig, ondersteunend bewijs, een geboorteakte, en Sovjetpapieren met vermelding van de woonplaatsregistratie.¹⁷⁷ Het *US State Department* merkt op dat dit soort procedures kostbaar en moeizaam kunnen zijn, hetgeen mensen kan afschrikken. Volgens UNHCR lopen vooral Roma risico op staatloosheid door ontbrekende geboorteakten of andere ondersteunende documenten. Ook eerdere dakloosheid zou tot procedurele problemen leiden, gezien het gebrek aan documentatie van eerdere woonplaatsen.¹⁷⁸

Vaststelling identiteit

¹⁷³ Zie artikelen 26 e.v. [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

¹⁷⁴ Zie [website](#) UNHCR en [website](#) Legalaid.gov.ua, geraadpleegd op 14 februari 2024.

¹⁷⁵ Zie [website](#) UNHCR en [website](#) Legalaid.gov.ua, geraadpleegd op 14 februari 2024.

¹⁷⁶ UNHCR, *Issue of Ukrainian passports*, 2022, p. 13; Zie [website](#) UNHCR en [website](#) Legalaid.gov.ua, geraadpleegd op 14 februari 2024.

¹⁷⁷ Vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

¹⁷⁸ US Department of State, Human Rights Report on Ukraine, 2022.

In geval er helemaal geen paspoort of Sovjetpaspoort meer voorhanden is, kan men zich wenden tot de Staatsmigratiedienst (SMS) onder het ministerie van Binnenlandse Zaken om de identiteit vast te laten stellen. Daarvoor zijn nodig

- geboorteakte;
- ondersteunende andere documenten als bewijs van woonplaats en buitenlands staatsburgerschap; de SMS kan andere autoriteiten hiervoor contacteren.
- eventuele getuigenverklaringen.¹⁷⁹

Sinds 1 januari 2005 is het Sovjetpaspoort niet meer geldig in Oekraïne. De SMS heeft in de afgelopen jaren grote aantallen houders van een dergelijk verlopen Sovjetpaspoort voorzien van Oekraïense documenten. Tussen 2014 en 2023 werd bij 2.570 personen het hoofdverblijf in Oekraïne op de peildatum - 24 augustus 1991 dan wel 13 november 1991 bevestigd, zonder dat zij een ander staatsburgerschap hadden. Op basis daarvan werd het Oekraïense staatsburgerschap vastgesteld. Daarnaast werd bij 583 personen die wel het oude stempel met de aantekening 'woonachtig in Oekraïne' in hun Sovjetpaspoort hadden, dit stempel geverifieerd en op basis daarvan het Oekraïense staatsburgerschap vastgesteld.¹⁸⁰

Voormalige Sovjetburgers die geen bewijs van hun hoofdverblijf op de genoemde peildata kunnen verkrijgen, moeten een aanvraag om vaststelling van hun staatsloosheid indienen, zie paragraaf 3.1.10.

3.1.6

Meervoudig staatsburgerschap

Meervoudig staatsburgerschap is in bepaalde gevallen mogelijk. De Oekraïense staatsburgerschapswet volgt echter het principe van één staatsburgerschap, verankerd in artikel 4 van de Oekraïense grondwet. Dat wil zeggen dat mensen met een ander staatsburgerschap naast het Oekraïense, alleen als Oekraïens staatsburger worden gezien.¹⁸¹ Dat betekent volgens één bron bijvoorbeeld dat bij uitreis uit Oekraïne het Oekraïense paspoort moet worden gebruikt, en niet een ander voorhanden paspoort.¹⁸²

Meervoudig staatsburgerschap kan op dit moment bijvoorbeeld ontstaan indien een buitenlands staatsburgerschap automatisch is verkregen. In dat geval leidt de verkrijging van het buitenlands staatsburgerschap niet tot verlies van het Oekraïense staatsburgerschap.¹⁸³

Indien een buitenlands staatsburgerschap vrijwillig wordt verkregen, leidt dit in beginsel tot verlies van het Oekraïense staatsburgerschap. Er lijkt geen systematische controle op dubbele nationaliteit plaats te vinden.¹⁸⁴ Omgekeerd staat ook bij naturalisatie tot Oekraïens staatsburger het vereiste om afstand te doen van een ander staatsburgerschap het dubbel staatsburgerschap in de weg.

Russisch staatsburgerschap

¹⁷⁹ UNHCR, [Issue of Ukrainian passports](#), 2022, p. 13; zie [website](#) UNHCR en [website](#) Legalaid.gov.ua, geraadpleegd op 14 februari 2024; UNHCR, [Questions and answers on Statelessness Determination Procedures in Ukraine](#), 2021, p.3.

¹⁸⁰ Vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

¹⁸¹ Artikel 2 lid 1, [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

¹⁸² Forbes Ukraine, [The Verkhovna Rada is preparing to legalize dual citizenship in Ukraine](#), 6 september 2022.

¹⁸³ Artikel 19 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

¹⁸⁴ Forbes Ukraine, [The Verkhovna Rada is preparing to legalize dual citizenship in Ukraine](#), 6 september 2022; vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

Verkrijging van het Russische staatsburgerschap in de door Rusland tijdelijk bezette Oekraïense gebieden werd door de Oekraïense autoriteiten gekwalificeerd als onvrijwillig en daarom nietig. Dit leidde dan ook niet tot verlies van het Oekraïense staatsburgerschap.¹⁸⁵ Zie ook paragraaf [3.1.11](#) over de Krim en overige tijdelijk bezette gebieden.

Wetsvoorstel januari 2024

Op 22 januari 2024 diende president Zelenski een wetsvoorstel¹⁸⁶ in met een aantal grote wijzigingen op het vlak van staatsburgerschap. Dit wetsvoorstel was op moment van publicatie van dit ambtsbericht nog in behandeling. Onder andere introduceerde dit wetsvoorstel de mogelijkheid van dubbel staatsburgerschap voor staatsburgers van bijvoorbeeld de EU-lidstaten, het VK, Noorwegen, Zwitserland, de VS, Canada, Japan, en voor erkende vluchtelingen. Voor naturalisanten uit die landen komt in plaats van de afstandseis de verplichting tot een zogenaamde eenzijdige verklaring. Daarin belooft de naturalisant aan verplichtingen voor Oekraïense staatsburgers te zullen voldoen, ongeacht zijn of haar andere staatsburgerschap. Het gaat vooral om nakomelingen van in Oekraïne geboren mensen, dat wil zeggen om de Oekraïense diaspora. Omgedraaid zal het voor Oekraïners mogelijk zijn om vrijwillig het staatsburgerschap van die landen aan te nemen zonder het Oekraïense staatsburgerschap te verliezen. Een andere groep naturalisanten zal op een makkelijkere manier toegang tot het Oekraïense staatsburgerschap krijgen: in plaats van afstand te doen, kunnen zij volstaan met een verklaring waarin zij kiezen voor het Oekraïense staatsburgerschap.¹⁸⁷ Het wetsvoorstel sluit Russische staatsburgers uit van naturalisatie tot Oekraïner tot 24 maanden na het einde van de oorlog.¹⁸⁸

3.1.7

Verkrijging staatsburgerschap

Artikel 4 van de Wet op het Staatsburgerschap omschrijft wie er als Oekraïense staatsburgers beschouwd worden:

1. Alle burgers van de voormalige USSR die op het moment van de onafhankelijkheidsverklaring van Oekraïne op 24 augustus 1991 permanent op het grondgebied van Oekraïne verbleven (zie paragraaf [3.1.7.2](#)).
2. Personen die op het moment van het inwerkingtreden van deze wet (13 november 1991) in Oekraïne leefden en geen staatsburgers waren van een andere staat (zie paragraaf [3.1.7.2](#)).
3. Personen die na 13 november 1991 in Oekraïne aankwamen voor permanente vestiging en die in hun USSR-paspoort de vermelding "burger van Oekraïne" hebben. Dit geldt ook voor de minderjarige kinderen van deze personen (zie paragraaf [3.1.7.2](#)).
4. Personen die het Oekraïense staatsburgerschap verwerven volgens de Oekraïense wetten, bijvoorbeeld door
 - geboorte (paragraaf [3.1.7.1](#));
 - naturalisatie (paragraaf [3.1.7.4](#));
 - herverkrijging (paragraaf [3.1.7.5](#));

Wetsvoorstel januari 2024

¹⁸⁵ Foreign Policy, [Ukraine's Counteroffensive Against Forced Russian Citizenship](#), 2 juni 2023.

¹⁸⁶ Wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024.

¹⁸⁷ Zie voor de status en tekst van het wetsvoorstel website van de [Verkhovna Rada](#) en de [amendementstekst](#). Zie voor uitleg Centre UA, [Acquisition and loss of citizenship, dual citizenship](#), 24 januari 2024. Het wetsvoorstel was op moment van publicatie van dit ambtsbericht nog niet aangenomen.

¹⁸⁸ Zie Wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024. artikel 9 Afdeling II.

Bij het bovengenoemde wetsvoorstel van 22 januari 2024 stelde president Zelenski de volgende weigeringsgronden voor het verkrijgen van het Oekraïense staatsburgerschap voor:

- veroordeling wegens ernstige of bijzonder ernstige misdrijven, totdat de veroordeling is vernietigd of herroepen;
- het begaan van een daad in het buitenland die volgens Oekraïens strafrecht wordt gekwalificeerd als ernstig of bijzonder ernstig misdrijf;
- het vormen van een risico voor de nationale belang, de nationale veiligheid, openbare orde, soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne.¹⁸⁹

Inburgeringsvereisten, bestaande uit Oekraïense taalkennis en basiskennis van de Oekraïense grondwet en geschiedenis, zouden volgens dit wetsvoorstel niet alleen gelden als vereiste voor naturalisatie, maar ook voor alle vormen van verkrijging. Uitgezonderd hiervan zouden de staatsburgers zijn van de EU-lidstaten, Noorwegen, Zwitserland, Canada, de VS, het VK en Japan.¹⁹⁰ Zie ook paragraaf 3.1.6.

3.1.7.1 Verrijking van rechtswege – geboorte, adoptie of voogdij (art. 7)

Wetgeving

De Oekraïense wet kent zowel *ius sanguinis* als *ius soli*. Dat wil zeggen dat zowel de ouders als de plek van de geboorte bepalend kunnen zijn voor de verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap.

Etniciteit speelt geen rol bij deze bepalingen.

Verrijking door geboorte

Artikel 7 bepaalt dat de volgende kinderen door hun geboorte Oekraïens staatsburger zijn:

- Kinderen geboren met een of twee ouders die op het moment van de geboorte van het kind Oekraïense staatsburger(s) waren;
- Kinderen geboren op Oekraïens grondgebied uit staatloze ouders met rechtmatig verblijf in Oekraïne;
- Kinderen geboren buiten Oekraïens grondgebied uit staatloze ouders met rechtmatig verblijf in Oekraïne, indien zij bij de geboorte geen ander staatsburgerschap verkrijgen;
- Kinderen geboren op Oekraïens grondgebied uit buitenlandse ouders met rechtmatig verblijf in Oekraïne, indien zij bij de geboorte geen ander staatsburgerschap verkrijgen;
- Kinderen geboren op Oekraïens grondgebied uit één staatloze en één buitenlandse ouder, indien zij bij geboorte niet het staatsburgerschap van de buitenlandse ouder verkrijgen;
- Vondelingen gevonden op Oekraïens grondgebied, wier ouders onbekend zijn.

Wetsvoorstel januari 2024

Het eerdergenoemde presidentieel wetsvoorstel van januari 2024 stelt voor om kinderen uit te sluiten van verkrijging van het staatsburgerschap op basis van hun geboorte in Oekraïne, indien hun ouders alleen tijdelijk rechtmatig verblijf hebben.¹⁹¹ Dat zou volgens ngo's een ongrondwettelijke inperking zijn van het recht op het Oekraïense staatsburgerschap onder artikel 7 voor kinderen die worden

¹⁸⁹ Wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024.

¹⁹⁰ Wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024.

¹⁹¹ Wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024.

geboren uit: staatloze ouders of ouders met onbekend staatsburgerschap; uit ouders die subsidiaire bescherming genieten; en uit ouders die in een asielprocedure zitten.¹⁹²

Verkrijging door adoptie en voogdij

Wanneer een minderjarig staatloos of buitenlands kind wordt geadopteerd door minimaal één Oekraïense ouder, verkrijgt het kind van rechtswege het Oekraïense staatsburgerschap vanaf de datum waarop de rechterlijke adoptie-uitspraak bindend werd. Verblijf in of buiten Oekraïne is hierop niet van invloed. De bevestiging van het Oekraïense staatsburgerschap wordt verleend op aanvraag door de Oekraïense adoptieouder, of bij het bereiken van meerderjarigheid, door de geadopteerde zelf.¹⁹³

Voogdij over een buitenlands of staatloos kind heeft verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap tot gevolg, indien minimaal één van de voogden Oekraïens is en het kind als gevolg van de voogdij niet ook een ander staatsburgerschap verkrijgt. Kinderen in pleegzorg verkrijgen het Oekraïense staatsburgerschap als hun ouders vermist of gestorven zijn, wilsonbekwaam of ontheven uit het ouderlijk gezag.¹⁹⁴

Tot slot verkrijgt elk kind dat vreemdeling of staatloos is en van wie door erkenning dan wel vaststelling van het vader- of moederschap blijkt dat het afstamt van een Oekraïense staatsburger, van rechtswege het staatsburgerschap van Oekraïne met terugwerkende kracht vanaf het moment van de geboorte.¹⁹⁵ Dit geldt ook voor een staatloos kind dat de 18-jarige leeftijd heeft bereikt.¹⁹⁶

Ondercuratelestelling

Verkrijging ten gevolge van ondercuratelestelling volgt in de volgende omstandigheden: de betreffende persoon is een vreemdeling of staatloos, heeft zijn of haar wettige verblijfplaats in Oekraïne, is door de rechter handelingsonbekwaam verklaard en is onder curatele gesteld van een Oekraïense staatsburger.¹⁹⁷

3.1.7.2 Verkrijging van rechtswege – territoriale binding sinds 1991 (art. 3)

Als staatsburger van Oekraïne worden van rechtswege beschouwd:¹⁹⁸

- staatsburgers van de voormalige Sovjet-Unie die op het moment van de onafhankelijkheidsverklaring van Oekraïne – **op 24 augustus 1991** – een permanente verblijfplaats hadden in Oekraïne en nog hebben.
- personen die **op 13 november 1991** hun permanente verblijfplaats in Oekraïne hadden en nog hebben, en geen staatsburger van een ander land waren; bij deze bepaling spelen etniciteit, politieke of religieuze overtuiging, bezit, verblijfsplaats of taalkennis uitdrukkelijk geen rol.

Procedure

¹⁹² Position of the Coalition of Organizations that Care for Protection of the Rights of Victims of Armed Aggression Against Ukraine, on the Draft Law of Ukraine "On Certain Issues in the Field of Migration Regarding the Grounds and Procedure for Acquiring and Terminating Ukrainian Citizenship" (No. 10425), 14 februari 2024.

¹⁹³ Artikel 11, [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

¹⁹⁴ Artikel 12, [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

¹⁹⁵ Als de betreffende vader of moeder het Oekraïense staatsburgerschap heeft verkregen na de geboorte van het kind, geldt het staatsburgerschap vanaf het moment van de verkrijging door de betreffende ouder.

¹⁹⁶ Art. 15, [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

¹⁹⁷ Artikel 13, [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

¹⁹⁸ Art. 3, [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

De groep die zich beroept op permanent verblijf sinds 24 augustus 1991 dan wel 13 november 1991, heeft van rechtswege staatsburgerschap verkregen. Deze groep hoeft dus formeel alleen een aanvraag om vaststelling in te dienen, en niet om verkrijging van het staatsburgerschap. Bij inwilliging wordt het staatsburgerschap dan ook vastgesteld als verkregen met ingang van 24 augustus 1991 respectievelijk 13 november 1991. De aanvrager legt bij de aanvraag om vaststelling onder artikel 3 de volgende documenten over:

- een originele geboorteakte of vervangende geboorteakte van de competente buitenlandse autoriteit;
- een origineel Sovjetpaspoort;
- een rechtbankuitspraak die onafgebroken verblijf in Oekraïne sinds de peildatum bevestigt;
- in geval de aanvrager op de peildatum minderjarig was: documenten omtrent het verblijf van de ouders in Oekraïne, en eventueel documenten omtrent adoptie of pleegzorg.¹⁹⁹

Sinds 2005 is ook de volgende groep onder artikel 3 van rechtswege Oekraïens staatsburger:²⁰⁰

- personen die **na 13 november 1991** in Oekraïne woonachtig waren en die in hun Sovjet-paspoort (model 1974) de aantekening '*gromadjanin Oekrajini*' (staatsburger van Oekraïne) hebben. Ook meereizende minderjarige kinderen van deze personen worden aangemerkt als Oekraïens, indien hun ouders voor hen een aanvraag om het Oekraïense staatsburgerschap hadden ingediend. Het staatsburgerschap wordt verkregen met ingang van de datum van plaatsing van bovengenoemde aantekening in het Sovjet-paspoort.

Procedure

De groep die na 13 november 1991 in Oekraïne is komen wonen met een Sovjetpaspoort waarin de aantekening 'staatsburger van Oekraïne' is geplaatst, kan een aanvraag indienen bij een plaatselijk kantoor van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Communicatie. De aanvraag gaat vergezeld van een originele geboorteakte of vervangende documenten, en van het originele Sovjetpaspoort of vervangende documenten daarvan.²⁰¹ Op de aanvraag volgt verstrekking van een document dat de registratie als staatsburger van Oekraïne bevestigt. Op basis hiervan kan een paspoort worden verkregen.²⁰²

Ontbrekende documenten

Wanneer een van de bovengenoemde documenten ontbreekt, kan men vervangende documenten aanvragen. Zie hiervoor paragraaf 3.1.5.

3.1.7.3 Verrijking op aanvraag – territoriale binding voor 1991 (art. 8)

Ook voor mensen met een territoriale binding aan Oekraïne die minder sterk is dan bovengenoemde binding (zie paragraaf 3.1.7.2.), bestaan speciale regels. Deze mensen voldoen niet aan de genoemde data van verblijf in Oekraïne, maar zij zijn wel geboren op Oekraïens grondgebied. Zij kunnen onder minder strenge

¹⁹⁹ Zie [website](#) UNHCR en [website](#) Legalaid.gov.ua, geraadpleegd op 14 februari 2024.

²⁰⁰ Wetswijziging bij wet nr. 2663-17 van 16 juni 2005; zie ook [Thematisch ambtsbericht](#) staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 34.

²⁰¹ Zie [website](#) UNHCR en [website](#) Legalaid.gov.ua, geraadpleegd op 14 februari 2024.

²⁰² Vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

voorwaarden het Oekraïense staatsburgerschap verkrijgen dan reguliere naturalisanten (zie paragraaf [3.1.7.4](#)).

De aanvraag op basis van territoriale binding staat open voor mensen die vóór de onafhankelijkheidsverklaring van Oekraïne – dus vóór 24 augustus 1991 – zijn geboren op grondgebied dat tot het latere Oekraïne behoorde, of aldaar permanent verbleven. De volgende gebieden worden aangeduid als later behorend tot Oekraïne: de Oekraïense Volksrepubliek, de West-Oekraïense Volksrepubliek, de Oekraïense staat, de Oekraïense Socialistische Sovjetrepubliek, Transkarpatië of de Oekraïense Socialistische Sovjetrepubliek (ten tijde van de USSR).²⁰³ Ook de volgende familieleden van deze personen komen in aanmerking voor een aanvraag: ouder, grootouder, overgrootouder, broer of zuster, zoon of dochter, of kleinkind. Ook minderjarige kinderen van bovengenoemde personen komen in aanmerking voor verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap.²⁰⁴

Voorwaarde voor verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap is dat de aanvrager afstand doet van eventuele andere staatsburgersschappen en kiest voor het Oekraïense staatsburgerschap. Bewijs van het doen van afstand moet binnen twee jaar worden overgelegd in de vorm van gelegaliseerde documenten afgegeven door de buitenlandse autoriteiten. Het eerste Oekraïense paspoort wordt in deze gevallen in beginsel voor twee jaar afgegeven. Indien er geen bewijs van afstand kan worden overgelegd, wordt het paspoort niet verlengd en wordt het presidentiële naturalisatiebesluit teruggedraaid. Indien mensen wel binnen de termijn van twee jaar afstand hebben gedaan, kunnen zij een volgend paspoort aanvragen in Oekraïne bij een SMS-kantoor. Mochten deze personen in het buitenland verblijven, kan de ambassade een Oekraïens laissez-passer voor dit doel afgeven.²⁰⁵

Soepelere bewijsregels voor het doen van afstand gelden volgens artikel voor de volgende personen:

- een erkende vluchteling in Oekraïne: een eigen verklaring van afstand van het eigen staatsburgerschap;
- een vreemdeling met toegestaan hoofdverblijf in Oekraïne en wiens land van herkomst een verdrag met Oekraïne heeft afgesloten strekkende tot automatisch verlies van het staatsburgerschap op het moment van verwerving van het Oekraïense staatsburgerschap: een aanvraag om verandering van staatsburgerschap;
- een vreemdeling die dient in het Oekraïense leger, de Speciale Transport Dienst²⁰⁶ of de Nationale Garde, alsmede zijn of haar huwelijkspartner: een eigen verklaring van afstand van het eigen staatsburgerschap voor hem- of haarzelf en zijn of haar huwelijkspartner;
- een vreemdeling die een tijdelijke verblijfsvergunning op basis van zijn of haar militaire werkzaamheden²⁰⁷ in Oekraïne heeft, en zijn of haar huwelijkspartner: een eigen verklaring van afstand voor de aanvrager en zijn of haar huwelijkspartner;
- een buitenlander alsmede zijn of haar huwelijkspartner wiens land van herkomst door het Oekraïense parlement is erkend als aanvallende staat of

²⁰³ Zie voor de exacte aanduiding van genoemde historische gebieden de Oekraïense wettekst.

²⁰⁴ Artikel 9 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023: [Law on the legal succession of Ukraine](#), 5 oktober 1991, 1543-XII.

²⁰⁵ Vertrouwelijke bron d.d. 10 juni 2024, schriftelijke antwoorden Oekraïense ambassade Den Haag.

²⁰⁶ De State Transport Special Service maakt onderdeel uit van het Oekraïense Ministerie van Defensie, en is opgezet om transportdiensten uit te voeren, niet alleen voor de Oekraïense strijdkrachten. Oekraïens: *Derzhavna spetsial'na sluzhba transportu* (DSST).

²⁰⁷ Zie voor een specificatie van deze werkzaamheden artikel 4 lid 20 van de [Wet op de juridische status van buitenlanders en Staatlozen](#), 22 September 2011, No. 3773-VI, laatstelijk gewijzigd op 13 december 2022.

bezettende macht, en die in het land van herkomst strafrechtelijk wordt vervolgd: een document ter staving van de vervolging, en een eigen verklaring van afstand.

- Voor minderjarige kinderen gelden eveneens uiteenlopende soepelere bepalingen voor afstand van het huidige staatsburgerschap.

Personen bij wie naturalisatie tot Oekraïner volgens de wetgeving van hun land van herkomst automatisch het verlies van het eerdere staatsburgerschap tot gevolg heeft, hoeven geen bewijs van afstand te overleggen.

Procedure

Een aanvrager of diens wettelijke vertegenwoordiger vraagt het Oekraïense staatsburgerschap onder artikel 8 in persoon aan bij het plaatselijk kantoor van de Immigratiedienst (SMS). Vereist zijn in ieder geval een identiteitsdocument, en bewijs omtrent geboorte dan wel woonplaats in Oekraïne. Daarnaast zijn documenten vereist afhankelijk van de situatie van de aanvrager, gespecificeerd in de lagere regelgeving.²⁰⁸ Leges zijn niet verschuldigd. Een beslissing volgt binnen drie maanden na de aanvraag.²⁰⁹ Het Oekraïense staatsburgerschap wordt bij een aanvraag onder artikel 8 volgens de wet verleend met ingang van de datum van de aanvraag daartoe.

Wetsvoorstel januari 2024

Het eerdergenoemde presidentieel wetsvoorstel van januari 2024 stelt een inburgeringsexamen vereist voor de aanvraag onder artikel 8.²¹⁰ Dit voorgestelde amendement ontving kritiek van ngo's, aangezien de invoering van het inburgeringsvereiste kwetsbare groepen zoals staatlozen zou uitsluiten, aangezien ongeletterdheid bij hen vaker voor zou komen.²¹¹

3.1.7.4 Verkrijging op aanvraag – naturalisatie (artikel 9)

Wetgeving

Voor verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap gelden de volgende vereisten:²¹²

- Oekraïense taalkennis;²¹³
- Kennis van de grondwet en geschiedenis van Oekraïne;²¹⁴
- Erkenning van en gehoorzaamheid aan de Oekraïense grondwet;
- Afstand van het huidige staatsburgerschap (voor zover noodzakelijk);²¹⁵

²⁰⁸ Zie paragrafen 24 – 44 [Richtlijn](#) van 27 maart 2001, nr. 215, laatstelijk gewijzigd door Richtlijn d.d. 29 april 2022, nr. 285/2022; website [Website](#) Oekraïense Migratiedienst SMS, *Acquiring Ukrainian Citizenship by geographic place of origin*, geraadpleegd op 10 juni 2024.

²⁰⁹ [Website](#) Oekraïense Migratiedienst SMS, *Acquiring Ukrainian Citizenship by geographic place of origin*, geraadpleegd op 22 januari 2024.

²¹⁰ Wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024.

²¹¹ Position of the Coalition of Organizations that Care for Protection of the Rights of Victims of Armed Aggression Against Ukraine, on the Draft Law of Ukraine "On Certain Issues in the Field of Migration Regarding the Grounds and Procedure for Acquiring and Terminating Ukrainian Citizenship" (No. 10425), 14 februari 2024.

²¹² Artikel 9, [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

²¹³ Dit vereiste is geïntroduceerd bij wet d.d. 25 april 2019 no. [No. 2704-VIII](#), van kracht voor dit onderdeel sinds 16 juli 2021. Bepaalde categorieën aanvragers krijgen een extra termijn van twee jaar na de verkrijging van het staatsburgerschap om het examen af te leggen. Zie voor uitleg van het examen [hier](#).

²¹⁴ Dit vereiste is geïntroduceerd bij wet d.d. 21 maart 2023 No. [2996-IX](#), van kracht sinds 24 oktober 2023. Vrijgesteld van dit vereiste zijn onder meer mensen met bepaalde medische aandoeningen, en mensen die naturaliseren op basis van bijzondere verdiensten voor Oekraïne.

²¹⁵ Personen bij wie naturalisatie tot Oekraïner volgens de wetgeving van hun land van herkomst automatisch het verlies van het eerdere staatsburgerschap tot gevolg heeft, hoeven geen bewijs van afstand te overleggen. Volgens wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024 zou de afstandseis niet meer gelden voor burgers van o.a. EU-lidstaten, het VK, de VS, en Japan. Volgens ditzelfde wetsvoorstel zouden burgers van Rusland en Belarus aan wie het

- Legaal en aaneengesloten hoofdverblijf op Oekraïens grondgebied voor de duur van vijf jaar tenzij er sprake van een van onderstaande omstandigheden is:
 - a. echtgenoten of weduwen / weduwnaars van Oekraïense staatsburgers, indien zij minimaal twee jaar of langer met diegene getrouwd zijn respectievelijk waren;²¹⁶
 - b. indien er sprake was van een huwelijk met een staatloze die legaal hoofdverblijf had op Oekraïens grondgebied, en die is overleden;
 - c. voor erkende vluchtelingen of statushouders: minimaal drie jaar legaal hoofdverblijf;
 - d. voor staatlozen: drie jaar hoofdverblijf sinds aankomst op Oekraïens grondgebied of sinds hun verzoek om erkenning van hun staatloosheid;
 - e. voor buitenlanders en staatlozen die als beroepsmilitair dienen in het Oekraïense leger, de Speciale Transport Dienst of de Nationale Garde: drie jaar sinds aanvang van hun contract;
- Rechtmatig regulier verblijf, tenzij het gaat om
 - a. erkende vluchtelingen en statushouders;
 - b. buitenlanders en staatlozen die als beroepsmilitair dienen in het Oekraïense leger, in de Speciale Transport Dienst of de Nationale Garde, of die in het bezit zijn van een verblijfsvergunning omdat zij zich vóór inwerkingtreding van de Wet op het Staatsburgerschap in Oekraïne hebben gevestigd en in het bezit zijn van een verblijfsbewijs in hun Sovjet-paspoort (model 1974), evenals hun destijds meereizende minderjarige kinderen;
- Voldoende inkomen, tenzij het gaat om
 - a. erkende vluchtelingen of statushouders;
 - b. mensen aan wie wegens speciale prestaties het Oekraïense staatsburgerschap wordt verleend.

Afwijzingsgronden

De volgende omstandigheden staan aan verlening van het Oekraïense staatsburgerschap in de weg:²¹⁷

- gepleegd hebben van misdaden tegen de menselijkheid of genocide;²¹⁸
- veroordeling voor een zwaarwegend of bijzonder zwaarwegend misdrijf (tot aan verwijdering van het strafblad) waarbij de dreiging voor de nationale veiligheid meeweegt;
- plegen van een strafbaar feit in het buitenland dat door de Oekraïense wetgeving wordt gekwalificeerd als een zwaarwegend of bijzonder zwaarwegend misdrijf.

Oekraïense staatsburgerschap is verleend op voorwaarde van afstand van hun Belarussische dan wel Russische staatsburgerschap, twaalf maanden na beëindiging van het oorlogsrecht de tijd krijgen om daadwerkelijk afstand te doen.

²¹⁶ De periode van twee jaar geldt niet voor echtgenoten met een verblijfsstatus onder artikel 4, lid 1 sub 3 van de Oekraïense immigratiewet. Volgens wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024 zou de periode van twee naar drie jaar voor alle andere gevallen worden verlengd.

²¹⁷ artikel 9 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

²¹⁸ Het presidentiële wetsvoorstel vervangt deze weigeringsgrond met de ruimere bewoordingen "gevaar voor de nationale belangen, nationale veiligheid, openbare orde en territoriale integriteit van Oekraïne". Een concrete definitie van voorgaande begrippen ontbreekt tot dusver. Zie Wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024; *Position of the Coalition of Organizations that Care for Protection of the Rights of Victims of Armed Aggression Against Ukraine*, on the Draft Law of Ukraine "On Certain Issues in the Field of Migration Regarding the Grounds and Procedure for Acquiring and Terminating Ukrainian Citizenship" (No. 10425), 14 februari 2024.

Sinds 24 maart 2022 gelden bovenstaande afwijzingsgronden niet voor bepaalde aanvragers. Voorwaarde voor die uitzondering is wel dat de Oekraïense autoriteiten vaststellen dat de aanvrager door een andere mogendheid die de Oekraïense territoriale integriteit niet erkent, om politieke redenen wordt vervolgd voor bovenstaande misdaden.²¹⁹

- vreemdelingen en staatloze personen die dienen in het Oekraïense leger, de Speciale Transport Dienst of de Nationale Garde;²²⁰ alsmede buitenlanders en staatloze personen die direct of indirect hebben bijgedragen aan de strijd tegen de Russische agressie in Donetsk en Loehansk;
- indien de naturalisatie van de aanvrager het staatsbelang van Oekraïne dient;
- voor de aanvrager die heeft gevochten in anti-terreuracties voor Oekraïne of taken heeft uitgevoerd ter verdediging van de nationale veiligheid, en het terugslaan van Russische agressie in de tijdelijk bezette gebieden op de Krim, in Cherson, Donetsk, Loehansk, en Zaporizja.

Procedure

De aanvraag om naturalisatie wordt ingediend bij het dichtstbijzijnde kantoor van de Immigratiedienst (SMS).²²¹ Vereiste documenten zijn:²²²

- **paspoort**;
- bewijs van **rechtmatig verblijf** in Oekraïne;
- kopie van de aanvraag om **afstand** van alle andere staatsburgerscapen, behalve in de volgende gevallen:
 - verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap leidt tot automatisch verlies;
 - Oekraïne heeft een bilateraal verdrag gesloten met die strekking;
 - de aanvrager om politieke redenen wordt vervolgd in zijn land van herkomst, indien dat land door het Oekraïense parlement (de *Verkhovna Rada*) is erkend als aanvallende staat, samen met bewijs van de vervolging in dat land – in dat geval volstaat een eigen verklaring van afstand van het staatsburgerschap;
 - indien de aanvrager heeft gediend in de strijd tegen terrorisme en de verdediging van Oekraïne – in dat geval volstaat een eigen verklaring van afstand van het staatsburgerschap;
 - indien de aanvrager erkend vluchteling is – in dat geval volstaat een eigen verklaring van afstand van het staatsburgerschap;
 - verklaring van afwezigheid van een ander staatsburgerschap indien de aanvrager erkend staatloos is;
- bewijs van onafgebroken **hoofdverblijf** en verblijfsrecht in Oekraïne;
- bewijs van **taalvaardigheid** in de Oekraïense taal of een diploma van een Oekraïenstalige opleiding;
- bewijs van voldoende rechtmatige **inkomsten** gedurende de zes maanden voorafgaand aan de aanvraag, of vermogen ter hoogte van twaalf maal het minimuminkomen;
- eventueel bewijs van militaire dienst in de Oekraïense strijdkrachten;
- eventueel een huwelijksakte met een Oekraïense huwelijkspartner;

²¹⁹ Zie voor de exacte bewoordingen de Oekraïense wetteksten: artikel 9 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023; artikel 4 lid 19 en 20, [Wet op de juridische status van buitenlanders en staatloze personen](#), geraadpleegd op 20 november 2023.

²²⁰ Artikel 4 lid 19 en 20, [Wet op de juridische status van buitenlanders en staatloze personen](#), geraadpleegd op 20 november 2023.

²²¹ Website [SMS](#), geraadpleegd op 25 maart 2024; art. 9 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

²²² [Richtlijn](#) van 27 maart 2001, nr. 215, laatstelijk gewijzigd door Richtlijn d.d. 29 april 2022, nr. 285/2022.

- eventueel een overlijdensakte van de Oekraïense huwelijkspartner;
- eventueel documenten omtrent militaire dienst of omtrent bijzondere verdiensten.

De documenten kunnen ook worden ingediend bij het elektronische portaal van de overheid, genaamd *Unified State Web Portal* of DIYA.²²³ De datum van verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap is de datum van het presidentieel besluit tot verlening van het staatsburgerschap. De aanvrager ontvangt een origineel afschrift hiervan.²²⁴

3.1.7.5 Herverkrijging verloren staatsburgerschap (art. 10)

Wetgeving

In geval het om een staatloos persoon gaat die zijn Oekraïense staatsburgerschap eerder heeft opgegeven, geldt alleen een vereiste van voldoende wettelijk inkomen; de aanvrager mag ook in het buitenland wonen.

Voor andere gevallen gelden de volgende voorwaarden voor herverkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap:

- hoofdverblijf in Oekraïne;
- voldoende wettelijk inkomen;
- afstand van eventuele andere staatsburgerschappen binnen twee jaar na de herverkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap;

Bewijs van daadwerkelijke afstand van het andere staatsburgerschap door middel van documenten van een andere staat is niet vereist voor de volgende personen:

- Staatloze aanvragers;
- Aanvragers bij wie herverkrijging automatisch leidt tot verlies van het eerdere staatsburgerschap;
- Erkende vluchtelingen of houders van een asielstatus in Oekraïne – zij overleggen een eigen verklaring van afstand van het eerdere staatsburgerschap;
- vreemdelingen en staatloze personen die dienen in het Oekraïense leger, de Speciale Transport Dienst of de Nationale Garde – zij overleggen een eigen verklaring van afstand van het eerdere staatsburgerschap;
- vreemdelingen die onderdaan zijn van een staat die door het Oekraïense parlement wordt aangemerkt als een aanvallende staat, en die in de staat van herkomst worden vervolgd – zij overleggen een eigen verklaring van afstand van het eerdere staatsburgerschap en bewijs van vervolging;

Afwijzingsgronden zijn:

- onvoldoende inkomen;
- eerdere verkrijging van het Oekraïense staatsburgerschap op grond van fraude;
- eerdere intrekking van het Oekraïense staatsburgerschap op grond van fraude.

De ingangsdatum van herverkrijging is de datum van de aanvraag.

3.1.8 *Verlies staatsburgerschap*

²²³ Forbes Ukraine, [The Verkhovna Rada is preparing to legalize dual citizenship in Ukraine](#), 6 september 2022.

²²⁴ Vertrouwelijke bron d.d. 10 juni 2024.

Verlies van het staatsburgerschap geschiedt conform de wet door ontneming ervan, door vrijwillige afstand ervan en op grond van bepalingen van internationale verdragen. Alle drie worden hieronder beschreven. Verlies van rechtswege bestaat niet, voor alle verliesgronden is een presidentieel besluit nodig.²²⁵

3.1.8.1 Onvrijwillig verlies staatsburgerschap (art. 19)

De Oekraïense autoriteiten kunnen het Oekraïense staatsburgerschap intrekken indien:

- er sprake is van eerdere verkrijging op basis van fraude; of
- indien betrokkene vrijwillig in militaire dienst voor een buitenlandse mogendheid heeft gediend; of
- indien een meerderjarige uit vrije wil een buitenlands staatsburgerschap heeft aangevraagd en verkregen.

Onvrijwillige verkrijging buitenlands staatsburgerschap

Indien de verkrijging van het buitenlandse staatsburgerschap niet op aanvraag en dus niet uit vrije wil geschiedde, volgt geen intrekking. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien:²²⁶

- een kind bij geboorte naast het Oekraïense staatsburgerschap automatisch ook een buitenlands staatsburgerschap verkrijgt;
- een Oekraïens kind door adoptie automatisch ook het staatsburgerschap van zijn of haar buitenlandse adoptieouders verkrijgt;
- een huwelijk met een buitenlands staatsburger leidt tot automatische verkrijging van het buitenlandse staatsburgerschap;
- een meerderjarige burger van Oekraïne automatisch een ander staatsburgerschap verkrijgt als gevolg van de toepassing van de wetgeving inzake het staatsburgerschap van een vreemde staat, en indien deze burger van Oekraïne geen document / paspoort heeft ontvangen waarin zijn/haar betreffende buitenlandse staatsburgerschap wordt bevestigd. Hiermee wordt bedoeld dat aanvraag van een paspoort een indicatie is voor vrijwillige verkrijging van het staatsburgerschap, en dus wél tot verlies van het Oekraïense staatsburgerschap kan leiden. Gezien de situatie in de tijdelijk bezette gebieden in Oekraïne is het element van vrijwilligheid in dergelijke situaties onderwerp van discussie (zie ook paragraaf 3.1.11).

Nieuwe voorgestelde verliesgronden

Op 22 januari 2024 diende president Zelenski een wetsvoorstel in, waarin nieuwe verliesgronden worden voorgesteld. Volgens het wetsvoorstel volgt intrekking ook indien:

- betrokkene vrijwillig het staatsburgerschap van een staat aanneemt die door het Oekraïense parlement is aangemerkt als aanvallende staat; (zie ook paragraaf 3.1.11.2)
- betrokkene in militaire dienst gaat voor een staat die door het Oekraïense parlement is aangemerkt als aanvallende staat;
- er een rechterlijke veroordeling van kracht is geworden tegen betrokkene wegens misdrijven tegen nationale veiligheid, vrede, menselijkheid of internationaal recht;
- betrokkene deelneemt of heeft deelgenomen aan agressie tegen Oekraïne in dienst van een staat die door het Oekraïense parlement is aangemerkt als aanvallende staat;

²²⁵ EUDO Citizenship Observatory, [Country Report Ukraine](#) 2013, p. 10;

²²⁶ Artikel 19 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

- betrokkene dubbel staatsburgerschap heeft en zijn andere, buitenlandse paspoort heeft benut en daardoor een gevaar voor de nationale veiligheid of Oekraïense nationale belangen heeft veroorzaakt;
- betrokkene niet heeft voldaan aan zijn afstandsverplichting of aan zijn verplichting om het inburgeringsexamen binnen de gestelde termijn na naturalisatie te behalen.²²⁷

Voorwaarden voor intrekking

Indien de intrekking geschiedt op basis van indiensttreding bij een vreemde mogendheid of op basis van verkrijging van een vreemd staatsburgerschap, mag deze volgens artikel 19 geen staatloosheid tot gevolg hebben. In geval van dreigende staatloosheid volgt er geen intrekking. Volgens artikel 20 gaat het Oekraïense staatsburgerschap alleen verloren als er is voldaan aan alle verplichtingen. De intrekking is van kracht met ingang van de datum waarop het presidentieel besluit is gepubliceerd. Tot die datum wordt betrokkene als Oekraïens onderdaan beschouwd met alle bijbehorende rechten en plichten.²²⁸ Het presidentieel besluit wordt niet gepubliceerd.²²⁹

Procedure

Het ministerie van Buitenlandse Zaken – consulaten en ambassades – dan wel het Oekraïense ministerie van Binnenlandse Zaken – de Immigratiedienst (SMS) – dient een voorstel tot intrekking in bij de Staatscommissie voor staatsburgerschap. De president besluit tot intrekking, en vaardigt een daartoe strekkend besluit uit.²³⁰ Dit besluit wordt niet gepubliceerd in verband met privacy.²³¹

Of en op welke schaal gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om het staatsburgerschap in te trekken om reden van vrijwillige verkrijging van een ander staatsburgerschap, is niet helemaal duidelijk. Er lijkt geen systematische controle op dubbele nationaliteit plaats te vinden.²³² Daarom volgt er niet altijd een intrekking na naturalisatie in het buitenland, en blijft betrokkene het Oekraïense staatsburgerschap behouden.

Het enkele feit dat iemand lang in het buitenland verblijft en dit nimmer bij de autoriteiten heeft gemeld, leidt niet tot het verlies van het Oekraïense staatsburgerschap.²³³

3.1.8.2

Vrijwillig afstand doen van het staatsburgerschap (art. 18)

Om afstand te doen van het Oekraïense staatsburgerschap dient betrokkene een verzoek in bij de ambassade of het consulaat met bevoegdheid voor de woonplaats van de aanvrager. De aanvrager moet geregistreerd zijn als Oekraïens staatsburger woonachtig in het betreffende land. Bij de aanvraag voegt de aanvrager een Oekraïens internationaal paspoort met daarin de toestemming om zich in het buitenland te vestigen, of een Sovjetpaspoort (model 1974) met een dergelijke aantekening²³⁴. Daarnaast overlegt hij of zij bewijs van verkrijging van een ander

²²⁷ Wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024. **UPDATE IS DIT WETSVOORSTEL AANGENOMEN?**

²²⁸ Artikel 19 [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

²²⁹ vertrouwelijke bron d.d. 10 juni 2024.

²³⁰ Zie paragraaf 87 e.v. van [Richtlijn](#) van 27 maart 2001, nr. 215, laatstelijk gewijzigd door Richtlijn d.d. 29 april 2022, nr. 285/2022.

²³¹ Vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024; vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

²³² Forbes Ukraine, [The Verkhovna Rada is preparing to legalize dual citizenship in Ukraine](#), 6 september 2022; vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

²³³ Artikel 2 lid 7, [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

²³⁴ Deze aantekening wordt niet afgegeven in geval van uitstaande verplichtingen, zoals een belastingschuld of militaire dienstplicht.

staatsburgerschap, of aanstaande verkrijging daarvan. In geval van minderjarige kinderen is een geboorteakte vereist.²³⁵

De aanvraag om afstand te doen van het staatsburgerschap wordt doorgezonden naar het ministerie van Binnenlandse Zaken, zie paragraaf 3.1.3. De beslissing volgt per presidentieel besluit, in normale situaties binnen een jaar na ontvangst van de documenten door het ministerie van Binnenlandse Zaken. De aanvrager ontvangt een origineel afschrift van het presidentieel besluit.²³⁶ Het is ook mogelijk om een schriftelijke bevestiging te verkrijgen van de aanvraag om afstand.²³⁷

Gedurende het geldende oorlogsrecht is het niet mogelijk om afstand te doen van het Oekraïense staatsburgerschap. Bovenstaande procedure is dus niet mogelijk. De Presidentiële Commissie geeft in geval van een aanvraag een negatieve beslissing af.²³⁸ Zie ook paragraaf 3.1.3.

3.1.9 *Overgangsrecht na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie*

Kort na de onafhankelijkheid van Oekraïne werd op 12 september 1991 de Wet op de statenopvolging van Oekraïne aangenomen. Volgens artikel 9 van deze wet zijn alle staatsburgers van de Sovjet-Unie die bij de afkondiging van de onafhankelijkheid hun vaste woonplaats in Oekraïne hadden, van rechtswege staatsburger van Oekraïne. De eerste grondwet van het onafhankelijke Oekraïne trad op 28 juni 1996 in werking. Volgens het daarin opgenomen artikel 4 kent het land één staatsburgerschap, dat alleen kan worden verkregen en beëindigd op grond van de wet. Dat was op dat moment de Wet op het staatsburgerschap van Oekraïne, die op 13 november 1991 in werking was getreden.²³⁹

Een belangrijk probleem met deze staatsburgerschapswet was de in 1997 geïntroduceerde wetwijziging die ervoor zorgde dat elke persoon die een aanvraag wilde indienen voor naturalisatie eerst afstand moest doen van zijn (niet-Oekraïense) staatsburgerschap en aldus feitelijk voor een bepaalde tijd staatloos werd. Op 18 januari 2001 werd echter een nieuwe staatsburgerschapswet uitgevaardigd waarin dit staatloosheidsprobleem werd verholpen. Deze wet geldt sinds 1 maart 2001 tot het moment van schrijven van dit ambtsbericht.²⁴⁰

Artikel 3 van de huidige wet bevestigt nog steeds het van rechtswege verkrijgen van het Oekraïense staatsburgerschap voor voormalige Sovjetburgers die in Oekraïne woonden op 24 augustus 1991, en voor alle personen die er woonden op 13 november 1991 en geen ander staatsburgerschap hadden. Ook mensen die na 13 november 1991 in Oekraïne kwamen wonen en die een aantekening omtrent Oekraïense staatsburgerschap in hun Sovjetpaspoort hebben, worden als Oekraïens beschouwd. Zij kunnen hun staatsburgerschap door middel van een verzoek om vaststelling aanvragen bij de SMS (zie paragraaf 3.1.7.2). Mensen die zijn geboren

²³⁵ Zie paragraaf 78 e.v. van [Richtlijn](#) van 27 maart 2001, nr. 215, laatstelijk gewijzigd door Richtlijn d.d. 29 april 2022, nr. 285/2022. Zie voor een voorbeeld van de toestemming om uit te reizen: [Departure to a permanent place of residence \(pravdop.com\)](#)

²³⁶ vertrouwelijke bron d.d. 10 juni 2024.

²³⁷ vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

²³⁸ vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

²³⁹ Zie [Thematisch ambtsbericht](#) staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 25.

²⁴⁰ Zie [Thematisch ambtsbericht](#) staatsburgerschap- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011, p. 25.

in gebieden die na de geboortedatum onder Oekraïne kwamen te vallen kunnen het Oekraïense staatsburgerschap aanvragen (zie paragraaf [3.1.7.3](#)).

3.1.10 Staatloosheid

In 2013 is Oekraïne toegetreden tot het VN-Verdrag betreffende de status van staatloze personen uit 1954 en tot het VN-Verdrag van 1961 tot terugdringing van staatloosheid. In 2020 voerde Oekraïne bij wet²⁴¹ een nieuwe vaststellingsprocedure voor staatloosheid in, die door implementatie bij richtlijn²⁴² vanaf mei 2021 toegankelijk werd voor aanvragers. Deze nieuwe wet van 2020 bracht ook de definitie van staatloosheid in lijn met het VN-Verdrag uit 1954. Volgens deze nieuwe wet heeft een aanvrager van de staatloosheidsstatus tijdens de aanvraagprocedure recht op een tijdelijke verblijfsstatus. Erkende staatlozen kunnen een tijdelijke verblijfsvergunning krijgen op basis van hun staatloosheid, en na twee jaar een niet-tijdelijk verblijfsrecht.²⁴³ Sinds een wetwijziging in 2023 bestaat ook de mogelijkheid om kortere vergunningen af te geven, en zijn de voorwaarden aangescherpt.²⁴⁴ Drie jaar²⁴⁵ na de vaststelling van staatloosheid kan betrokkene een aanvraag om naturalisatie indienen, zie paragraaf [3.1.7.4](#).²⁴⁶ De inburgeringsvereisten zijn dan onverkort van toepassing.²⁴⁷

Een toegekende staatlozenstatus kan worden ingetrokken indien blijkt dat bij de aanvraag sprake was van fraude of valse gegevens.²⁴⁸

3.1.10.1 Aantallen staatlozen

Recente en accurate aantallen van de staatloze bevolking in Oekraïne zijn niet voorhanden. Bij de volkstelling in 2001 gaven 82.550 personen aan zichzelf als staatloos te identificeren. Een latere volkstelling kon in verband met territoriale geschillen en de oorlog slechts in een pilotvorm op enkele plekken worden uitgevoerd. Volgens de SMS hadden eind 2020 5.815 mensen een verblijfsvergunning voor staatlozen.²⁴⁹ Volgens UNHCR bevonden zich in 2021 circa 35.000 staatlozen en mensen met onbekend staatsburgerschap in Oekraïne. Andere bronnen spreken van vele tienduizenden meer waarvan het staatsburgerschap onbekend is, of die staatloos zijn.²⁵⁰

Onder de nieuwe vaststellingsprocedure voor staatloosheid²⁵¹ zijn tussen de invoering in maart 2021 en december 2023 volgens officiële cijfers 1.351 aanvragen ingediend. 964 aanvragers werden daadwerkelijk als staatloos erkend.²⁵²

²⁴¹ Wet [no. 693-IX](#) d.d. 16 juni 2020. In de slotopmerkingen stelt de wet een termijn van zes maanden om lagere regelgeving te ontwikkelen voor de procedure. Dit werd uiteindelijk mei 2021, zie Website Statelessness Index, [Update Ukraine](#), geraadpleegd op 11 juni 2024.

²⁴² Richtlijn [no. 317](#), d.d. 24 maart 2021.

²⁴³ Op het verblijfsdocument wordt bij "staatsburgerschap" een aantekening geplaatst "ОБГ" of "особа без громадянства" (persoon zonder staatsburgerschap). De ngo *Right to Protection* toont ook documenten in boekjesvorm, die na 2014 op de Krim zijn uitgegeven met een Russische aantekening van gelijke strekking, "ЛБГ". Zie website Right to Protection, [Who are stateless persons who fled Ukraine after the Russian invasion on 24 of February, 2022](#), geraadpleegd op 28 februari 2024.

²⁴⁴ Website Statelessness Index, [Update Ukraine](#), geraadpleegd op 25 maart 2024.

²⁴⁵ Deze vereiste verblijfsduur werd in 2021 van zeven naar drie jaar teruggebracht. Zie OCHCR Standing Committee, *Statelessness (including an update on the #Ibelong campaign)*, [EC/74/SC/CRP.12](#), 24 mei 2023.

²⁴⁶ [Website](#) Index Statelessness, geraadpleegd op 28 februari 2024; UNHCR, [Statelessness Update Ukraine](#), p. 3.

²⁴⁷ Website Statelessness Index, [Update Ukraine](#), geraadpleegd op 25 maart 2024.

²⁴⁸ vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

²⁴⁹ European Network on Statelessness, [Stateless Population Data 2022 Ukraine](#), p. 6; zie voor exacte data uit 2001 [website](#) State Statistics Committee of Ukraine (Oekraïenstalig); Index Statelessness, [Index Survey 2023 Ukraine](#).

²⁵⁰ European Network on Statelessness, [Statelessness and the Ukraine war](#), geraadpleegd op 28 februari 2024.

²⁵¹ Procedurerichtlijn nr. [317](#) d.d. 24 maart 2021, ingevoerd bij wet nr. [693-IX](#) d.d. 16 juni 2020.

²⁵² Index Statelessness, [Index Survey 2023 Ukraine](#); [vertrouwelijke bron](#), d.d. 2 april 2024.

Het merendeel van de personen met een onbekende nationaliteit of met een risico op staatloosheid in Oekraïne zijn volgens partnerorganisaties van UNHCR onder meer Roma, houders van Sovjet-paspoorten, kinderen geboren in bezette gebieden, daklozen en voormalig gevangenen.²⁵³ Om staatloosheid tegen te gaan heeft Oekraïne een vereenvoudigde procedure ingevoerd om gebeurtenissen als geboorte en overlijden vast te laten stellen. Dit is inclusief vrijstelling van griffiekosten voor gerechtelijke procedures tijdens oorlogsrecht en in gebieden die niet onder de controle van de Oekraïense autoriteiten staan. Daarnaast is er een nieuwe procedure voor geboorteregistratie op afstand geïmplementeerd. In 2022 werd deze procedure gebruikt door 125 personen geboren in gebieden die niet onder controle van de Oekraïense autoriteiten staan.²⁵⁴

3.1.10.2 Procedure vaststelling staatloosheid

Meerderjarige aanvragers dienen persoonlijk een aanvraag in bij het plaatselijke SMS kantoor van hun woonplaats of het dichtstbijzijnde SMS-kantoor dat dergelijke aanvragen in behandeling neemt.²⁵⁵ In geval van aangetoonde gezondheidsproblemen kan de aanvrager de SMS-ambtenaar verzoeken om de aanvraag in ontvangst te nemen op een andere locatie, bijvoorbeeld de woning van de aanvrager.

Bij de aanvraag worden de volgende documenten overgelegd, indien aanwezig²⁵⁶:

- een identiteitsdocument dan wel reisdocument;
- een bevestiging van de afwezigheid van staatsburgerschap;
- documenten omtrent geboorte, huwelijk, kinderen, studie / onderwijs in Oekraïne of elders, of een USSR-paspoort (model 1974),
- documenten met betrekking tot werk, medische zorg ontvangen in Oekraïne, woonplaats, eigendom van onroerend goed;
- overige documenten afgegeven door Oekraïense autoriteiten;
- documenten van ambassades of buitenlandse autoriteiten als bewijs van verblijf in het buitenland;
- overige relevante documenten.

De SMS kan een hoorzitting met de aanvrager afnemen ter nadere informatie, waardoor het indienen van de aanvraag rond de drie uur kan duren. Aanvragers worden gedurende de aanvraagprocedure niet standaard geïnformeerd over hun rechten.²⁵⁷ Bij gebrek aan identificerende documenten met een pasfoto zal de SMS minimaal drie getuigen interviewen. Deze getuigen moeten rechtmatig verblijf in Oekraïne hebben. Voor het horen van deze getuigen geeft de aanvrager schriftelijke toestemming en draagt een lijst van mogelijke getuigen aan. Deze interviews worden binnen veertien dagen na de aanvraag gevoerd. De SMS doet navraag bij buitenlandse diplomatieke vertegenwoordigingen van landen van eerder verblijf. Indien na zes maanden nog niet is gereageerd op een derde verzoek van de SMS, wordt dit beschouwd als een bevestiging van de afwezigheid van het staatsburgerschap van dat betreffende land. De aanvrager van erkenning van zijn staatloosheid wordt door de SMS in het bezit gesteld van een bewijs van rechtmatig verblijf hangende de procedure.²⁵⁸ Voor de procedure is volgens de wet

²⁵³ UNHCR [Statelessness Update Ukraine](#), april 2021.

²⁵⁴ Zie OCHCR Standing Committee, *Statelessness (including an update on the #Ibelong campaign)*, [EC/74/SC/CRP.12](#), 24 mei 2023.

²⁵⁵ Van de 425 SMS kantoren in Oekraïne zijn er 115 die aanvragen om erkenning van staatloosheid behandelen. In de regio's Donetsk en Loehansk is door de inval van Rusland geen aanvraag mogelijk. Zie vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

²⁵⁶ UNHCR, [Questions and answers on Statelessness Determination Procedures in Ukraine](#), 2021; vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

²⁵⁷ vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

²⁵⁸ UNHCR, [Questions and answers on Statelessness Determination Procedures in Ukraine](#), 2021.

gefinancierde rechtsbijstand beschikbaar.²⁵⁹ Volgens een bron is daarvoor echter wel een geboorteakte nodig.²⁶⁰

Gedurende de vaststellingsprocedure toetst de SMS ook of de aanvrager mogelijk in aanmerking komt voor een vluchtelingen- of asielstatus, en of diegene in aanmerking komt voor het Oekraïense staatsburgerschap.²⁶¹ In dat laatstgenoemde geval wordt de aanvraag om vaststelling staatsloosheid buiten behandeling gesteld.

Toegang tot de procedure

Bronnen melden tekortkomingen in de procedure, met name in verband met de toegang tot de procedure. Staatlozen zonder verblijfsvergunning zouden uit vrees voor een boete of vreemdelingendetentie geen aanvraag willen indienen.²⁶² Daarnaast kan geen aanvraag worden gedaan wanneer mensen niet beschikken over de benodigde documenten. Er is geen gesubsidieerde rechtshulp beschikbaar voor het verkrijgen van vervangende documenten.²⁶³

Daarnaast beschikken kinderen geboren uit ongedocumenteerde ouders vaak niet over een geboorteakte. Voor kinderen geboren uit staatloze ouders in Oekraïne bestaat nu een risico op staatsloosheid aangezien zij alleen onder voorwaarde van rechtmatig verblijf de Oekraïense nationaliteit verkrijgen, ongeacht het risico op staatsloosheid. In de tijdelijk door Rusland bezette Oekraïense gebieden ondervonden mensen obstakels in de toegang tot de procedure omdat de Oekraïense autoriteiten geen documenten accepteren die zijn afgegeven door de Russische autoriteiten.²⁶⁴

Verder konden voormalige inwoners van Rusland en Belarus niet aan een bewijs van niet toebehoren tot dat staatsburgerschap komen, aangezien deze landen hun consulaire werkzaamheden in Oekraïne gestaakt hebben. Sinds het uittreden van Oekraïne uit de 1993 Minskconventie²⁶⁵ kunnen geen afschriften van geboorteakten uit Belarus en Rusland worden aangevraagd bij verlies van de akten. Volgens een bron vroegen SMS-kantoren in sommige gevallen om aanvullende documenten van voormalige inwoners van Belarus of Rusland.²⁶⁶

Kinderen die de kans missen om te worden meegenomen in de aanvraag van hun ouders om erkenning van staatsloosheid, moeten tot hun 18^e verjaardag wachten totdat zij zelf een aanvraag in kunnen dienen. Volgens een bron worden aanvragers niet geattendeerd op dit feit.²⁶⁷

3.1.11 De tijdelijk bezette gebieden in de Krim, Cherson, Donetsk, Loehansk, Zaporizja

De hierboven beschreven Oekraïense wetten betreffende staatsburgerschap gelden voor alle gebieden in Oekraïne, dus ook voor de Krim en de door Rusland bezette

²⁵⁹ Art. 14 Law of Ukraine on Free Legal Aid, gewijzigd bij wet nr. [693-IX](#) d.d. 16 juni 2020.

²⁶⁰ vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

²⁶¹ UNHCR, [Questions and answers on Statelessness Determination Procedures in Ukraine](#), 2021.

²⁶² De Oekraïense wet staat vreemdelingendetentie van personen zonder verblijfsstatus - staatlozen evenals vreemdelingen – toe voor zes maanden tot maximaal 18 maanden. Een boete voor onrechtmatig verblijf bedraagt tussen de 1.700 en 5.100 UAH, omgerekend tussen de 40 en 120 euro. In 2023 kregen 177 staatlozen een boete opgelegd voor onrechtmatig verblijf, en vier staatlozen zaten in 2023 in vreemdelingendetentie. Tegen dergelijke sancties staat beroep open, maar ongedocumenteerde staatlozen hebben volgens Statelessness Index geen toegang tot gesubsidieerde rechtsbijstand. Onbetaalde boetes kunnen verlening van staatsloosheid in de weg staan. Zie ook vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024; Statelessness Index, [Country Briefing Ukraine](#), augustus 2021, p. 2; UNHCR Ukraine [Q&A Statelessness](#), 2021; European Network on Statelessness, [Navigating Limbo](#), 21 februari 2024.

²⁶³ vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024. [Website](#) Index Statelessness, geraadpleegd op 28 februari 2024.

²⁶⁴ European Network on Statelessness, [Navigating Limbo](#), 21 februari 2024; Statelessness Index, [Country Briefing Ukraine](#), augustus 2021, p. 2.

²⁶⁵ Conventie over rechtshulp en juridische betrekkingen betreffende civiele, familie- en strafzaken, getekend in januari 1993 in Minsk. Oekraïne is sinds december 2022 geen lid meer.

²⁶⁶ vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

²⁶⁷ vertrouwelijke bron, d.d. 2 april 2024.

gebieden in het oosten van Oekraïne. Inwoners van de Krim en de bezette gebieden verkrijgen en verliezen volgens de Oekraïense wetgeving op dezelfde wijze het Oekraïense staatsburgerschap als alle andere inwoners van Oekraïne. Dit kan echter om onderstaande redenen niet los worden gezien van de Russische gewapende inval in Oekraïne.

Rusland zette in de verslagperiode nationaliteitswetgeving in als machtsmiddel om Oekraïense grondgebied onder Russische controle te brengen. In februari 2024 maakte Rusland bekend twee miljoen paspoorten te hebben afgegeven in de tijdelijk bezette gebieden in Oekraïne.²⁶⁸ Daarnaast maakte de gewapende strijd de toegang tot documenten en dienstverlening van de Oekraïense autoriteiten deels onmogelijk. Dit wordt toegelicht in paragraaf 3.1.11.3 (in bezette gebieden geboren kinderen) en 3.1.11.5 (autoriteiten).

De Oekraïense autoriteiten hebben geen inzicht in het bevolkingsregister of het register van civiele akten in de tijdelijk bezette gebieden.²⁶⁹

3.1.11.1 Russische transnationale toepassing van nationaliteitswetgeving onder druk

Rusland heeft sinds 2014 een serie wetten aangenomen waardoor Oekraïners volgens de Russische wet ofwel automatisch als Russische staatsburgers beschouwd worden, ofwel makkelijker in aanmerking komen voor het Russische staatsburgerschap.²⁷⁰ Deze wetswijzigingen worden van Oekraïense zijde als nietig en niet wettig veroordeeld. Zij leiden dan ook niet tot rechtsgevolgen in Oekraïne. Oekraïners die op basis van onderstaande wetten – al dan niet vrijwillig – tot Rus naturaliseren, verliezen hun Oekraïense nationaliteit volgens Oekraïens recht niet.²⁷¹

Sinds maart 2014 beschouwde Rusland Oekraïense of staatloze permanente inwoners van de Krim en Sebastopol als Russische staatsburgers. Wilden mensen geen Russisch staatsburger worden, dan moesten zij binnen één maand na de annexatie van de Krim op 18 maart 2014 te kennen gegeven hebben dat zij uitsluitend het Oekraïense staatsburgerschap wilden behouden.²⁷² Sinds 2017 stelt de Russische wet het niet meer verplicht om het Oekraïense staatsburgerschap op te geven indien men naturaliseert tot Rus – los van de woonplaats van de aanvrager.²⁷³ In april 2019 volgde de openstelling van de vereenvoudigde naturalisatieprocedure voor inwoners van de door Rusland illegaal geannexeerde volksrepublieken Loehansk (LNR) en Donetsk (DPR), en later ook voor alle inwoners van de gehele Oekraïense oblasten²⁷⁴ Loehansk en Donetsk, zonder dat daar verblijf in Rusland voor vereist was.²⁷⁵ Sinds juli 2020 hoefden onderdanen van heel

²⁶⁸ Pravda, [Russia claims distribution of 2 million passports in occupied Ukrainian territories](#), 27 februari 2024; Pravda, [Russians start issuing Russian citizenship to residents of Avdiivka](#), 24 februari 2024.

²⁶⁹ Vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

²⁷⁰ Yale School of Public Health, [Forced Passportization in Russia-occupied areas of Ukraine](#), 2 augustus 2023.

²⁷¹ [Statement](#) Oekraïens ministerie van Buitenlandse Zaken, *Statement of the MFA of Ukraine on the decree of the President of the Russian Federation on a simplified procedure for granting the Russian citizenship for citizens of Ukraine*, 11 juli 2022, geraadpleegd op 19 maart 2024; Foreign Policy, [Ukraine's Counteroffensive Against Forced Russian Citizenship](#), 2 juni 2023; Raam op Rusland, [Caught in the jaws of the 'russkiy mir': Ukraine's occupied regions a year after their annexation](#), 25 oktober 2023.

²⁷² OCHCR, [Situation of human rights in the temporarily occupied Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol](#), September 2017, p. 8 e.v.

²⁷³ Russia in Global Affairs, vol. 19 No.2 april – juni 2021, Igor A. Zevelev, *Russia in the Post-Soviet Space: Dual Citizenship as a Foreign Policy Instrument*, p. 24.

²⁷⁴ Een oblast is een bestuurlijke regio of provincie.

²⁷⁵ Zie voor een uitgebreide beschrijving het algemeen ambtsbericht Russische Federatie van april 2021. Zie ook Russia in Global Affairs, vol. 19 No.2 april – juni 2021, Igor A. Zevelev, *Russia in the Post-Soviet Space: Dual Citizenship as a Foreign Policy Instrument*, p. 10.

Oekraïne²⁷⁶ in plaats van vijf jaar nog maar één jaar rechtmatig verblijf in Rusland aan te tonen voorafgaand aan hun naturalisatieverzoek, en hoefden zij niet meer aan de inkomenseis te voldoen.²⁷⁷ In mei en juli 2022 kwamen daar nog versoepelingen bij. In mei 2022 stelde Rusland de vereenvoudigde naturalisatieprocedure open voor inwoners van het door Rusland bezette Cherson en Zaporizja. In juli 2022 vaardigde president Poetin een besluit uit dat alle Oekraïense staatsburgers toegang geeft tot een vereenvoudigde naturalisatieprocedure.²⁷⁸ Deze toelating tot de versimpelde naturalisatieprocedure geldt ook voor Oekraïense staatsburgers met rechtmatig verblijf in Rusland.²⁷⁹

Met ingang van oktober 2022 bepaalde Rusland in de annexatieovereenkomsten met de illegaal geannexeerde volksrepublieken Cherson, Zaporizja, Loehansk en Donetsk dat Oekraïense en staatloze inwoners van die gebieden door middel van de aflegging van een eed Russisch staatsburger werden, en een paspoort verleend kregen.²⁸⁰ De Russische annexatiewet spreekt van automatische verkrijging van het Russische staatsburgerschap voor Oekraïense of staatloze inwoners van die gebieden, tenzij zij binnen een maand hun bezwaar hiertegen kenbaar maken.²⁸¹ In de praktijk wordt de eerste manier van verkrijging door middel van een eed toegepast. Inwoners verkrijgen door middel van het afleggen van een eed bij de lokale bezettingsautoriteiten het Russische staatsburgerschap.²⁸²

Russische druk op Oekraïense inwoners

Gelijktijdig met bovenstaande nationaliteitswetgeving zijn Russische wetten aangenomen die in de tijdelijk bezette gebieden sancties oplegden aan Oekraïners die niet het Russische staatsburgerschap hadden. Volgens een rapport van de *Yale school of Public Health* en berichten van ngo's betroffen deze sancties het ontzeggen van toegang tot medische dienstverlening en tot sociale uitkeringen indien mensen niet over een Russisch paspoort beschikten. Ook ontnamen de sancties het recht op een rijbewijs of om te werken, en leidden ze tot openlijke geweldsbedreigingen en intimidatie.²⁸³ Mensen die het Russische staatsburgerschap niet aannamen, moesten zich registreren bij de bezettingsautoriteiten met biometrische gegevens of werden geregistreerd, ook wel via druk op de werkgever.²⁸⁴ Volgens een andere bron werden mensen met Oekraïense documenten ondervraagd door de FSB²⁸⁵ en kwam het voor dat Oekraïense documenten werden vernietigd door de FSB.²⁸⁶ Vanaf juli 2024 dreigt ook uitzetting naar gebied dat niet onder Russische controle is voor

²⁷⁶ en Belarus, Kazachstan, en Moldavië.

²⁷⁷ OFPRA, *L'acquisition de la citoyenneté russe par naturalization*, 27 oktober 2020; artt. 13 en 14 lid 2 sub n) Russische Federale wet van 31.05.2002 [N 62-FZ](#) "On Citizenship of the Russian Federation".

²⁷⁸ Reuters, [Putin decree gives all Ukrainians path to Russian citizenship](#), 11 juli 2022; The Moscow Times, [Russia Expands Fast-Tracked Citizenship Scheme to All Ukrainians](#), 11 juli 2022; VOA, [Putin Signs Decree Offering Russian Citizenship to All Ukrainians](#), 11 juli 2022.

²⁷⁹ Russisch Presidentieel Decreet d.d. 11 juli 2022 no. 440.

²⁸⁰ Zie bijvoorbeeld [Annexatieovereenkomst Cherson](#) d.d. 30 september 2022; [Annexatieovereenkomst Zaporizja](#) d.d. 30 september 2022.

²⁸¹ Russische [annexatiewet](#) d.d. 5 oktober 2022.

²⁸² Vertrouwelijke bron d.d. 7 juni 2024.

²⁸³ Yale School of Public Health, [Forced Passportization in Russia-occupied areas of Ukraine](#), 2 augustus 2023; Physicians for Human Rights (PHR), [Russian Forces Target Health Care to Control Civilian Population in Ukraine's Occupied Territories](#), 12 december 2023; vertrouwelijke bron d.d. 27 maart 2024; vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

²⁸⁴ Yale School of Public Health, [Forced Passportization in Russia-occupied areas of Ukraine](#), 2 augustus 2023; OCHCR, [Climate of Fear](#), 20 maart 2024, p. 17.

²⁸⁵ FSB is de Russische Federale Veiligheidsdienst. Russisch: *Federalnaja sloezjba bezopasnosti Rossijskoj Federatsii*.

²⁸⁶ Vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

inwoners uit de regio's Zaporizja, Cherson, Donetsk en Loehansk indien zij niet het Russische staatsburgerschap bezitten.²⁸⁷

Betrouwbare cijfers van aantallen (gedwongen) naturalisaties in de tijdelijk bezette gebieden zijn er niet. Volgens het Russische ministerie van Binnenlandse Zaken hadden tot oktober 2023 meer dan 2,2 miljoen inwoners van de vier illegaal geannexeerde regio's het Russische staatsburgerschap gekregen, en in totaal 83% van de lokale bewoners het Russisch staatsburgerschap aangevraagd.²⁸⁸

- 3.1.11.2 Ongeldigheid verkrijging Russisch staatsburgerschap – vrijwilligheid
- Indien het Russisch staatsburgerschap automatisch wordt opgelegd aan Oekraïense staatsburgers, is deze verkrijging niet rechtsgeldig volgens Oekraïens recht en geen reden voor verlies van het Oekraïense staatsburgerschap. Dit is vastgelegd in zowel de Wet op het staatsburgerschap ("automatische verkrijging zonder dat betrokkene een paspoort heeft aangevraagd") als ook in de Wet op de rechten en vrijheden in de tijdelijk bezette gebieden ("gedwongen automatische verkrijging").²⁸⁹ De procedures voor verkrijging van het Russische staatsburgerschap in de tijdelijk bezette gebieden (zie paragraaf 3.1.10.1) variëren van automatische verkrijging – zonder enig element van vrijwilligheid – tot het onder druk indienen van een aanvraag om naturalisatie tot Rus, of versimpelde verkrijging door het afleggen van een eed waarin men zich verbonden verklaard met Rusland.²⁹⁰

Of er sprake is van vrije wil bij de verkrijging van het Russische staatsburgerschap, en daarmee dus van verlies van het Oekraïense staatsburgerschap, is onderwerp van discussie in Oekraïne. Enerzijds is het wantrouwen groot tegenover mensen die wellicht uit vrije wil het Russische staatsburgerschap hebben verkregen. Anderzijds is in de tijdelijk bezette gebieden de druk op mensen om het Russische staatsburgerschap aan te nemen ook groot. Daarnaast geeft de Oekraïense wet geen duidelijke definitie van bovengenoemde automatische verkrijging die goed aansluit bij de praktijk. In de praktijk verkrijgen mensen namelijk via verschillende soorten procedures het Russische staatsburgerschap (zie de vorige alinea: automatische verkrijging, aanvraag onder druk, of enkel het afleggen van een eed).²⁹¹

Een wetsvoorstel van 19 september 2022 stelde voor om bovengenoemd artikel 5 van de Wet op de rechten en vrijheden in de tijdelijk bezette gebieden uit te breiden. In de volgende gevallen zou de verkrijging van het Russisch staatsburgerschap niet erkend worden, en daarom geen verliesgrond voor het Oekraïense staatsburgerschap zijn: in geval van gedwongen automatische verkrijging, verkrijging onder bedreiging van inperking van rechten, en verkrijging

²⁸⁷ Russisch Presidentieel Decreet nr. 307 van 27 april 2023 "On peculiarities of the legal status of certain categories of foreign citizens and stateless persons in the Russian Federation", at <http://actual.pravo.gov.ru/text.html#pnum=0001202304270013> (toegankelijk met Russisch IP adres); OCHCR, *Report on the Russian occupation of Ukraine and its aftermath*, 20 maart 2024, p. 34; Raam op Rusland, *Caught in the jaws of the 'russkiy mir': Ukraine's occupied regions a year after their annexation*, 25 oktober 2023.

²⁸⁸ Raam op Rusland, *Caught in the jaws of the 'russkiy mir': Ukraine's occupied regions a year after their annexation*, 25 oktober 2023.

²⁸⁹ Art. 19 lid 1 sub d [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023; art. 5 lid 6 van de Wet op de burgerlijke rechten en vrijheden en het rechtsstelsel in de tijdelijk bezette gebieden van Oekraïne, nr. [1207-VII](#), 15 april 2014, laatstelijk gewijzigd op 21 november 2023; vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

²⁹⁰ Vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

²⁹¹ [Position](#) of the Coalition of Organizations that Care for Protection of the Rights of Victims of Armed Aggression Against Ukraine, on the Draft Law of Ukraine "On Certain Issues in the Field of Migration Regarding the Grounds and Procedure for Acquiring and Terminating Ukrainian Citizenship" (No. 10425), 14 februari 2024; vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

gedurende oorlogsrecht door Oekraïense burgers die zijn gedepoteerd naar Russisch grondgebied. Dit wetsvoorstel stelde ook strafbaarstelling van medewerking aan *passportization*²⁹² voor. Het wetsvoorstel was in april 2024 nog in behandeling.²⁹³

In januari 2024 volgde een presidentieel wetsvoorstel dat juist intrekking van het Oekraïense staatsburgerschap voorstelt indien betrokkene vrijwillig het staatsburgerschap van een staat aanneemt die door het Oekraïense parlement is aangemerkt als aanvallende staat.²⁹⁴ Ook dit wetsvoorstel was in april 2024 nog in behandeling.

Van daadwerkelijke intrekking van het Oekraïense staatsburgerschap alleen op grond van verkrijging van het Russische staatsburgerschap zijn geen gevallen bekend. In de media was sprake van enkele gevallen van intrekking, waarin ook een ernstige verdenking was van gevaar voor de openbare orde of voor de nationale belangen.²⁹⁵ Presidentiële besluiten tot intrekking worden in de regel niet openbaar gemaakt in verband met de privacy, zie paragraaf 3.1.8.

Russische paspoorten die na onvrijwillige naturalisatie zijn verkregen beschouwt Oekraïne als ongeldig. Om deze paspoorten te kunnen identificeren, vaardigde het Oekraïense kabinet in november 2020 een besluit uit waarin het specificeert dat Russische paspoorten uitgegeven door bepaalde Russische autoriteiten niet als geldig worden erkend.²⁹⁶

Ongeldigheid Russische paspoorten in NL

In navolging van de Uitvoeringsbesluiten (EU) 2023/1061 en 2022/2512 accepteert Nederland geen Russische paspoorten of andere Russische identiteits- of reisdocumenten²⁹⁷, indien deze zijn afgegeven door autoriteiten in de tijdelijk bezette gebieden dan wel aan inwoners van de deze gebieden. Nederland accepteert dan wel erkent dus geen Russische paspoorten of andere identiteits- of reisdocumenten respectievelijk vanaf de genoemde datum:

- De Autonome Republiek Krim en stad Sebastopol na 18 maart 2014; (wordt niet erkend)
- De Donetsk regio na 24 april 2019; (wordt niet erkend)
- De Loehansk regio na 24 april 2019; (wordt niet erkend)
- De Cherson regio na 25 mei 2022; (wordt niet geaccepteerd)
- De Zaporizja regio na 25 mei 2022; (wordt niet geaccepteerd)
- De Kharkiv regio na 1 augustus 2022.²⁹⁸ (wordt niet geaccepteerd)

²⁹² De term *passportization* duidt het opleggen van het Russische staatsburgerschap in de tijdelijk bezette gebieden aan.

²⁹³ Wetsvoorstel nr. [8057](#) d.d. 20 september 2022; vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024.

²⁹⁴ Wetsvoorstel nr. [10425](#) d.d. 22 januari 2024.

²⁹⁵ Zie bijvoorbeeld Politico, [Zelensky stripped four pro-Russia MPs of Ukrainian citizenship. Here's why](#), 11 januari 2023; vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024.

²⁹⁶ Zie bijvoorbeeld kabinetsbesluit nr. [1491](#) d.d. 25 november 2020. Hierin worden de volgende nummers van Russische afgevendende autoriteiten genoemd: 610-000, 610-008, 610-026, 610-027, 610-039, 610-040, 610-047, 610-048, 610-055, 610-068, 610-069, 611-001, 612-006, 612-007, 612-008, 612-019, 612-047, 612-059, en de volgende series internationale paspoorten: MVD 1479, MVD 1480, FMS 23101, MVD 23101, MVD 90101. Gezien de veranderende situatie in Oekraïne dient dit als een momentopname gezien te worden.

²⁹⁷ Hieronder vallen de volgende Russische documenten: het gewoon paspoort, het diplomatiek paspoort, de verblijfsvergunning voor staatlozen, het certificaat voor terugkeer, het identiteitsbewijs voor zeevarenden, en het zeemansboekje.

²⁹⁸ Zie informatie [PRADO](#), geraadpleegd op 19 maart 2024; zie ook Uitvoeringsbesluiten (EU) [2023/1061](#) en [2022/2512](#) van de Europese Commissie betreffende de vaststelling van de lijst van reisdocumenten van de Russische Federatie die zijn afgegeven in — dan wel aan ingezetenen van — regio's of gebieden in Oekraïne die worden bezet door de Russische Federatie. De besluiten noemen ook de afvallige regio's van Georgië, Abchazië en Zuid-Ossetië. Eerdere besluiten van de Europese Commissie dateren uit 2014.

Daarbij heeft Nederland gezamenlijk met België en Luxemburg een voorbehoud gemaakt ten aanzien van erkenning van gewone Russische paspoorten. Deze worden niet erkend indien zij zijn afgegeven door in ieder geval de Russische FMS-kantoren²⁹⁹ met het nummer 90, 91 en 92. Daarnaast worden deze paspoorten wel erkend indien inwoners van de Krim en Sebastopol al vóór de illegale annexatie Russisch staatsburger waren. Ook paspoorten afgegeven na 24 april 2019 aan inwoners van de gebieden in de regio's Donetsk en Loehansk die niet onder controle van de Oekraïense autoriteiten staan, erkent Nederland niet. Deze paspoorten worden wel erkend indien de genoemde inwoners reeds vóór 24 april 2019 Russisch staatsburger waren.³⁰⁰

3.1.11.3

Kinderen geboren in de tijdelijk bezette gebieden

Kinderen geboren op Oekraïens grondgebied verkrijgen volgens de Oekraïense wetgeving van rechtswege het Oekraïense staatsburgerschap, zie paragraaf [3.1.7.1](#).³⁰¹ Kinderen geboren na 24 februari 2022 in de oblasten Cherson en Zaporizja hebben volgens Russische wetgeving automatisch het Russische staatsburgerschap gekregen zonder dat daar verblijf in Rusland voor vereist was.³⁰²

In de praktijk bleek de registratie van kinderen geboren op de Krim en in andere door Rusland tijdelijk bezette Oekraïense gebieden bij de Oekraïense autoriteiten zeer moeilijk. Volgens media werden tussen 2015 en 2021 circa 200.000 kinderen geboren die geen Oekraïense geboorteakte kregen.³⁰³ Normaliter vragen de Oekraïense autoriteiten om ziekenhuis- of medische documenten om geboorten te registreren en geboorteakten af te geven. Een geboorteakte is nodig om een Oekraïens paspoort te verkrijgen. Russische bezettingsautoriteiten geven echter geen Oekraïense, maar Russische geboorteakten af. Daarnaast namen zij ziekenhuisdocumenten in bij de aanvraag om geboorteregistratie.³⁰⁴ Oekraïense autoriteiten erkennen geen documenten die zijn afgegeven door de Russische bezettingsautoriteiten.³⁰⁵

Rechtbankprocedure voor omzetting van Russische akten

Om ook met een Russische geboorteakte een Oekraïens paspoort voor hun kind te kunnen aanvragen, kunnen ouders uit de tijdelijk bezette gebieden sinds 2016 via een speciale rechtbankprocedure de Russische documenten om laten zetten in Oekraïense documenten.³⁰⁶ Hiervoor is griffierecht verschuldigd, en voor de procedure kan ook een derde persoon gemachtigd worden.³⁰⁷ Een rechterlijke beslissing wordt vervolgens omgezet in de bevolkingsadministratie.³⁰⁸ De wet schrijft voor dat Oekraïense rechtbanken op dezelfde dag een uitspraak moeten doen. Dit was echter na 2022 in de regel niet haalbaar door een gebrek aan rechters³⁰⁹, en door de gevolgen van de oorlog zoals beschietingen, bombardementen, luchtalarm en elektriciteitsuitval. Ten tijde van publicatie van dit

²⁹⁹ FMS staat voor Federal Migration Service.

³⁰⁰ Zie informatie [PRADO](#), geraadpleegd op 19 maart 2024.

³⁰¹ Artikel 7, [Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne](#), 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023.

³⁰² Raam op Rusland, [Caught in the jaws of the 'russkiy mir': Ukraine's occupied regions a year after their annexation](#), 25 oktober 2023.

³⁰³ Zn.ua, [About 200,000 children born in non-controlled territories and in Crimea celebrated the New Year without a Ukrainian birth certificate](#), 22 januari 2022; vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024.

³⁰⁴ US Department of State, Human Rights Report on Ukraine, 2022.

³⁰⁵ Ukrainian Helsinki Committee, [Birth, death and marriage in the occupation](#), 10 mei 2023.

³⁰⁶ Zie [Ukrainian Civil Code](#); vertrouwelijke bron d.d. 27 maart 2024; US Department of State, Human Rights Report on Ukraine, 2022.

³⁰⁷ UAH 537, omgerekend 12 euro. Zie xe.com d.d. 3 april 2024.

³⁰⁸ US Department of State, Human Rights Report on Ukraine, 2022.

³⁰⁹ Vertrouwelijke bron d.d. 5 april 2024; US Department of State, Human Rights Report on Ukraine, 2022.

ambtsbericht bedroeg de totale duur van de procedure gemiddeld zes dagen.³¹⁰ Om in aanmerking te komen voor een dergelijke omzetting van akten, moeten de akten zijn afgegeven in een gebied dat officieel is erkend als tijdelijk bezet gebied. Gezien de snelle veranderingen van de frontlinie correspondeert de officiële erkenning als bezet gebied niet altijd met de daadwerkelijke situatie.³¹¹

Tussen 21 februari 2016 en 31 oktober 2023 is voor 65.102 kinderen via deze rechtbankprocedure toch een Oekraïens geboortebewijs afgegeven.³¹² Tussen september 2022 en november 2023 kon door een pilotproject via een online administratieve procedure – zonder tussenkomst van een rechter – toch een papieren Oekraïense geboorteakte aan kinderen uit de bezette gebieden worden afgegeven.³¹³

Het wetsontwerp ter omzetting van de boven beschreven rechtbankprocedure naar een administratieve procedure, is op moment van schrijven van dit ambtsbericht nog in behandeling.³¹⁴

- 3.1.11.4 Oekraïense kinderen ontvoerd naar Rusland
Volgens de Oekraïense autoriteiten zijn tot april 2024 minimaal 19.500 kinderen uit de door Rusland bezette gebieden ontvoerd naar Rusland. 10.513 kinderen zijn gelokaliseerd, maar slechts 388 kinderen konden terugkeren.³¹⁵ Hoeveel kinderen daadwerkelijk zijn ontvoerd is onbekend.³¹⁶ Vanaf januari 2024 konden Russische pleegzorginstellingen en pleegouders voor Oekraïense kinderen die vanuit Oekraïne naar Rusland waren ontvoerd vereenvoudigd het Russisch staatsburgerschap aanvragen.³¹⁷ Internationaal worden grote zorgen geuit over het toekennen van het Russische staatsburgerschap aan deze kinderen zonder toestemming van de ouders of voogden.³¹⁸ Het Oekraïense ministerie van Buitenlandse Zaken veroordeelde deze praktijk sterk en verklaarde de verkrijging nietig. Ook hier is sprake van vrijwillige noch wettige verkrijging van het Russische staatsburgerschap en derhalve niet van het verlies van het Oekraïense staatsburgerschap.³¹⁹ Naast het opleggen van het Russisch staatsburgerschap wordt gevreesd voor naamsverandering van deze Oekraïense kinderen bij adoptie, waardoor zij niet meer traceerbaar zijn.³²⁰
- 3.1.11.5 Autoriteiten in de tijdelijk bezette gebieden
Rusland heeft in drie stappen getracht om de tijdelijk bezette gebieden onder Russisch bestuur te brengen: 1) door geweld en intimidatie tegen Oekraïense overheidsmedewerkers om hen te dwingen om op sleutelposities voor het bestuur te blijven werken; 2) door Russisch recht en administratieve systemen toe te passen op alle gebieden van het openbare leven (politiek, sociaal, cultureel, economisch,

³¹⁰ Vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024; US Department of State, Human Rights Report on Ukraine, 2022.

³¹¹ Vertrouwelijke bron d.d. 5 april 2024; Ukrainian Helsinki Committee, [Birth, death and marriage in the occupation](#), 10 mei 2023.

³¹² vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024.

³¹³ Vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024.

³¹⁴ Wetsvoorstel [9069](#) d.d. 28 februari 2023; vertrouwelijke bron d.d. 5 april 2024.

³¹⁵ Council of Europe, [Human rights situation in the Autonomous Republic of Crimea and the City of Sevastopol, Ukraine](#), augustus 2023, punt 63; [website](#) Children of War, geraadpleegd op 16 april 2024.

³¹⁶ UN Committee on the Rights of the Child, [CRC/C/RUS/CO/6-7](#), 1 maart 2024, p. 15

³¹⁷ Euromaidan, [Ombudsman: Putin issues order granting Russian citizenship to Ukrainian children](#), 5 januari 2024; website Kremlin, [Executive Order on determining certain categories of foreign citizens and stateless persons having the right to apply for Russian citizenship](#), 4 januari 2024.

³¹⁸ Council of Europe, [Human rights situation in the Autonomous Republic of Crimea and the City of Sevastopol, Ukraine](#), augustus 2023, punt 63.

³¹⁹ [Website](#) Oekraïens ministerie van Buitenlandse Zaken, *Comment of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine regarding the adoption by the Russian Federation of a legal act that violates the legal rights of children - citizens of Ukraine*, dd. 6 januari 2024, geraadpleegd op 19 maart 2024. Vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

³²⁰ Vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

rechtspraak, handhaving, notarissen); en 3) door de bevolking te verplichten het Russische staatsburgerschap te verwerven. Systematische mensenrechtenschendingen en overtredingen van internationaal humanitair recht werden daarbij ingezet als drukmiddel, waaronder foltering.³²¹ Deels zijn bestaande overheidsstructuren in de bezette gebieden bemenst door Russische ambtenaren.³²² Oekraïense ambtenaren worden gedwongen om het Russische staatsburgerschap aan te nemen, op straffe van ontslag.³²³

- 3.1.11.6 **Verkrijging Oekraïense akten in bezet gebied**
Sinds de illegale annexatie van de Krim in 2014, en de inval van Rusland in 2022 is het in de tijdelijk bezette gebieden steeds moeilijker en uiteindelijk bijna onmogelijk geworden om aan Oekraïense civiele akten te komen. Men moet daarvoor contact opnemen met Oekraïense autoriteiten of rechtbanken in door Oekraïne gecontroleerd gebied. Maar de reis naar gebied buiten de bezette gebieden is verboden, de reis via Rusland is duur, gevaarlijk en lang, en digitale rechtbankprocedures zijn moeilijk toegankelijk vanuit dit gebied omdat Oekraïense websites geblokkeerd worden.³²⁴ Zie voor de mogelijkheid om Russische civiele akten om te laten zetten in Oekraïense akten, de rechtbankprocedure beschreven in paragraaf [3.1.11.3](#).

Ontheemden vanuit de tijdelijk bezette gebieden die alleen in het bezit zijn van een Oekraïense geboorteakte en een Russisch paspoort, maar nooit een Oekraïens paspoort hadden, moeten via de identificatieprocedure bij de SMS hun identiteit vast laten stellen om in aanmerking te komen voor Oekraïense identiteitsdocumenten.³²⁵ Volgens een bron kan het voor deze mensen lastig zijn om de vereiste getuigen aan te dragen uit hun woonplaats. Sommige mensen in de tijdelijk bezette gebieden zijn Russisch-gezind en willen niet helpen bij het verkrijgen van Oekraïense documenten. Anderen willen wel helpen maar zijn bang dat hun hulp bij het verkrijgen van Oekraïense documenten door de Russische bezetter wordt bestraft.³²⁶

3.2 **Vreemdelingenwetgeving in Oekraïne**

De grondrechten, vrijheden en verantwoordelijkheden van buitenlandse burgers en staatlozen die in Oekraïne verblijven of tijdelijk verblijven, worden bepaald door de Oekraïense grondwet, de Wet inzake immigratie,³²⁷ de Wet betreffende de rechtspositie van vreemdelingen en staatlozen,³²⁸ en de Wet op vluchtelingen en personen die behoefte hebben aan subsidiaire of tijdelijke bescherming.³²⁹

3.2.1 *Reguliere immigratie*

Volgens de Wet inzake migratie geldt voor bepaalde soorten arbeidsmigratie en gezinshereniging met rechtmatig verblijvende vreemdelingen een quotum.³³⁰ Dit

³²¹ OCHCR, [Climate of Fear](#), 20 maart 2024, p. 19; vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024; vertrouwelijke bron d.d. 14 april 2024; Euromaidan, [Ukrainians who resist Russian passportization face cruel torture – Center for National Resistance](#), 26 maart 2023.

³²² Raam op Rusland, [Caught in the jaws of the 'russkiy mir': Ukraine's occupied regions a year after their annexation](#), 25 oktober 2023.

³²³ Vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

³²⁴ UNHCR, [Briefing note on Brith registration](#), januari 2020; vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024.

³²⁵ Vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

³²⁶ Vertrouwelijke bron d.d. 4 april 2024.

³²⁷ Wet nr. [2491-III](#) 2001 d.d. 7 juni 2001.

³²⁸ Wet nr. [3773-VI](#) 2011 d.d. 22 september 2011.

³²⁹ Wet nr. [3671-VI](#) 2011 d.d. 08 juli 2011.

³³⁰ Dit quotum geldt voor verblijfsvergunningen verleend op de volgende gronden: bepaalde soorten arbeid in de wetenschap en cultuur, kennismigratie en arbeidsmigratie die voorziet in behoeften van de Oekraïense economie,

quotum wordt jaarlijks door de overheid vastgesteld in overeenstemming met de voorstellen van de centrale en lokale uitvoerende autoriteiten. Buiten het quotum om kunnen vergunningen op een aantal verblijfsgronden worden verleend die te maken hebben met het recht op gezinshereniging met Oekraïense staatsburgers, territoriale binding met Oekraïne, of het nationale Oekraïense belang. Afhankelijk van de categorie immigranten hebben de SMS of de lokale autoriteiten de beslissingsbevoegdheid. Aanvragen kunnen worden ingediend bij de diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland, en in geval van legaal verblijf in Oekraïne, bij de lokale SMS-kantoren in Oekraïne. Weigeringsgronden zijn bijvoorbeeld de openbare orde, volksgezondheid, fraude, drugsverslaving, ontbrekende documenten of een eerder opgelegd inreisverbod. De beslistermijn voor reguliere verblijfsaanvragen is maximaal een jaar.³³¹

De Oekraïense immigratiewet maakt onderscheid tussen tijdelijk een niet-tijdelijke vergunningen. Voor dit laatste is een immigratievergunning nodig. Zo vallen bijvoorbeeld de verblijfsdoelen studie en bepaalde soorten arbeid onder een tijdelijke vergunning.³³²

Verblijf bij partner

De Wet inzake immigratie kent het recht op gezinshereniging toe aan wettelijke echtgenoten.³³³ Echtgenoten van Oekraïense burgers kunnen ongeacht het quotum een aanvraag indienen voor gezinshereniging; voor echtgenoten van rechtmatig verblijvende vreemdelingen geldt wel een quotum. Voor beide groepen geldt een minimale huwelijksduur van twee jaar.³³⁴ Naast bovenstaande weigeringsgronden zijn onderstaande omstandigheden reden voor een afwijzing:

- er is sprake van een schijnhuwelijk, of daar zijn aanwijzingen voor;
- de echtgenoten wonen niet samen;
- de echtgenoten spreken niet dezelfde taal;
- een eerdere afwijzing op een verzoek om gezinshereniging met een huwelijkspartner;
- een van de echtgenoten weigert aanwezig te zijn bij de aanvraag.

3.2.2

Asielmigratie

In 2002 trad Oekraïne toe tot het VN-Vluchtelingenverdrag van 1951 en het Protocol van 1967.

Volgens de Oekraïense Wet op vluchtelingen en personen die subsidiaire of tijdelijke bescherming behoeven³³⁵ zijn er drie soorten verblijfsstatus in Oekraïne voor vreemdelingen en staatlozen:³³⁶

- erkenning als vluchteling in de zin van het VN Vluchtelingenverdrag;
- erkenning als persoon die subsidiaire bescherming behoeft omdat hij vreest voor zijn leven, zijn veiligheid of vrijheid in het land van herkomst, als gevolg van vrees voor executie van een doodstraf of tenuitvoerlegging van

investeringen, gezinshereniging van het kerngezin met rechtmatig verblijvende vreemdelingen, gezinshereniging met Oekraïense burgers die niet tot het kerngezin behoren; een eerder verloren Oekraïense staatsburgerschap; slachtoffers van mensenhandel en militaire dienst in Oekraïne. Zie website SMS, [Obtaining immigration permit](#), geraadpleegd op 26 maart 2024.

³³¹ Artikel 10 Wet op immigratie, nr. 2491-III 2001 d.d. 7 juni 2001. Zie ook: Zarovna, Iryna (2022). Activities of the State Migration Service of Ukraine relating to immigration. *Entrepreneurship, Economy and Law*, 5, 44–50, <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2022.5.07>.

³³² Zie website SMS, [Issuance of temporary permit](#), geraadpleegd op 11 juni 2024; website SMS, [Obtaining immigration permit](#), geraadpleegd op 26 maart 2024; zie art. 4 en 5 Wet nr. 3773-VI 2011 d.d. 22 september 2011.

³³³ Art. 4 sub 6 Wet nr. 2491-III 2001 d.d. 7 juni 2001.

³³⁴ Art. 4 Wet op immigratie, nr. 2491-III 2001 d.d. 7 juni 2001.

³³⁵ Wet nr. 3671-VI 2011 d.d. 08 juli 2011

³³⁶ Zie website SMS, [Obtaining refugee status or subsidiary protection](#), geraadpleegd op 26 maart 2024.

- een vonnis inzake de doodstraf, foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing;
- erkenning als persoon die tijdelijke bescherming nodig heeft als gevolg van massale vlucht voor externe agressie, bezetting, burgeroorlog, etnische botsingen, natuurrampen of andere gebeurtenissen die inbreuk maken op de openbare orde in een deel of het gehele land van herkomst.

Weigeringsgronden zijn onder meer identiteitsfraude en het aanleveren van onvoldoende bewijs van de reden voor de aanvraag. Op de aanvraag wordt volgens de regelgeving binnen drie weken beslist. Een verblijfsvergunning op basis van bovengenoemde gronden geeft recht op inschrijving op een adres, en verkrijging van een reisdocument. Intrekkingsgronden zijn:

- reis naar het land van herkomst;
- verkrijging van het Oekraïense of een derde staatsburgerschap;
- vervallen van de asielgrond;
- verkrijging van een verblijfsvergunning in een ander land;
- bedreiging van de nationale orde en veiligheid of volksgezondheid;
- verstrekking van valse gegevens of andere frauduleuze verkrijging van de vergunning.

Verblijf bij partner

De Wet op vluchtelingen en personen die subsidiaire of tijdelijke bescherming behoeven, kent het recht op gezinshereniging toe aan wettelijke echtgenoten.³³⁷ Echtgenoten van erkende vluchtelingen en van mensen met een status voor tijdelijke dan wel subsidiaire bescherming komen in aanmerking voor een verblijfsvergunning voor gezinshereniging. Afwijzingsgronden zijn openbare orde-bezwaren of verlening van een asielvergunning in een ander land.³³⁸

3.2.3

Russen in Oekraïne

Volgens schattingen leven circa 150.000 Russen met een permanente verblijfsvergunning en 17.000 met een tijdelijke verblijfsvergunning in Oekraïne. Volgens mediaberichten werden verblijfsvergunningen van Russische immigranten in Oekraïne na 24 februari 2022 niet meer verlengd. Op 1 november 2022 maakte het Oekraïense kabinet een immigratiestop bekend voor Russische staatsburgers, geldig tot 30 dagen na beëindiging van de staat van oorlog. Vanaf november 2022 werden lopende verblijfsaanvragen van Russische aanvragers buiten behandeling gesteld en nieuwe verblijfsaanvragen niet meer in behandeling genomen. Uitgezonderd van deze maatregel werden Russische familieleden van Oekraïense staatsburgers en Russen die drie jaar of langer hadden gediend in het Oekraïense leger.³³⁹ In oktober meldden media dat 635 in Oekraïne verblijvende Russen een stempel in hun paspoort gekregen hadden met een vertrekplicht. Aanvankelijk golden er ten aanzien van verlopen Russische paspoorten ruimer beleid ter identificatie.³⁴⁰ Ook naturalisatieprocedures van Russen verliepen stroef gezien het afstandsvereiste. Sinds 22 februari 2022 kon geen bewijs van afstand van het Russische staatsburgerschap worden verkregen omdat de Russische consulaten hun activiteiten in Oekraïne gestaakt hadden.³⁴¹

³³⁷ Art. 1 sub 26 Wet nr. [3773](#)-VI 2011 d.d. 22 september 2011.

³³⁸ Artt. 4, 6 en 25 Wet nr. [3671](#)-VI 2011 d.d. 08 juli 2011.

³³⁹ Website SMS, [The Government of Ukraine approved changes concerning documentation of citizens of the Russian Federation](#), 1 november 2022; Visit Ukraine Today, [Issuance and exchange of residence permits in Ukraine: new rules for Russians](#), 2 november 2022.

³⁴⁰ DW, [How Russians in Ukraine are fast becoming illegal immigrants](#), 1 oktober 2023.

³⁴¹ BBC, [Ukraine war: The Russians fighting for a Ukrainian passport](#), 20 november 2023; Deutsche Welle, [How Russians in Ukraine are fast becoming illegal immigrants](#), 1 oktober 2022; vertrouwelijke bron d.d. 2 april 2024.

3.3 Literatuurlijst

Artikelen en rapporten

- BBC, Ukraine war: The Russians fighting for a Ukrainian passport, 20 november 2023;
- Centre UA, Acquisition and loss of citizenship, dual citizenship, 24 januari 2024.
- Council of Europe, Human rights situation in the Autonomous Republic of Crimea and the City of Sevastopol, Ukraine, augustus 2023.
- DW, How Russians in Ukraine are fast becoming illegal immigrants, 1 oktober 2022;
- EUDO Citizenship Observatory, Country Report Ukraine 2013.
- Euromaidan, Ombudsman: Putin issues order granting Russian citizenship to Ukrainian children, 5 januari 2024;
- European Network on Statelessness, Navigating Limbo, 21 februari 2024;
- European Network on Statelessness, Stateless Population Data 2022 Ukraine;
- Forbes Ukraine, The Verkhovna Rada is preparing to legalize dual citizenship in Ukraine, 6 september 2022.
- Foreign Policy, Ukraine's Counteroffensive Against Forced Russian Citizenship, 2 juni 2023;
- Ministerie van Buitenlandse Zaken, algemeen ambtsbericht Russische Federatie van april 2021.
- Ministerie van Buitenlandse Zaken, Thematisch ambtsbericht staatsburgerschaps- en vreemdelingenwetgeving in Moldavië, Oekraïne en Wit-Rusland, mei 2011.
- OCHCR Standing Committee, Statelessness (including an update on the #Ibelong campaign), EC/74/SC/CRP.12, 24 mei 2023.
- OCHCR, Climate of Fear, 20 maart 2024, p. 17.
- OCHCR, Report on the Russian occupation of Ukraine and its aftermath, 20 maart 2024, p. 34;
- OCHCR, Situation of human rights in the temporarily occupied Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, September 2017, p. 8 e.v.
- OFPRA, L'acquisition de la citoyenneté russe par naturalization, 27 oktober 2020; artt. 13 en 14 lid 2 sub л)
- Wet Russische Federale wet van 31.05.2002 N 62-FZ "On Citizenship of the Russian Federation".
- Physicians for Human Rights (PHR), Russian Forces Target Health Care to Control Civilian Population in Ukraine's Occupied Territories, 12 december 2023;
- Politico, Zelenskyy stripped four pro-Russia MPs of Ukrainian citizenship. Here's why, 11 januari 2023;
- Coalition of Organizations that Care for Protection of the Rights of Victims of Armed Aggression Against Ukraine, Position on the Draft Law of Ukraine "On Certain Issues in the Field of Migration Regarding the Grounds and Procedure for Acquiring and Terminating Ukrainian Citizenship" (No. 10425), 14 februari 2024.
- Pravda, Russia claims distribution of 2 million passports in occupied Ukrainian territories, 27 februari 2024;
- Pravda, Russians start issuing Russian citizenship to residents of Avdiivka, 24 februari 2024.
- Raam op Rusland, Caught in the jaws of the 'russkiy mir': Ukraine's occupied regions a year after their annexation, 25 oktober 2023.

- Raam op Rusland, Caught in the jaws of the 'russskiy mir': Ukraine's occupied regions a year after their annexation, 25 oktober 2023.
- Reuters, Putin decree gives all Ukrainians path to Russian citizenship, 11 juli 2022;
- Wet Richtlijn van 27 maart 2001, nr. 215, laatstelijk gewijzigd door Richtlijn d.d. 29 april 2022, nr. 285/2022.
- Right to Protection, Who are stateless persons who fled Ukraine after the Russian invasion on 24 of February, 2022, geraadpleegd op 28 februari 2024.
- Russia in Global Affairs, vol. 19 No.2 april – juni 2021, Igor A. Zevelev, Russia in the Post-Soviet Space: Dual Citizenship as a Foreign Policy Instrument, p. 24.
- Statelessness Index, Country Briefing Ukraine, augustus 2021, p. 2.
- The Moscow Times, Russia Expands Fast-Tracked Citizenship Scheme to All Ukrainians, 11 juli 2022;
- Wet Uitvoeringsbesluit (EU) 2023/1061 van de Europese Commissie van 31 mei 2023 betreffende de vaststelling van de lijst van reisdocumenten van de Russische Federatie die zijn afgegeven in — dan wel aan ingezetenen van — regio's of gebieden in Oekraïne die worden bezet door de Russische Federatie. Dit besluit noemt ook de Georgische gebieden Zuid-Ossetië en Abchazië.
- Ukraine Now, [Digital Country](#).
- Ukrainian Helsinki Committee, Birth, death and marriage in the occupation, 10 mei 2023;
- UNHCR Statelessness Update Ukraine, april 2021;
- UNHCR Ukraine Q&A Statelessness, 2021;
- UNHCR, Briefing note on Brith registration, januari 2020;
- UNHCR, Issue of Ukrainian passports, 2022, p. 13;
- UNHCR, Questions and answers on Statelessness Determination Procedures in Ukraine, 2021;
- US Department of State, Human Rights Report on Ukraine, 2022;
- Visit Ukraine Today, Issuance and exchange of residence permits in Ukraine: new rules for Russians, 2 november 2022;
- VOA, Putin Signs Decree Offering Russian Citizenship to All Ukrainians, 11 juli 2022;
- Yale School of Public Health, Forced Passportization in Russia-occupied areas of Ukraine, 2 augustus 2023;
- Zarovna, Iryna (2022). Activities of the State Migration Service of Ukraine relating to immigration. Entrepreneurship, Economy and Law, 5, 44–50
- Zn.ua, About 200,000 children born in non-controlled territories and in Crimea celebrated the New Year without a Ukrainian birth certificate, 22 januari 2022.

Websites

- Children of War;
- Departure to a permanent place of residence (pravdop.com)
- Index Statelessness, Index Survey 2023 Ukraine;
- Index Statelessness;
- Kremlin, Executive Order on determining certain categories of foreign citizens and stateless persons having the right to apply for Russian citizenship;
- Legalaid.gov.ua;
- Legalaid.gov.ua;

- Oekraïens ministerie van Buitenlandse Zaken, Comment of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine regarding the adoption by the Russian Federation of a legal act that violates the legal rights of children - citizens of Ukraine, dd. 6 januari 2024;
- Oekraïens ministerie van Buitenlandse Zaken, Statement of the MFA of Ukraine on the decree of the President of the Russian Federation on a simplified procedure for granting the Russian citizenship for citizens of Ukraine, 11 juli 2022;
- Oekraïense Migratiedienst SMS, Acquiring Ukrainian Citizenship by geographic place of origin;
- PRADO;
- SMS, Obtaining immigration permit;
- SMS, Obtaining refugee status or subsidiary protection;
- State Statistics Committee of Ukraine (Oekraïenstalig);
- Statelessness Index, Update Ukraine;
- UNHCR;
- Verkohvna Rada.

Wet en regelgeving

- Wet Law of Ukraine on Free Legal Aid, gewijzigd bij wet nr. 693-IX d.d. 16 juni 2020;
- Wet Law on the legal succession of Ukraine, 5 oktober 1991, 1543-XII;
- Wet no. 693-IX d.d. 16 juni 2020;
- Wet nr. 2491-III 2001 d.d. 7 juni 2001;
- Wet nr. 3671-VI 2011 d.d. 08 juli 2011;
- Wet nr. 3671-VI 2011 d.d. 08 juli 2011;
- Wet op de burgerlijke rechten en vrijheden en het rechtsstelsel in de tijdelijk bezette gebieden van Oekraïne, nr. 1207-VII, 15 april 2014, laatstelijk gewijzigd op 21 november 2023;
- Wet op de juridische status van buitenlanders en staatloze personen, geraadpleegd op 20 november 2023;
- Wet op de juridische status van buitenlanders en Staatlozen, 22 September 2011, No. 3773-VI, laatstelijk gewijzigd op 13 december 2022;
- Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne, 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023;
- Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne, 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023;
- Wet op het Staatsburgerschap van Oekraïne, 1 maart 2001, laatstelijk gewijzigd op 21 maart 2023;
- Procedurerichtlijn nr. 317 d.d. 24 maart 2021, ingevoerd bij wet nr. 693-IX d.d. 16 juni 2020;
- Richtlijn van 27 maart 2001, nr. 215, laatstelijk gewijzigd door Richtlijn d.d. 29 april 2022, nr. 285/2022;
- Wetsvoorstel 9069 d.d. 28 februari 2023;
- Wetsvoorstel nr. 10425 d.d. 22 januari 2024;
- Wetswijziging bij wet nr. 2663-17 van 16 juni 2005;
- Wet nr. 3773-VI 2011 d.d. 22 september 2011;
- Wet d.d. 25 april 2019 no. No. 2704-VIII, van kracht voor dit onderdeel sinds 16 juli 2021;
- Kabinetsbesluit nr. 1491 d.d. 25 november 2020;
- Wetsvoorstel nr. 8057 d.d. 20 september 2022;
- Ukrainian Civil Code.